

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
BODOROVÁ

NÁVRH NA PREROKOVANIE

OKTÓBER 2020

O B S A H**I. Textová a tabuľková časť****A. Základné údaje**

A.1 Údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi	4
A.2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši	4
A.3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce	5
A.4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so....	5

B. Riešenie územného plánu

B.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis	6
B.2 Vázby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu	14
B.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	18
B.4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia	23
B.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania územia	24
B.6 Návrh funkčného využitia územia obce.....	25
B.7 Návrh ochrany kultúrnych hodnôt	26
B.8 Návrh riešenia bývania, občianskej vybavenosti, výroby a rekreácie	35
B.9 Vymedzenie zastavaného územia obce	43
B.10 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov	43
B.11 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami	45
B.12 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení	46
B.13 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia územia	59
B.14 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie	72
B.15 Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	77
B.16 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu	77
B.17 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej a lesnej pôde	78
B.18 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov	83

C. Doplňujúce údaje	84
----------------------------	----

D. Dokladová časť	84
--------------------------	----

E. Záväzná časť riešenia

C.1 Zásady a regulatívy priestorového a funkčného využívania územia	Zč - 1
C.2 Prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na využitie plôch pre funkčné a priestorovo homogénne jednotky	Zč - 1
C.3 Zásady a regulatívy pre umiestnenie bývania a rekreácie	Zč - 12
C.4 Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia	Zč - 13
C.5 Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia výroby	Zč - 13
C.6 Zásady a záväzné regulatívy pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia územia	Zč - 14
C.7 Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia	Zč - 16
C.8 Zásady a záväzné regulatívy zachovania kultúrohistorických hodnôt, pre ochranu prírody a tvorbu krajiny, pre ochranu a využívanie prírodných zdrojov, pre vytváranie a udržiavanie ekologickej stability vrátane plôch zelene	Zč - 19
C.9 Zásady a záväzné regulatívy starostlivosti o životné prostredie a krajinnno-ekologické opatrenia	Zč - 21
C.10 Vymedzenie zastavaného územia obce	Zč - 30
C.11 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov	Zč - 30
C.12 Plochy pre verejnoprospešné stavby, pre vykonanie delenia a sčelovania pozemkov, pre asanáciu a pre chránené časti krajiny	Zč - 32
C.13 Určenie, pre ktoré časti obce je potrebné obstarat' a schváliť územný plán zóny	Zč - 32
C.14 Zoznam verejnoprospešných stavieb	Zč - 32
C.15 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb	Zč - 33

II. Grafická časť

1. Širšie vzťahy	M 1 : 50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia - katastrálne územia obce, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami, výkres ochrany prírody a tvorby krajiny	M 1 : 10 000
3. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia - zastavané územie (súčasný a navrhovaný), s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami	M 1 : 5 000
4. Verejné dopravné vybavenie územia	M 1 : 5 000
5. Verejné technické vybavenia územia	M 1 : 5 000
6. Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch	M 1 : 5 000

Riešiteľský kolektív

Spracovateľ:	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, 1629 AA SKA
Hlavný riešiteľ :	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
Urbanizmus :	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
Technická infraštruktúra :	Ing. Vladimír Otto – vodné hospodárstvo Ing. Lukáš Stránsky - energetika_zásobovanie elektrickou energiou p. Róbert Bukovinský - zásobovanie plynom
Doprava :	Ing. Iveta Kolenčíková
Krajinno-ekologický plán :	Ing. Peter Baláž, PhD. a kol.
Grafická spolupráca:	Dávid Sebastián Hejzlar
Obstarávateľ	Obec Bodorová
v zastúpení :	Ing. arch. Eva Zaťková - OSO pre obstarávanie ÚPP a ÚPD
Dátum	Október 2020

Zoznam použitých skratiek:

BPEJ - bonitovaná pôdno-ekologická jednotka, **CR** - cestovný ruch, **ČOV** - čistička odpadových vôd, **DN** - dimenzia, **EO** - ekvivalentný obyvateľ, **EP** - ekostabilizačný prvok, **EÚ** - Európska únia, **GKÚ** - Geografický a kartografický úrad, **GL** - genofondová lokalita, **IBV** - individuálna bytová výstavba, **IP** - interakčný prvok, **KEP** - krajinnoekologický plán, **KES** - koeficient ekologickej stability, **KPÚ** - Krajský pamiatkový úrad, **k. ú.** - katastrálne územie, **MBc** - miestne biocentrum, **MBk** - miestny biokoridor, **MOK** - miestna obslužná komunikácia, **MÚSES** - miestny územný systém ekologickej stability, **MV** - Ministerstvo vnútra, **MŽP** - Ministerstvo životného prostredia, **NDV** - nelesná drevinná vegetácia, **NN** - nízke napätie, **NLT** - nízkotlaký, **NV** - Nariadenie vlády, **OP** - ochranné pásmo, **OSO** - odborne spôsobilá osoba, **OZ** - obecné zastupiteľstvo, **PD** - poľnohospodárske družstvo, **PP** - poľnohospodárska pôda, **RD** - rodinný dom, **RS** - regulačná stanica, **RBk** - regionálny biokoridor, **RKC** - rekreačný krajinný celok, **RÚSES** - regionálny územný systém ekologickej stability, **RÚVZ** - Regionálny úrad verejného zdravotníctva, **SHP** - Spoločný hydinársky podnik, **SKŠ** - súčasná krajinná štruktúra, **SODB** - sčítanie obyvateľov, domov a bytov, **SSD** - Stredoslovenská distribučná, **SVP** - Slovenský vodohospodársky podnik, **SZOPK** - Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, **STL** - strednotlaký, **STN** - Slovenská technická norma, **ŠGÚ DŠ** - Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, **ŠOP** - Štátna ochrana prírody, **ŠÚ SR** - Štatistický úrad Slovenskej republiky, **TP** - technický predpis, **TTP** - trvalý trávnatý porast, **ÚPD** - územnoplánovacia dokumentácia, **ÚKSÚP** - Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, **ÚPN-O** - územný plán obce, **ÚPN-VÚC** - územný plán veľkého územného celku, **ÚPN-Z** - územný plán zóny, **ÚSES** - územný systém ekologickej stability, **ÚPP** - územnoplánovací podklad, **UŠ** - urbanistická štúdia, **VN** - vysoké napätie, **VPS** - verejnoprospešná stavba, **VTL** - vysokotlaký, **VÚC** - veľký územný celok, **VVN** - veľmi vysoké napätie, **VZN** - všeobecne záväzné nariadenie, **ZaD** - zmeny a doplnky, **z. ú.** - zastavané územie, **ZPN** - zemný plyn naftový, **Z. z.** - Zbierka zákonov, **ŽP** - životné prostredie, **ŽSK** - Žilinský samosprávny kraj, **ŽSR** - železnice Slovenskej republiky

BI - obytné územie-plochy rodinných domov, **BH** - obytné územie-plochy bytových domov, **DP** - plochy dopravy a dopravných zariadení, **EP** - ekostabilizačný prvok, **GL** - genofondová lokalita, **IP** - interakčný prvok miestny, **MBc** - miestne biocentrum, **MBk** - miestny biokoridor, **OV** - plochy občianskej vybavenosti, **PK** - poľnohospodárska krajina, **PV** - poľnohospodárska prvovýroba, **PVR** - poľnohospodárska výroba rastlinná, **RBk** - regionálny biokoridor, **SP** - športové plochy, **VS** - plochy výroby a služieb, **VT** - vodné toky vrátane sprievodnej zelene, **ZC** - plocha zelene cintorína, **ZI** - zeleň izolačná, **ZS** - zeleň sadov, **ZU** - zmiešané územie, **ZV** - zeleň verejná

I. Textová a tabuľková časť

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.1 Údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi

Názov dokumentácie:	ÚZEMNÝ PLÁN OBCE BODOROVÁ
Obstarávateľ:	Obec Bodorová, v zastúpení: Ing. arch. Eva Zatková - OSO pre obstarávanie ÚPP a ÚPD, reg. č. 289
Spracovateľ:	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, autorizovaný architekt

A.2 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI

A.2.1 Dôvody obstarania ÚPN - O :

Obec Bodorová nemá doteraz spracovaný komplexný dokument priestorového usporiadania a funkčného využívania územia - územný plán obce. V súčasnosti jediným platným územným plánom vzťahujúcim sa na katastrálne územie obce Bodorová je Územný plán veľkého územného celku (ďalej len ÚPN – VÚC) Žilinského kraja a jeho aktualizácia, ktorý vzhľadom na svoju podrobnosť zameranú na rozvoj Žilinského kraja nemôže byť relevantným územnoplánovacím nástrojom na stanovenie zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce, ale je základným územnoplánovacím dokumentom určujúcim základné princípy pre riešenie územného plánu obce.

Obec má menej ako 2000 obyvateľov, ale podľa platného zákona č.50/ 1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení (stavebný zákon (§ 11, ods. 2, pís. a) zákona) je povinná mať územný plán obce, ak je treba:

- riešiť koncepciu územného rozvoja obce,
- uskutočňovať rozsiahlu novú výstavbu,
- umiestniť verejnoprospešné stavby.

Ďalšími dôvodmi pre obstaranie územného plánu obce sú:

- potreba získať právne záväzný dokument, usmerňujúci rozvoj obce na základe odborných kritérií a dohody všetkých zainteresovaných (občanov, samosprávy, štátnej správy a pod.)
- aktuálna potreba premietnuť súčasné a budúce rozvojové zámery obce do jej územno-priestorového potenciálu tak, aby bola urbanistickou koncepciou zabezpečená komplexnosť a únosnosť rozvoja obce,
- potreba vytvoriť podmienky pre rozvoj obce spolu s jej katastrálnym územím, zabezpečiť bezkolízny rozvoj jednotlivých funkcií.

Vzhľadom na blízkosť kúpeľného mesta Turčianske Teplice nastal zo strany potenciálnych investorov v posledných rokoch záujem o výstavbu rodinných domov v lokalitách mimo zastavaného územia obce bez prístupových komunikácií a inžinierskych sietí. Vzhľadom na potrebu koncepčného rozvoja obce pre strednodobý horizont (cca 20 rokov), začala obec uvažovať o vypracovaní strategického dokumentu, ktorý by vytvoril platformu pre diskusiu nad problémami v území a možnosťami ich riešenia, rozdiskutoval možné perspektívy rozvoja rôznych funkčných zložiek v území a v neposlednom rade odzrkadlil záujmy a predstavy väčšiny obyvateľov obce. ÚPN-O stanoví zásady a regulatívy funkčného využitia riešených plôch tak, aby nedochádzalo k nežiaducim kolíziám jednotlivých funkcií, vzájomnú koordináciu činností v území, a tak zabezpečí účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru.

Na základe uvedených dôvodov Obecné zastupiteľstvo obce Bodorová rozhodlo o vypracovaní nového ÚPN-O Bodorová na svojom zasadnutí dňa 30.04.2019, Uznesením č.35/2019/2.

A.2.2 Problémy, ktoré územný plán rieši

Riešenie a návrh územného plánu sleduje a napĺňa hlavne tieto ciele:

- *hlavným cieľom územného plánu bude zabezpečenie územných a technických podmienok pre rozvoj obce a jej katastrálneho územia pre plánovaný rast počtu obyvateľov do roku 2040,*
- *komplexné riešenie a určenie zásad priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,*
- *stanovenie limitov využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny, dosiahnutie a udržanie ekologickej stability,*

- *stanovenie regulatívov, zabezpečujúcich vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine,*
- *vzájomná koordinácia činností v území, zabezpečujúca účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru,*
- *vytvorenie ponuky využiteľných voľných plôch, napomáhajúcej rozvoju všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne obce.*

A.3 ZHODNOTENIE DOTERAJŠEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE OBCE

Pre obec Bodorová nebola zatiaľ vypracovaná žiadna komplexná územno-plánovacia dokumentácia. Preto je potrebné vypracovanie takého dokumentu, ktorý by komplexne riešil priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určil jeho zásady a regulatívy rozvoja vo väzbe na spoločenské, sociálne a ekonomické zmeny, ktoré vplyvajú na urbanistickú koncepciu obce.

A.4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Návrh je spracovaný v súlade so Zadaním pre spracovanie Územného plánu obce Bodorová, ktoré bolo schválené v Obecnom zastupiteľstve v Bodoroví Uznesením č.12/2020/3 zo dňa 20.02.2020. Následne bolo začaté spracovávanie návrhu riešenia ÚPN-O Bodorová, dokončené v 09/2020. Návrh územného plánu obce vrátane záväznej časti bol vypracovaný v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z. z.

Návrhovým rokom je r. 2040.

Súpis použitých ÚPP a iných podkladov

Pri spracovaní návrhu územného plánu obce boli použité nasledovné podklady :

- Prieskumy a rozbor pre územný plán obce Bodorová, Ing. arch. E.Hejzlarová a kol., 10/2019
- ÚPN-VÚC Žilinského kraja, Združenie VÚC Žilina, 1998
- Nariadenie vlády SR č.223/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN-VÚC Žilinský kraj
- Územný plán VÚC Žilinského kraja, Zmeny a doplnky, Ing. arch. Kropitz, Ing. arch. Pivarčí, 2005
- Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť vyhlásená VZN č.6/2005 ŽSK
- Zmeny a doplnky č.3 ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť vyhlásená VZN č.17/2009 ŽSK
- Zmeny a doplnky č.4 ÚPN VÚC Žilinského kraja, záväzná časť vyhlásená VZN č.26/2011 ŽSK
- Zmeny a doplnky č.5 ÚPN-VÚC Žilinského kraja, záväzná časť vyhlásená VZN č.49/2018 ŽSK
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Uznesenie vlády SR č.148/2014, 26.03.2014
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia, r.2017
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice, ESPRIT Banská Štiavnica (2013)
- Cyklostratégia „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“, Ing. arch. Kubina, 02/2014,
- Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja, 2010
- Plán rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca, 2002
- Krajinnno-ekologický plán obce Bodorová, Ing. P. Baláž, PhD. a kol., 2019
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu SR do roku 2020
- Programové vyhlásenie vlády za oblasť dopravy
- Stratégia rozvoja dopravy SR do r.2020
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do r.2020
- Operačný program: Integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bodorová na r.2007-2013, SPÚ Nitra, 2007
- Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov z r.1991, 2001, 2011 - Štatistický úrad SR, 2019
- Obecná štatistika obce Bodorová, 2019
- Mapy povodňového rizika a ohrozenia, SVP š.p. Piešťany
- Údaje o parcelách, GKÚ, 2019
- Údaje o kvalite poľnohospodárskej pôdy, Pôdny portál - Info servis Výskumného ústavu pôdovedectva a výživy rastlín, 2019
- Paraštiná II - zastavovacia štúdia, Ing. T. Ignačák, 2019
- údaje získané od orgánov št. správy, organizácií, správcov sietí
- internetové portály
- platné zákony, vyhlášky, nariadenia

Ako mapový podklad bola použitá digitálna katastrálna mapa obce Bodorová, poskytnutá GKÚ Bratislava.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

B.1.1 Riešené územie

Obec Bodorová z hľadiska územno-správneho členenia patri do Žilinského samosprávneho kraja, do okresu Turčianske Teplice. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň LAU 2 (do r.2002 NUTS V).

Rozhodnutím MV RR SR č.3/2007 zo dňa 06.06.2007 bola obec Bodorová zaradená do skupiny obcí mimo záujmového územia inovačných pólov rastu.

Obec Bodorová leží v južnej časti Turčianskej kotliny na pravom brehu potoka Dolinka, cca 6,0 km severne od okresného mesta Turčianske Teplice. Súčasťou obce je od roku 1951 bývalá zemianska osada Kevice.

Riešené územie obce pozostáva z 2 katastrálnych území: Bodorová a Kevice, zo zastavaného územia obce a ostatného katastrálneho územia. Zastavané územie je v súčasnosti legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je cca 511,40 ha. Plocha zastavaného územia obce k 1.1.1990 je 21,02 ha.

Územný plán obce Bodorová rieši obidve celé katastrálne územia obce v mierke 1:10 000 a ťažiskové územie obce v rozsahu zastavaného územia a predpokladaných rozvojových plôch v mierke 1:5 000, resp. výrez v M 1:2 000.

Tab. č. 1 - Základné údaje charakterizujúce územie obce k 30.06.2019:

	Bodorová
Rozloha riešeného katastrálneho územia	511, 40 ha
Počet obyvateľov	232
Počet trvalo obývaných bytov	74
Počet súpisných čísiel	122
Počet objektov využívaných na rekreáciu	1

*zdroj: Obecná štatistika obce Bodorová, 2019

B.1.2 Geografický opis a prírodné podmienky územia

zdroj: *KEP, Ing. arch. E. Hejzlarová, Ing. Peter Baláž, PhD. a kol., 2019

B.1.2.1 Abiotické vlastnosti krajiny - vybrané prírodné faktory územia

Geologické pomery

Podľa regionálneho geologického členenia (Vass et al. 1988) môžeme v záujmovom území vyčleniť:

oblasť: vnútrohorské panvy a kotliny
 podoblasť: vnútorné kotliny
 jednotka III. rádu: Turčianska kotlina

Turčianska kotlina je vyplnená neogénymi sedimentmi (Vestnický et al. 1986). Sedimentácia v priestore kotliny prebiehala od neogénu až do súčasnosti. Výrazne ju ovplyvňovali tektonické pohyby po súbežných a priečných zlomoch, ktoré diferencovali sedimentačný priestor na čiastkové oblasti, často s prínosom materiálu z bezprostrednej blízkosti – z okrajových pohorí, takže sedimenty majú lokálny charakter netriedených splachov. Prejavuje sa tu rýchle striedanie klasických a pelitických sedimentov vo vertikálnom a horizontálnom smere. Je to následok sedimentačných procesov a zlomovej tektoniky. V oblasti Turčianskej kotliny vystupujú na povrch horniny bádenu až panónu.

Kvartérny pokryv, genetické typy:

- fluviálne sedimenty: piesky, piesčité štrky až piesky v terasách bez pokryvu; prevažne nivné humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív
- deluviálne sedimenty v celku: hlinité, hlinito-piesčité, hlinito-kamenité, piesčito-kamenité až balvanovité svahoviny a sutiny

V k. ú. sa nachádzajú 4 genetické typy kvartérnych uloženín. V intraviláne a v okolí zo severu a juhu prevládajú hlinité piesky, piesky, štrky, piesčité štrky, reziduálne štrky ako aj na západnom okraji riešeného územia. V okolí vodného toku Dolinka prevládajú piesčité hliny, hliny, hlinité piesky, hlinité štrky, na východ od zastavaného územia litofaciálne nerozlíšené svahové sedimenty – hliny, piesky, úlomky hornín a zo severu vybieha výbežok litológia spraší a sprašových hliny.

Geomorfologické členenie

V zmysle geomorfologických jednotiek Slovenska je riešené územie tvorené nasledovne:

Sústava: Alpsko-Himalájska
 Podsústava: Karpaty
 Provincia: Západné Karpaty
 Subprovincia: Vnútrotné západné Karpaty
 Oblasť: Fatransko - tatranská oblasť
 Celok: Turčianska kotlina
 Podcelky: Diviacka pahorkatina, Mošovská pahorkatina.

Sklonitosť reliéfu reliéfu patrí medzi morfometrické parametre. Je dôležitou charakteristikou reliéfu, pretože determinuje výskyt reliéfortvorných procesov, charakter pôdneho krytu a spôsob využívania krajiny. Väčšina územia má sklon do 3° menšia časť má sklon do 7° len v jednej lokalite dosahuje sklonitosť nad 7°.

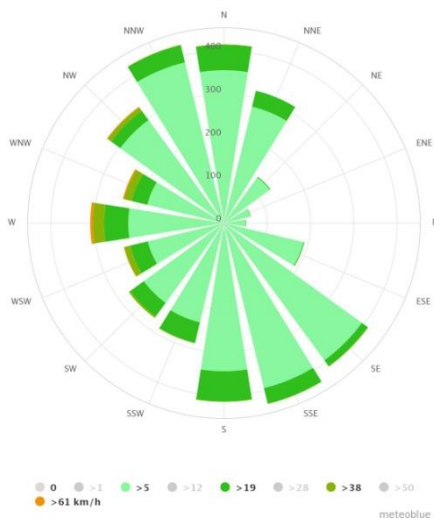
Orientácia reliéfu voči svetovým stranám je ďalším dôležitým morfometrickým parametrom. Do značnej miery od nej závisí charakter biotopu a vhodnosť lokality pre realizáciu socioekonomických aktivít, najmä v oblasti poľnohospodárstva. Reliéf obce nie je členitý čo má vplyv na orientáciu georeliéfu. Väčšina územia je rovina len malá časť je územia je orientovaná severozápadne a juhozápadne.

Klimatické podmienky

Mikroklimatické pomery sú vyhodnotené na základe dlhodobých pozorovaní na meteorologickej stanici v Turčianskych Tepliciach, nachádzajúcej sa v centre Turčianskych Teplic vo výške približne 508 m. n. m v blízkosti potoka Teplica. Priemerná ročná teplota vzduchu je 7,4 °C. Počas vegetačného obdobia dosahuje priemerné hodnoty len 13,8 °C s maximálnou priemernou teplotou 17,4 °C v mesiaci júl a 16,8 °C v mesiaci august. Najchladnejším je mesiac január, keď dlhodobo nameraná priemerná teplota dosahuje len - 3,3 °C.

Priemerný ročný úhrn zrážok je 716 mm, v letnom polroku 432 mm. Najchudobnejšie na zrážky sú zimné mesiace (január, február, marec), zatiaľ čo najviac zrážok spadne v mesiacoch máj, jún, júl a august.

Priemerné mesačné hodnoty rýchlosti vetra naznačujú ustálenosť prúdenia vzduchu a celoročnú homogenitu danej charakteristiky.

Obr. Diagram rýchlosti vetra pre obec Bodorová zobrazuje počet dní v mesiaci, kedy sa očakáva dosiahnutie istej rýchlosti vetra

V obci Bodorová sa nenachádza meteorologická stanica, najbližšia stanica k riešenému územiu je v Turčianskych Tepliciach, preto nie je možné uviesť reálne namerané hodnoty.

Turčianska kotlina, s ohľadom na geografické a geomorfologické danosti sa radí medzi kotliny s nevhodnými rozptylovými podmienkami. Jedná sa o pomerné úzku vysočinnú kotlinu, výrazne ohraničenú vrstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. Sledovaná oblasť je charakteristická veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s, čo predstavuje až 74 % týchto situácií v roku (SAŽP 2014).

Hydrologické a hydrogeologické podmienky

Rieka Turiec, dosahujúca na území okresu Turčianske Teplice dĺžku viac ako 50 km, preteká rovnomenným regiónom aj v okrese Martin, kde sa vlieva do Váhu. Pramení na juhovýchodnom svahu Svrčiníka (1312,8 m n. m.) v Kremnických vrchoch v nadmorskej výške približne 1.090 m n. m. Najprv tečie

juhozápadným smerom geomorfologickým celkom Kremnických vrchov, neskôr na severozápad, kde dosiahne celok Turčiansku kotlinu, v ktorej tečie na sever, pričom vytvára veľký oblúk, vypnutý na západ.

Významnejšími pravostrannými prítokmi na území okresu sú Teplica, **Dolinka**, Ivančinský, Čepčinský a Diviacky potok, Mútnik a Javorovec. Ľavostrannými sú Polerieka, Sokol, Jasenica, Piešť, Besná voda, Lúčna, Požežský, Hájsky, Hlboký a Kozí potok.

a) Vodné toky

V prílohe č. 1 k vyhláške č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa v k. ú. nachádza 1 vodohospodársky významný vodný tok s p.č. 148:

- tok IV. rádu, hydrologické poradie 4-21-05-063 – **Dolinka** (starší názov je Závodie), pramení vo Veľkej Fatre na južnom svahu Hlbokej (1 010,2 m n. m.) v nadmorskej výške cca 815 m n. m. Tvorí západnú hranicu obce, na riešenom území výrazne meandruje. Nie je regulovaný .

Do vodného toku Dolinka sa vlieva napriamený a zregulovaný pravostranný prítok **Kevický potok**, ktorý tvorí hranicu medzi katastrami Bodorová a Kevice, ďalším pravostranným prítokom je bezmenný potok v južnej časti obce, ktorý z časti tvorí hranicu medzi obcami Bodorová a k.ú. Turčiansky Michal.

b) Hydrogeológia

Podzemná voda je definovaná ako voda vyplňujúca dutiny zvodnených hornín. Základnou jednotkou pre hodnotenie podzemných vôd je hydrogeologický región. Hranice hydrogeologických regiónov sa nekryjú s hranicami povodí povrchových tokov. Podľa poslednej hydrogeologickej rajonizácie (1984) bolo územie Slovenska rozdelené na 142 hydrogeologických rajónov.

Obec Bodorová patrí do Hydrogeologického regiónu - paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny s typom priepustnosti - medzizrnová.

Z hydrogeologických regiónov v okrese Turčianske Teplice sa v riešenom území nachádza 1, uvádzame ho s bilančným množstvom podzemnej vody za rok 2012:

- QP 033 paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny, povodie Turiec, využiteľné množstvo: 887,53 l.s⁻¹, odber: 45,34 l.s⁻¹.

V k. ú. Bodorová sú evidované 2 vrtu:

vrt 1

Evidenčné číslo vrtu	39
Evidenčné číslo (pôvodné) HVK-1	
Mapový list	M-34-110-B-c
Povodie	Váh-Turiec
Hydrorajón	33 Q-P
Lokalita	Kevice
Hĺbka vrtu	11
Typ vrtu - popis	úzkoprofilový vrt s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou

vrt 2

Evidenčné číslo vrtu	40
Evidenčné číslo (pôvodné) HVK-2	
Mapový list	M-34-110-B-c
Povodie	Váh-Turiec
Hydrorajón	33 Q-P
Lokalita	Kevice
Hĺbka vrtu	19
Typ vrtu - popis	úzkoprofilový vrt s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou

Ďalšie dva vrtu sú v blízkosti hranice obce Bodorová:

- úzkoprofilový vrt s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou na lokalite Borcová, evidenčné číslo vrtu č. 61,
- pozorovací vrt SHMÚ, na lokalite Bodorová-Čepčín s evidenčným číslom vrtu č. 3

c) Minerálne vody

Do k. ú. Kevice zasahuje OP 2 stupňa prírodného minerálneho zdroja stolových vôd, ktorý sa nachádza v k. ú. Socovce. Ochranné pásma boli vyhlásené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 662/2004 Z.z. dňa 25.11.2004.

B.1.2.2 Biotické zložky**a) Rekonštruovaná prirodzená vegetácia**

Potenciálna prirodzená vegetácia predstavuje takú vegetáciu, ktorá by sa v danom území vyvinula bez činnosti človeka v krajine.

Podľa Maglockého (*Atlas krajiny*, 2002) v okolí tokov prirodzene rástli jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov, ktorých dominantnými druhmi sú jelše, jaseň štíhly, vrbka krehká, čremcha obyčajná, hrab obyčajný. Ich poloprirodzené fragmenty môžeme v súčasnosti nájsť už len v bezprostrednej blízkosti vodného toku Dolinky a jej prítoku na juhu katastra. Na ne nadväzoval pás karpatských dubovo-hrabových lesov, kde prevažovali dub zimný, hrab obyčajný, lipa malolistá, javor poľný. Na zvyšku územia prirodzene rástli väčšinou zmiešané listnato-ihličnaté lesy v severných karpatských kotlinách, kde dominovali hrab obyčajný, smrek obyčajný, borovica lesná, jarabina vtáčia. Do severovýchodnej časti zasahovali dubové a cerovo-dubové lesy, kde boli dominantnými drevinami duby.

Územie bolo v minulosti odlesnené a v súčasnosti sa tu vyskytuje jediný lesný porast (Kevické háje), ktorý je výrazne pozmenený človekom.

b) Reálna vegetácia

Podľa fyto geografického členenia Slovenska (Futák, in *Atlas SSR* 1980) patrí záujmové územie do oblasti západokarpatskej flóry, obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín, fyto geografického okresu Turčianska kotlina.

Súčasná vegetácia riešeného územia je veľmi poznačená dlhodobou intenzívnou ľudskou činnosťou. Okolie obce je odlesnené, väčšina územia je intenzívne poľnohospodársky využívaná, hlavne ako orná pôda. Prevažujú veľkoblukové polia, výnimkou sú malé pokusné políčka stanice UKSUP v Bodorovej. Okraje polí často lemujú pásy ruderalnej vegetácie.

V riešenom území sa vyskytuje jediný súvislý menší lesný porast pri cintoríne v Keviciach tzv. Kevické háje. Okrem neho staršie dreviny nájdeme už len v rámci brehových porastov, vo forme menších ostrovčekov v poli, ako riedky líniový porast v okolí cestných komunikácií, na cintoríne obce Bodorová a v intraviláne. Osobitný význam v krajine majú z hľadiska svojej funkcie mokradné spoločenstvá. V území sa vyskytuje iba malý podiel trvalých trávnych porastov od intenzívne obhospodarovaných až po nevyužívané, postupne zarastajúce ruderalnou vegetáciou. Zo sídelnej vegetácie sú vzhľadom na odlesnenosť okolitej krajiny najvýznamnejšie dreviny, obzvlášť väčšie jedince stromov.

➤ Drevinová vegetácia

Porasty drevín plnia mnohé funkcie. Okrem produkčnej a estetickú funkcie napríklad chránia pôdu pred eróziou, pozitívne ovplyvňujú čistotu ovzdušia, zlepšujú mikroklimu, zadržiavajú vodu v krajine, čím výrazne prispievajú k skvalitneniu života obyvateľov. V neposlednom rade sú však aj veľkým prínosom pre zachovanie biodiverzity, poskytujú životný priestor množstvu živých organizmov. Slúžia ako refúgium - útočisko mnohých druhov organizmov v intenzívne poľnohospodársky využívannej krajine. Nachádzajú v nich priestor na život, úkryty, hniezdiská aj zdroj potravy. Líniové porasty drevín popri ceste majú navyše aj ochrannú funkciu – redukovú hlučnosť a prašnosť. V riešenom území však dreviny pri cestných komunikáciách rastú len veľmi sporadicky a nevytvárajú súvislú líniu. Drevinová vegetácia vo všeobecnosti pokrýva v súčasnosti len veľmi malé percento riešeného územia, preto je z hľadiska zvýšenia ekologickej stability aj skvalitnenia života obyvateľov potrebné zvýšiť zastúpenie porastov s pôvodnými druhmi drevín.

V lesnom poraste Kevické háje výrazne dominuje borovica lesná, ďalej sa tu vyskytuje smrek obyčajný, z listnatých drevín prevažuje lipa malolistá, stromovú etáž dopĺňa javor horský a sporadicky ďalšie listnaté dreviny, po okrajoch breza previsnutá, v juhovýchodnej časti porastu sa nachádza periodicky zamokrená časť vytvárajúca vzácny ostrovček mokradnej vegetácie., ďalej jelša lepkavá, topoľ biely a osikový, vrbka purpurová a popolavá, jaseň štíhly, čremcha obyčajná, kalina obyčajná. Zaznamenali sme tu aj výskyt invázneho druhu agát biely. V krovinej etáži sa vyskytuje hloh, ruža, slivka trnková, menej baza čierna, zob vtáč, svíb krvavý, či jarabina vtáčia.

Priamo na cintoríne a okolo plota okrem vyššie spomenutých drevín pribúda čerešňa vtáčia a vrbka rakytová ako i vysadené cudzokrajné druhy. Zaznamenali sme tu aj výskyt invázneho pohánkovca japonského, ktorý bol pravdepodobne vysadený ako okrasná rastlina. Vzhľadom na jeho schopnosť agresívneho šírenia však legislatíva ukladá povinnosť jeho okamžitého odstránenia a zamedzenia jeho ďalšieho šírenia (bližšie v výskyt inváznych druhov rastlín).

➤ Nelesná drevinová vegetácia

Zastúpenie nelesnej drevinovej vegetácie je v riešenom území veľmi malé. Relatívne väčšie ostrovčeky vzrastlejších drevín nájdeme v intraviláne a na cintoríne v Bodorovej. Ďalej má drevinová

vegetácia už len charakter menších ostrovčekov, či riedkych línii. Sporadicky sa dreviny vyskytujú v okolí cestných komunikácií. Menší ostrovček drevín sa vyskytuje v poli na západ od Kevických hájov. Pri poľnej ceste vedúcej na juh od cintorína v Bodorovej je ostrovček bylinnej vegetácie, na východ pokračujúcu poľnú cestu lemuje niekoľko mladých jedincov jaseňa štíhleho, dospelý jedinec bresta väzového a čerešňa vtáčia. Menší ostrovček drevín sa vyskytuje aj na severe riešeného územia, v blízkosti toku Dolinky. Drevinovým zložením nadväzuje na jej brehovú porasty, od ktorých je oddelený pásom ornej pôdy.

Z ekologického hľadiska patria k najvýznamnejším prvkom nelesnej drevinovej vegetácie pomerne zachovalé brehovú porasty, ktoré sa vyskytujú okolo toku Dolinky, jej bezmenného prítoku na juhu katastra Bodorovej, malý fragment sa nachádza pri bezmennom toku na severovýchode riešeného územia a niekoľko jedincov drevín nájdeme v okolí Kevického potoka. Alúviá tokov zároveň patria aj k mokradným biotopom, ktoré majú v krajine nesporne veľký ekologický význam.

➤ *Mokradná vegetácia*

K ekologicky najvýznamnejším mokradným biotopom v riešenom území patria alúviá tokov s brehovými porastami, lemami mokradnej vegetácie a priľahlými podmáčanými lúkami. Súvislé brehovú porasty drevín majú v krajine veľký význam ako biokoridor, zároveň spevňujú svojimi koreňmi breh vodného toku, zatienením toku znižujú výpar z hladiny a pomáhajú v zadržiavaní vody v krajine. Brehové porasty sú zároveň vhodným hniezdiskom pre rôzne druhy vtákov a spolu s vodným tokom a vysokobylinnou nelesnou vegetáciou sú posledným útočiskom pre široké spektrum rôznych druhov organizmov, ktorým poskytujú úkryt, potravu a životný priestor. V poľnohospodársky intenzívne využívannej odlesnenej krajine majú zároveň aj estetickú funkciu a prispievajú k zlepšeniu mikroklimy a kvality ovzdušia. Brehové porasty Dolinky a toku na severovýchode riešeného územia sú hodnotné aj výskytom pomerne starých jedincov stromov veľkých rozmerov. Takéto stromy sú obzvlášť významným biotopom pre mnohé druhy živočíchov, hlavne vtákov a bezstavovcov a nesporne aj príjemným estetickým prvkom v krajine. Preto je potrebné ich zachovať aj naďalej.

Porasty so zložením blízkym prirodzenému zostali ešte vo veľkej miere zachované aspoň v bezprostrednej blízkosti vodného toku Dolinky a jej prítoku, ktorý tečie na juhu riešeného územia. Spolu s bylinnou mokradnou vegetáciou a priľahlými podmáčanými lúčkami patria v riešenom území medzi najvzácnejšie lokality.

Zaznamenali sme však aj niekoľko negatívnych faktorov. V časti toku sa začína šíriť pohánkovec japonský. Ak nebude odstránený, hrozí, že čoskoro vytlačí pôvodné druhy. V dôsledku vylievania močovky na bezprostredne susediace TTP dochádza k negatívnemu vplyvu jednak na okolité lúčne spoločenstvá, ako aj na byliny lemujúce tok, kde už vidno výrazný prienik a šírenie nitrátofilných druhov na úkor pôvodných mokradných spoločenstiev. Vylievanie močovky má negatívny vplyv aj na kvalitu vody. Blízkosť polí dáva zároveň priestor aj na šírenie ruderalných spoločenstiev, čím dochádza k degradácii vzácnej mokradnej vegetácie.

Okolo Kevického potoka sa dreviny vyskytujú len sporadicky. Okolo bezmenného toku, ktorý prechádza riešeným územím len na kúsku na severozápade, sa vyskytujú staré jedince vrb.

Významnejšie brehovú porasty nájdeme skôr v okolí bezmenného prítoku Dolinky na juhu riešeného územia. Okrem mokradných spoločenstiev v bezprostrednom okolí vodných tokov, sa v danom území nachádzajú už len malé ostrovčeky mokradnej vegetácie – vyššie spomenutá malá mokraď na juhovýchod od Kevických hájov.

➤ *Vegetácia lúk*

K biodiverzite územia prispievajú aj lúčne spoločenstvá, od intenzívne obhospodarovovaných až po postupne zarastajúce. Intenzívne využívané sú často dosievané krmovinársky významnými druhmi tráv a bôbových rastlín, čím sa ale znižuje biodiverzita lúčnych spoločenstiev. K degradácii lúčnych spoločenstiev prispieva aj hnojenie niektorých TTP a následné šírenie nitrátofilných druhov, alebo v prípade nevyužívania pozemkov zarastanie ruderalnou vegetáciou. Výsledkom je, že väčšina lúčnych biotopov je druhovo pomerne chudobná a je preto žiadúce vhodným manažmentom podporiť vývoj druhovo bohatších lúčnych spoločenstiev. Na juhovýchod od Kevických hájov sme zaznamenali prítomnosť slnečnice hluznatej, ktorá má schopnosť invázne sa šíriť a už v súčasnosti vytvára menší monokultúrny porast, ktorý nahradil pôvodné spoločenstvá. V prípade, že nebude odstránená, bude aj naďalej vytlačovať lúčne spoločenstvá.

➤ *Sídlna vegetácia*

Vegetáciu územia dopĺňa sídlna vegetácia, ktorú tvoria zelené verejné priestranstvá (trávniky, vysadené dreviny), súkromné záhrady a podobne. Dreviny intravilánu sú vzhľadom na nedostatok drevín v území, významnou zložkou drevinovej vegetácie riešeného územia. Vyskytujú sa tu však aj jedince invázneho agátu bieleho.

Vzhľadom na to, že veľkú časť rozlohy obce tvoria na biodiverzitu chudobné monokultúry poľnohospodárskych plodín, prípadne zastavaná plocha intravilánu, mokradné a lúčne spoločenstvá, ako aj

porasty drevín majú veľký význam z hľadiska biodiverzity a celkovej ekologickej funkcie v krajine. Je preto mimoriadne dôležité ich chrániť a v prípade potreby uplatňovať vhodný menežment, aby nedošlo k ich postupnému znehodnoteniu a zániku.

➤ *Výskyt inváznych druhov rastlín*

Invázne druhy sú druhy, ktoré sú na území Slovenska nepôvodné. Často bývajú vysádzané v záhradách a parkoch pre svoj dekoratívny vzhľad alebo ako medonosné rastliny. Ich nebezpečnosť spočíva v tom, že sa dokážu rýchlo šíriť do okolia, vytvárať rozsiahle monokultúrne porasty, postupne vytlačujú ostatné druhy a významne menia charakter biotopov.

Výskyt inváznych druhov a ich odstraňovanie je riešený aj legislatívne zákonom č.150/2019 Z.z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zoznam inváznych druhov rastlín a spôsoby ich odstraňovania ustanovuje príloha 2a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

V riešenom území sa z rastlinných druhov uvedených v zmienenej vyhláške vyskytuje druh pohánkovec japonský. Exemplár pohánkovca japonského sa vyskytuje na cintoríne v časti Kevice, kde bol pravdepodobne vysadený ako okrasná rastlina. Pohánkovec japonský bol zaznamenaný aj na brehu Dolinky, odkiaľ obzvlášť hrozí jeho rýchle šírenie pozdĺž vodného toku a vytlačenie pôvodných spoločenstiev.

Podľa Zákona č.150/2019 Z.z. platí zákaz pohánkovec japonský pestovať alebo uvoľňovať do životného prostredia. Rovnako platí povinnosť vlastníka (správcu, užívateľa) pozemku za podmienok stanovených ministerstvom tieto invázne taxóny odstraňovať a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu inváznych druhov.

V danom území sme zaznamenali aj výskyt ďalších druhov, ktoré sa správajú invázne (Gojdičová et al., 2002, Medvecká et al., 2012).

Slnečnica hlľuznatá je inváznym neofytom, ktorý býva často vysádzaný ako okrasná, prípadne úžitková rastlina (známa pod názvom topinambur). V minulosti bola zaradená medzi rastliny, na ktoré platila aj zákonná povinnosť jej odstránenia, neskôr však bola zo zákona vypustená a umožnené tak jej pestovanie a využitie. Trochu iná situácia nastáva, ak sa táto rastlina dostane do voľnej prírody, kde sa môže nekontrolovane šíriť. Keďže má sklon agresívne vytlačovať ostatné druhy, vytvárajúc pritom rozsiahle monokultúry, jej výskyt vo voľnej prírode vážne ohrozuje biodiverzitu a je potrebné ju z voľnej prírody odstrániť a zamedziť jej šíreniu. Jej výskyt sme zaznamenali pri ruinách budovy na juhovýchod od Kevických hájov. V súčasnosti už súvisle pokrýva určitú časť plochy a je vysoký predpoklad, že sa bude ďalej šíriť a zlikviduje susediace spoločenstvá..

Nepôvodný druh agát biely býva vysádzaný ako medonosná rastlina, má však schopnosť agresívneho invázneho šírenia sa na úkor iných druhov. Jeho výskyt sme zaznamenali v Kevických hájoch aj v intraviláne.

Medzi potenciálne (regionálne) invázne druhy je zaradený aj javor cukrový, ktorý sme zaznamenali na brehu Dolinky.

Dá sa predpokladať, že sa všetky tieto druhy budú bez patričných manažmentových opatrení ďalej šíriť. Je preto potrebné ich z voľnej prírody odstrániť a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu, ktoré by malo za následok zníženie biodiverzity a vytlačenie pôvodných druhov.

Pred likvidáciou všetkých inváznych druhov je potrebné skontaktovať sa so Štátnou ochranou prírody SR, z dôvodu prekonzultovania efektívneho spôsobu ich odstraňovania.

c) Charakteristika živočíšstva

Podkladom pre spracovanie kapitoly o živočíšstve boli údaje získané počas pochôdzok, ktoré boli zamerané na kvalitatívne zisťovanie výskytu stavovcov, bežnými pozorovacími metódami a na prieskum ich biotopov.

Fauna v širšom okolí riešeného územia sa vyznačuje pestrosťou a rozšírením rôznych zoogeografických prvkov (kozmpolitné, palearktické, európske). Riešené územie sa nachádza v oblasti s intenzívne využívanou poľnohospodárskou pôdou s prítomnými záhradami s ovocnými stromami, taktiež stromoradia, či skupiny drevín voľne roztrúsené po obci (cintorín, blízky park, iná miestna zeleň). Zo zoocenóz prevládajú spoločenstvá parkov či skupín stromov a spoločenstvá lúk a polí viazané na trávno-bylinné biotopy. Dôležitým prvkom v krajine je miestny potok Dolinka s prirodzenými meandrami a brehovým porastom.

Skúmané územie pokrývajú najmä poľnohospodárske kultúry, najmä kukurica, obilniny a iné krmoviny. V smere od Mošoviec je prítomných viacero malých poličok s obilninami slúžiacimi ako výskumná plocha.

➤ **Bezstavovce**

Bezstavovce predstavujú najbohatšie a najpočetnejšie zastúpenú skupinu živočíchov, ktorá obýva všetky typy biotopov a aj všetky výškové pásma. V sledovanom území pre lepšie spoznanie tejto skupiny živočíchov by bolo vhodné intenzívne a podrobné skúmanie, zamerané najmä na ulitníky, chvostoskoky, vidličiariky, dážďovky, vo vodných tokoch sa vyskytujú larvy potočníkov, ďalej na pavúkovce, roztoče, mnohonôžky, stonožky a ďalšie.

➤ **Stavovce**

Ryby - miestny potok Dolinka pretekajúci územím môže predstavovať prirodzenú cestu pre migrujúce ryby. Počas monitoringu nebol na úseku v k. ú. Bodorová pozorovaný žiadny druh ryby. Počas monitoringu boli brehové porasty husto zarastené a znemožňovali tak bližší prieskum potoka. Dôkladný prieskum by bol zrealizovaný pomocou elektrického agregátu, ten pre prieskum využitý nebol. Je ale reálne, že v potoku žije pstruh potočný, čerebľa pestrá či hlaváč pásoplutvý. Vzhľadom na minimálnu vodnatosť prítokov potoka Dolinka, sú tieto z hľadiska ichtyologického pravdepodobne málo významné.

Obojživelníky - v riešenom území je predpoklad výskytu skokana hnedého, menej ropuchy bradavičnatej. V malej depresii severne od obce boli nájdené viaceré jedince kunky žltobruchej. Významné liahnište obojživelníkov môže predstavovať pretekajúci potok Dolinka s prítomnými malými depresiami naplnenými vodou najmä v jarnom období.

Plazy - z plazov sa v skúmanej oblasti vyskytuje najmä jašterica živorodá, a slepých lámavý. Bežným zástupcom na vlhších miestach, predovšetkým v okolí brehových porastov tokov je užovka obojková, na suchých výslunných miestach je charakteristický výskyt vretenice severnej. Pre krátkosť času na výskum tejto skupiny živočíchov neboli bližšie skúmané.

Vtáky - sú v riešenom území zo stavovcov najpočetnejšie zastúpenou skupinou živočíchov. Obývajú všetky typy zastúpených biotopov. Najpočetnejšie zastúpená je pinka lesná. V území sa vyskytuje aj červienka obyčajná, penica čiernohlavá, penica popolavá, penica slávikovitá, holub hrivnák, hrdlička záhradná, prhlviar červenkastý, hýľ lesný, sojka obyčajná. Tiež bol potvrdený drozd, počas lovu pozorovaný jastrab lesný a sokol myšiár. Lúky v sledovanej oblasti predstavujú potencionálny vhodný biotop pre globálne ohrozeného európskeho druhu chrapkáča poľného, ale aj loviskom pre myšiaka lesného či orla kriklavého a orla skalného. V brehových porastoch potoka Dolinka aj v obci Bodorová bol pozorovaný trasochvost biely, trasochvost horský, drozd čvikoťavý, drozd čierny aj strnádka obyčajná. V obci boli tiež potvrdené stehlíky pestré, stehlík konôpkár, oriešok hnedý, stehlík zelený, kanárik poľný a žltouchvost domový. Na okraji obce boli zistené 2 hniezdiace páry strakošov obyčajných. V obci hniezdi viacero párov belorítky domovej, lastovičky domovej, vrabce domové, na okraji obce aj vrabec poľný.

Cicavce - z cicavcov je predpoklad výskytu líšky hrdzavej, kuny skalnej, piskora obyčajného. V biotope ľudských sídiel sa vyskytuje hranostaj čiernochvostý, lasica obyčajná, ryšavka žltohrdlá. V ekotóne a na zarastajúcich lúkach a pasienkoch sú typickými zástupcami plšik, v parkoch či stromoradiach veverica stromová. Medzi nočných lovcov patria netopier obyčajný, v záhradách bol potvrdený krt obyčajný aj jež tmavý, vyskytuje sa tiež jež východoeurópsky. Na zamokrených stanovištiach je predpoklad výskytu dulovnice väčšej najmä v blízkosti potoka Dolinka. Z párnokopytníkov bol pozorovaný srnec hôrny. Na lúkach a v remízach je zastúpený zajac poľný. Vydra riečna môže prechodne využívať potok Dolinka pri presune na väčšie toky či hľadanie potravy.

B.1.2.3 Prírodné stresové javy**a) Seizmicita**

Mapa izolínií seizmicity hovorí o potencionálnom výskyte zemetrasenia určitej intenzity v danom území. Podľa izolínií teda môžeme konštatovať, že približne polovica územia leží v pásme 6.-7. stupňa, druhá polovica v pásme 7. stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64 (Medvedevova-Sponheuerova-Kárnikova stupnica). Izolínia rozdeľujúca okres do týchto dvoch pásem prebieha od Mošoviec juhozápadným smerom cez Turčianske Teplice a Sklené. (RÚSES, 2013).

b) Eróznno-akumulačné javy

Laterálna dynamika toku je ovplyvnená jednotlivými povodňovými udalosťami a suchými obdobiami, ktoré podporujú sukcesiu vegetácie, a tak zvyšujú odolnosť systému voči morfo-logickým zmenám. V území sa zo všetkých prírodných stresových javov najviac prejavuje laterálna erózia vodného toku Dolinka.

c) Povodne - riziká a ohrozenie, záplavy

V katastri obce pripadá do úvahy ohrozenie sídla záplavami. Pre obec Bodorová boli vypracované v 08-09/2015 mapy povodňového ohrozenia od Slovenského vodohospodárskeho podniku š. p., Banská Štiavnica, v ktorých bola v predbežnom hodnotení povodňového rizika identifikovaná existencia potenciálne

významného povodňového rizika. Vodný tok, ktorý môže spôsobovať povodne je vodný tok Dolinka. V tejto oblasti možno predpokladať pravdepodobný výskyt záplav. Na mape povodňového ohrozenia je zobrazený rozsah záplav, ktoré by spôsobili povodne s priemernou dobou opakovania od raz za 5, 10, 50, 100 a 1000 rokov, prípadne iná povodeň s výnimočne nebezpečným priebehom.

d) Radónové riziko

Pre rádioekologické hodnotenie územia je dôležité poznať úroveň prirodzenej rádioaktivity hornín a vôd a radónové riziko.

Prírodnou rádioaktivitou je spontánny rozpad rádionuklidov. Prírodná rádioaktivita sa v k.ú. nevyskytuje sa nad rámec prirodzeného žiarenia prostredia. Prevažná časť zastavané ho územia a západná časť extravilánu je zaradená medzi územia so stredným radónovým rizikom. Nízke radónové riziko pôsobí na východ od zastavaného územia.

e) Erózia pôdy

Pôdna erózia sa v našich pôdno-klimatických podmienkach najčastejšie vyskytuje ako vodná a veterná erózia pôdy. Samotný erózný proces zahŕňa častkové subprocesy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresiách). Vodná erózia plošným splachom sa v území takmer nevyskytuje. Erózia pôdneho krytu vodným tokom sa vyskytuje v území kde je intenzívne obrábaná poľnohospodárska pôda zasahuje do blízkosti vodného toku Dolinka, hlavne v k. ú. Kevice.

f) Svahové pohyby a deformácie

Pri rôznych antropogénnych činnostiach, najmä tých, ktoré sú spojené s hĺbením výkopov, zárezov a odrezov, môže byť ohrozená stabilita svahov. Prírodné svahové pohyby, ktoré sa prejavujú zosuvmi, sú v území minimalne prítomné. Územie náchylné na zosuvy sa v riešenom území podľa ŠGÚDŠ nenachádza.

B.1.3 Krajinárske hodnotenie územia

Pri krajinárskom hodnotení územia je potrebné sa zaoberať s vybranými vlastnosťami krajiny – krajinným rázom, ekologickou stabilitou a diverzitou. Krajinný ráz úzko súvisí s vnímaním ľudí a ich stotožnením sa s krajinou. Je významnou súčasťou sociálneho i ekologického piliera udržateľného rozvoja, pričom hlavnými piliermi sú ekologická stabilita a diverzita. Ekologickú stabilitu v území zabezpečujú chránené územia a prvky územného systému ekologickej stability.

Krajinársku stabilitu riešeného územia zvyšujú genofondové lokality a sieť prvkov územného systému ekologickej stability regionálneho charakteru s prvkami:

- Biokoridor regionálneho významu **RBk5** Mošovce – Stráž – Mošovce – Dielnice a Mošovce – Kevice – Markovice – Laclavá – Polerieka
- Biokoridor regionálneho významu **RBk6** Kurací vršok-Vlčanová – Bodorová – Čepčinský háj – Piešť
- GL č. 24: Kevické háje
- GL č. 34: Dolinka
- GL č. 105: Blatá - Tŕstne

Estetické vnímanie krajiny

Vizuálna kvalita krajiny (obraz krajiny) súvisí predovšetkým so zrakovým zmyslom vnímania a závisí od subjektívnych premenných. Nejde len o hodnotenie „videnej“ krajiny, ale aj o identifikáciu sa s krajinou a v prípade miestneho obyvateľstva aj s krajinou ako jeho domovom. Pri analýze vizuálnej kvality krajiny je vhodné poznať priestorové usporiadanie povrchových objektov krajiny – reliéfu a krajinnej pokrývky.

Riešené územie z pohľadu prvého vizuálneho pásma, tvorí väčšinou mierne zvlnená parorkatina a rovina nivy s pravidelne obhospodávanými poľnohospodárskymi pôdami. Prevažná časť vlastného územia pôsobí monotónne, najmä v čase mimo vegetačného obdobia.

Esteticky pôsobivejšia je krajina pozdĺž toku Dolinka, s vidieckymi sídlami Bodorová a Kevice so zachovalým meandrujúcim vodným tokom doplneným brehovými porastami, lúkami a obhospodávanými záhumienkami a záhradami. Rušivo pôsobia areály oboch hospodárskych dvorov, línia železnice a transparentne vedené VVN. Lesná krajina je plošne zanedbateľná, ale z pohľadu krajinotvorného tvorí významný estetický prínos k celkovému dojmu svojim vyvýšenou lokalizáciou.

Z pohľadu exterérového minimálne tretieho vizuálneho pásma lemujú celkový pohľad okolia Turčianskej kotliny vrchoviny, ktoré vytvárajú pohľadovo dynamický veniec okolo monotónnej a málo štruktúrovej kotliny.

B.1.4 Krajinná ekológia

Krajinná ekológia je vedeckým základom krajinného plánovania. Základným teoretickým východiskom krajinnoekologického plánovania z environmentálneho hľadiska je, že pre každú, pre rozvoj spoločnosti nevyhnutnú činnosť, je potrebné nájsť vhodný priestor, v čo najmenšom rozpore s prírodnými podmienkami. Krajinnoekologická významnosť územia bola hodnotená na základe významnosti prvkov SKŠ

v troch stupňoch: prvky veľmi významné, stredne významné a nevýznamné. Hodnotenie slúži pre stanovenie limitov súčasného využitia územia.

Ekologická významnosť územia sa hodnotí z hľadiska výskytu chránených území, prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) a ostatných ekostabilizačných prvkov krajiny. Koeficient ekologickej stability pre obec Bodorová je 1,43; tzn. je to krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou.

Do ekologicky najstabilnejších katastrálnych území patria v obci plochy lesných porastov, nelesnej drevinovej vegetácie, vodný tok s vzrastlými brehovými porastmi a extenzívne obhospodarované trvalo trávne porasty.

Krajinnoekologická významnosť územia bola hodnotená na základe významnosti prvkov SKŠ v troch stupňoch: prvky veľmi významné, stredne významné a nevýznamné. Hodnotenie slúži pre stanovenie limitov súčasného využitia územia.

Ekologicky veľmi významné sú lesy, (len v k.ú. Kevice - Kevické háje), ekotony na styku s trávnyimi porastmi, vodné toky a plochy s brehovými porastmi, ďalej lúčno-pasienkárske formy využívania krajiny.

Stredne významné sú plochy trávnych porastov s plôškami nelesnej drevinovej vegetácie, ovocné sady a dreviny v sídelných plochách a v okolí poľnohospodárskych areálov.

Nevýznamné prvky predstavujú človekom najviac premenené, resp. devastované plochy: sídelné plochy, veľkoblková orná pôda, vedenia VVN a VN, cesty, skládky odpadu, smetiská a pod.

Krajinno – ekologický plán je spracovaný osobitne krajinným ekológom Ing. Petrom Balážom, PhD. s kolektívom, hlavný riešiteľ Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, a výstupy z neho sú zapracované do návrhu ÚPN-O Bodorová.

B.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

V rámci Slovenska patri obec Bodorová do Žilinského samosprávneho kraja, ktorého územný rozvoj sa riadi platným Územným plánom veľkého územného celku Žilinského kraja.

Pri riešení ÚPN-O Bodorová bol rešpektovaný Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja a jeho Zmeny a doplnky, resp. jeho záväzná časť - Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 223/1998 Z.z. z 26. mája 1998, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Žilinský kraj, Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov, Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 17/2009 o záväzných častiach zmien a doplnkov č. 3 a Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 26/2011 o záväzných častiach zmien a doplnkov č.4 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja. V r. 2018 boli obstarané Zmeny a doplnky ÚPN-VÚC ŽK č.5, ich záväzná časť bola vyhlásená VZN ŽSK č.49/2018 zo dňa 19.03.2018.

Riešeného územia sa dotýkajú nasledovné body (číslovanie je totožné s číslovaním v ÚPN-VÚC ZaD, resp. NV SR č.223/1998 Z.z., VZN č.6/2005, VZN č.17/2009, VZN 26/2011, VZN 49/2018):

I.ČASŤ - ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj Žilinského kraja v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,
- 1.4 zabezpečovať rozvojovými osami na území Žilinského kraja pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s ostatným územím Slovenskej republiky,
- 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 1.16 vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyvázenej hierarchizovanej štruktúry
 - 1.16.1 podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa :
 - d) zvolensko-turčiansku rozvojovú os : Banská Bystrica-Turčianske Teplice-Martin (návrh v úseku Banská Bystrica-Martin),
- 1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva, založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami :
 - 1.17.1 vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,

- 1.17.2 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
- 1.17.3 zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
- 1.17.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak sklbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
- 1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr, a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene a národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA),
- 1.21 ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce; v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútro sídelnú a vnútroareálovú zeleň.

2. V oblasti sociálnej infraštruktúry

- 2.12 riešiť nedostatočné kapacity zariadení sociálnej starostlivosti a ich zaostalú materiálnotechnickú základňu v regiónoch,
- 2.14 zachovať územné predpoklady pre prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1 vytvoriť nadregionálny, regionálny a miestny funkčno - priestorový subsystém turistiky, rekreácie a cestovného ruchu v súlade s prírodnými a civilizačnými danosťami kraja, ktorý zabezpečí každodennú a víkendovú rekreáciu obyvateľov kraja, hlavne z miest a ktorý vytvorí optimálnu ponuku pre domácu a zahraničnú turistiku, prednostne kúpeľnú, poznávaciu, športovú a relaxačnú,
- 3.2 podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondíciu obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláš a na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja,
- 3.10 využiť potenciál geotermálnej energie na báze termálnych vôd pre rekreáciu a cestovný ruch v geotermálnej oblasti Žilinskej kotliny, Turčianskej kotliny, Liptovskej kotliny a Skorušinskej panvy pri rešpektovaní záujmov ochrany prírody a zdrojov pitných vôd,
- 3.11 podporovať aktivity súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach najmä na Kysuciach, Orave a v Turci,
- 3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistrály.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany pôdneho fondu, ochrany prírody a krajiny a ochrany kultúrneho dedičstva

- 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách
 - 4.1.4 biokoridory nadregionálneho a regionálneho významu podľa schváleného územného plánu regiónu
- 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
 - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov, zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
- 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinová vegetácia a vylúčiť všetky aktivity, ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov a pod.),
- 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitosťou krajiny štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov, Turiec),
 - 4.8.1 ak nie je schválená ÚPD obce, tak chrániť pred optickým znehodnotením stavebnou činnosťou lokality, tvoriace charakteristické krajinné panorámy,

- 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniovom zábere krajiny, alebo inom technickom diele :
- a) dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu - krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť),
 - b) dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnej panorámy miesta alebo línie,
 - c) bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií, alebo ich zmenu,
 - d) prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel (diaľnice),
 - e) dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine,
 - f) dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov,
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene,
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť, a nezasahovať do bezcestných území v rámci chránených území s 3. a vyšším stupňom ochrany prírody,
- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory, pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu; osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti,
- 4.20 vymedziť hranice zátopových území vodných tokov v ÚPD obcí za účelom ochrany priestoru riečnych alúvií pre situácie vysokých vodných stavov a ochrany biotických prvkov a ich stanovišťa v alúviách vodných tokov,
- 4.21 zabezpečiť pri ochrane pamiatkových území ich primerané funkčné využitie, zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, vylúčenie veľkoplošných asanácií, zachovanie objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, uličného parteru, zachovania charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, rešpektovanie historických a architektonických dominánt, zachovanie archeologických nálezísk.

5. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 5.1 dopravná regionizácia
- 5.1.1 v návrhovom období realizovať opatrenia, stabilizujúce pozíciu Žilinského kraja v dopravno - gravitačnom regióne Severozápadné Slovensko a v tejto súvislosti premyslene a koordinovane uprednostňovať dopravné stavby, podporujúce efektívnu dopravnú obsluhu územia Severozápadného Slovenska ako jedného kompaktného územia, hlavne dopravno - gravitačného centra Žilina - Martin,
- 5.2 paneurópska dopravná infraštruktúra ITF a TEN-T
- 5.2.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF, ktoré je nástupníckou organizáciou Európskej konferencie ministrov dopravy CEMT) a dopravných sietí TEN-T.
- c) rešpektovať cestnú infraštruktúru alokovanú v trasách doplnkových sietí TEN-T Martin - Turčianske Teplice - Šášovské Podhradie - Zvolen - Šahy - Maďarská republika, schválené pre rýchlostnú cestu R3,
- 5.3 infraštruktúra cestnej dopravy
- 5.3.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy - definovanú pasportom Slovenskej správy ciest „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ - ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja,
- 5.3.25 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať homogenizáciu cesty I/65 nadregionálneho významu, súbežnú s rýchlostnou cestou R3, v trase a úsekoch:
- d) cesta III/065038 (po prečíslovaní cesta III/2176) križovatka Moškovec - križovatka s homogenizovaným cestným ťahom (súčasná cesta III/06545 - po prečíslovaní cesta III/2183) Turčianske Teplice, v kategórii C 9,5/60,
- 5.4 infraštruktúra železničnej dopravy
- 5.4.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej železničnej infraštruktúry - tratí, plôch a zariadení - umiestnenú na pozemkoch Železníc Slovenskej republiky, ohraničenú jej ochrannými pásmami,

6. V oblasti vodného hospodárstva

6.1 rešpektovať z hľadiska ochrany vôd

6.1.4 ochranné pásma prírodných liečivých vôd Martin, Liptovská Osada (Korytnica-kúpele), Lúčky, Turčianske Teplice, Rajecké Teplice a prírodných minerálnych vôd Budiš, Kláštor pod Znievom, Martin, Mošovce, Socovce, Korytnica,

6.4 podporovať rozvoj skupinových vodovodov pre zásobovanie obyvateľov a uvažovaný územný rozvoj zabezpečením výstavby týchto stavieb:

6.4.22 rekonštrukcie a rozšírenia verejných vodovodov v obciach s cieľom znížiť straty vody a zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou pre uvažovaný územný rozvoj,

6.6 zabezpečiť rozvoj verejných kanalizácií v súlade s vecnými požiadavkami smernice 91/271/EHS (trasponovanými do zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách), vrátane časového harmonogramu, s cieľom vytvoriť podmienky pre zabezpečenie dobrého stavu vôd do roku 2015. To znamená :

6.6.3 ak je v aglomeráciách s veľkosťou pod 2 000 EO vybudovaná stoková sieť, alebo sa aglomerácia nachádza v území vyžadujúcu zvýšenú ochranu podzemných vôd, povrchových vôd, prírodných liečivých vôd a prírodných minerálnych vôd, zabezpečiť primeranú úroveň čistenia komunálnych odpadových vôd alebo splaškových odpadových vôd tak, aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany recipienta; opatrenia budú realizované priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,

6.6.4 zabezpečiť realizáciu opatrení pre zmiernenie negatívneho dopadu odľahčovania a odvádzania vôd z povrchového odtoku na ekosystém recipienta,

6.6.5 vylúčiť vypúšťanie čistiarenskeho kalu a obsahu žump do povrchových vôd a podzemných vôd,

6.7 prednostne zabezpečiť výstavbu týchto stavieb :

6.7.3 pre aglomerácie menej ako 2 000 EO :

l) Jazernica, vybudovanie kanalizácie v obciach Borcová, Jazernica a v pričlenených obciach Bodorová, Malý Čepčín, Abramová, Veľký Čepčín a spoločnú ČOV Jazernica,

6.12 zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať protipovodňové opatrenia na tokoch v území, ktoré je ohrozované povodňovými prietokmi s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí,

6.13 na ochranu územia pred povodňami po dohode s ochranou prírody:

6.13.4 komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach tokov opatreniami, ktorých výsledkom bude zvýšenie retenčného účinku pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody v súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh; úpravy tokov realizovať tak, aby nedochádzalo k napriamiam tokov,

6.13.5 rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov a v území ohrozovanom povodňami,

6.13.6 rešpektovať preventívne protipovodňové opatrenia navrhované v pláne manažmentu povodňového rizika,

6.14 rešpektovať pásma ochrany verejných vodovodov, verejných kanalizácií a vodohospodárskych stavieb.

7. V oblasti nadradenej energetickej infraštruktúry :

7.1 zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečení územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zásobovania kraja,

7.4 v energetickej náročnosti spotreby :

7.4.2 minimalizovať využívanie elektrickej energie na výrobu tepla,

7.7 podporovať rozvoj plynofikácie územia kraja, chrániť koridory existujúcich a navrhovaných plynovodov a plynárenských zariadení,

7.11 vytvoriť územné podmienky pre realizáciu plynárenských zariadení, prípadne ich rekonštrukciu a pri využívaní územia chrániť vybudované plynárenské zariadenia predpísanými ochrannými pásmami,

7.13 vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,

7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení miestnych podmienok,

7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát.

8. V oblasti odpadového hospodárstva

8.3 zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s triedením, recykláciou, využívaním a zneškodňovaním odpadov v obciach, určených v územnom pláne,

8.4 zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov obcí, určených v ÚPD,

9. V oblasti usporiadania územia z hľadiska hospodárskeho rozvoja

- 9.1 zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,

10. V oblasti telekomunikácií

- 10.1 zabezpečiť realizáciu hlavných a strategických cieľov, stanovených v telekomunikačných projektoch,

II. ČASŤ - VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

1. Stavby na sledovanie stavu životného prostredia – sieť sledovacích, dokumentačných a výskumných staníc (stanovišť) v blízkosti, resp. v areáloch nadregionálnych biocentier a biokoridorov a lokalít medzinárodného významu.
2. Dopravné stavby
 - 2.1 stavby cestnej dopravy :
 - 2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 (po prečíslovaní cesta III/2176) a I/14,
3. Technická infraštruktúra
 - 3.1 vodohospodárske stavby
 - 3.1.2 skupinové vodovody pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a s nimi súvisiace stavby:
 - v) rekonštrukcie a rozšírenia verejných vodovodov v obciach,
 - 3.1.3 kanalizácie a čistiarne odpadových vôd a s nimi súvisiace stavby :
 - 3.1.3.3 pre aglomerácie menej ako 2 000 EO :
 - l) Jazernica, vybudovanie kanalizácie v obciach Borcová, Jazernica a v pričlenených obciach Bodorová, Malý Čepčín, Abramová, Veľký Čepčín a spoločnú ČOV Jazernica
 - 3.1.10 odstraňovanie povodňových škôd,
 - 3.1.11 preventívne protipovodňové opatrenia v povodiach drobných tokov,
 - 3.2 energetické stavby
 - 3.2.4 stavby súvisiace s plynofikáciou v okresoch Žilinského kraja,
 - 3.4 stavby na zneškodňovanie, využívanie a spracovanie odpadov
 - 3.4.2 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb je možné, podľa platného znenia stavebného zákona , pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B.3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE**B.3.1 Demografická charakteristika**

Povojnový rozvoj obce trval do 80-tych rokov 20.storočia. Pre naše potreby sú dôležité údaje o počtoch obyvateľov z posledného obdobia (Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011-základné údaje, Žilinský kraj) a navrhované trendy rastu.

Obec Bodorová mala pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov (SODB) v r. 2011 244 obyvateľov, z toho 126 žien. Pri sčítaní v roku 2001 mala obec 252 trvale bývajúcich obyvateľov, 129 žien. Od roku 1991 až po r. 2001 počet obyvateľov obce stúpal, odvtedy počet obyvateľov obce mierne klesá.

Katastrálne územie obce má rozlohu 511,40 ha. Hustota osídlenia bola v r.2011 (SODB) 47,41 obyv./km², v súčasnosti (k 31.12.2018) klesla na 45,46 obyv./km² a je mierne vyššia ako celookresný priemer, ktorý dosahuje hodnotu 41,66 obyvateľov na km².

Tab. č.2 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov od r. 1980

Rok	Počet obyvateľov	Index rastu
1991	220	100,0
2001	252	114,5
2011	243	110,5
2012	242	110,0
2013	243	110,5
2014	243	110,5
2015	245	111,4

Rok	Počet obyvateľov	Index rastu
2016	240	109,1
2017	232	105,5
2018	233	105,9

Za obdobie 27 rokov (r.1991) narástol počet obyvateľov o 13 osôb a priemerný ročný prírastok predstavuje 0,48 obyvateľa.

Možno konštatovať, že v obci je záujem o bývanie, v súčasnosti je však limitovaný nedostatkom pripravených stavebných pozemkov na bytovú výstavbu.

Tab. č.3 Pohyb obyvateľstva za posledné obdobie od r.2009 (zdroj: obecná štatistika obce Bodorová, 2019)

rok	narodení	zomrelí	prírodný prírastok/úbytok	pristťahovaní	vystťahovaní	migračné saldo	celkový prírastok/úbytok	počet obyvateľov k 31.12.
2009	3	4	-1	0	0	0	-1	248
2010	1	5	-4	9	12	-3	-7	241
2011	1	2	-1	4	2	2	1	242
2012	5	1	+4	5	7	-2	1	244
2013	1	2	-1	7	5	2	1	245
2014	1	4	-3	10	5	5	2	247
2015	1	1	0	5	3	2	2	249
2016	3	1	+2	0	11	-11	-10	240
2017	1	5	-4	11	10	1	-3	237
2018	1	4	-3	9	8	1	-2	235
Spolu	18	-29	-11	60	-63	-3	-14	

Pozn. Tabuľka bola spracovaná bez korekcií s použitím údajov obecnej štatistiky.

V období r.2009 - 2018 počet obyvateľov obce klesal najmä prirodzeným úbytkom (-11), menej záporným migračným saldom (-3).

Základné údaje o obyvateľstve

Tab. č.4 Veková štruktúra obyvateľstva v obci k 30.06.2019

Obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					
	celkom	muži	ženy	0 – 14	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy	nezistený
Bodorová	232	114	118	44	77	65	22	24	-

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja. obecná štatistika obce Bodorová, 2019

Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva je 50,86 %.

Osoby v produktívnom veku: spolu 142, z toho 65 žien, 77 mužov.

Podiel obyvateľov v produktívnom veku z trvale bývajúceho obyvateľstva je 61,2 % .

Tab. č.5 Vývoj zloženia obyvateľstva obce podľa charakteristických vekových skupín, index vitality

	Počet obyvateľov	Predprodukt. vek		Produktívny vek		Poprodukt. vek		Index vitality
		Počet	%	Počet	%	Počet	%	
sčítanie 1991	220	47	21,4	120	54,5	53	24,1	88,7
sčítanie 2001	252	44	17,5	160	63,5	48	19	91,6
sčítanie 2011	243	47	19,34	165	67,9	31	12,76	151,6

Z tabuľky vyplýva, že veková skladba obyvateľov obce sa zlepšila od r.2001, výraznejšie pri poslednom sčítaní pri poproduktívnom veku. Podľa hodnoty indexu vitality možno konštatovať, že typ populácie sa zmenil z regresívneho (menej ako 120) na stabilizovaný (121 - 200). Za sledované obdobie je v skupine predproduktívneho veku stagnácia; v skupine produktívneho veku nárast, čo vyplýva z faktu, že sú v ňom silné ročníky (ľudia narodení od cca polovice 50-tych do polovice 70-tych rokov 20.stor.) a v skupine poproduktívnej mierny úbytok. Zníženie počtu obyvateľov poproduktívneho veku a zároveň zvýšenie indexu vitality pri sčítaní v roku 2011 ovplyvnila aj skutočnosť, že v súčasnosti sa do skupiny obyvateľov poproduktívneho veku zaraďujú obyvatelia s vekom vyšším ako 65 rokov (predtým 60).

Tab. č.6 Veková štruktúra obyvateľstva v obci a vo vyšších územných celkoch (SODB,2011)

Veková skupina	Bodorová		Okres Turčianske Teplice		Slovenská republika	
	poč. obyv.	v %	poč. obyv.	v %	poč. obyv.	v %
Predprodukt.vek	47	19,34	2 923	17,4	1 015 493	18,9
Produktívny vek	165	67,9	10 214	60,6	3 349 231	62,3
Poprodukt. Vek	31	12,76	3 703	22,0	967 207	18,0
Nezistený	-	-	-	-	47 524	0,8
Spolu	243	100,0	16 866	100,0	5 379 455	100,0
Index vitality	151,6		79,0		105,0	
Priemerný vek	39,3		38,3		38,7	

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o počte obyvateľov a vekovej skladbe zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

Z uvedených údajov vyplýva, že v obci Bodorová žije obyvateľstvo s priemerným vekom približným ako v okrese aj v SR. Zastúpenie predproduktívneho veku je porovnateľné s údajom za okres a SR, zastúpenie obyvateľov poproduktívneho veku v porovnaní s okresom a krajom je podstatne nižšie. Oproti Slovensku, ako aj oproti okresu Turčianske Teplice, je v obci nižší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku a zároveň vyšší podiel obyvateľov v produktívnom veku.

V Žilinskom kraji sa v období do roku 2015 predpokladá postupné zhoršovanie vekovej skladby obyvateľov kraja aj okresu. Z hľadiska typu populácie predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2040 index vitality bude v pásme stabilizovaného typu populácie (*zdroj: ÚPN VÚC Žilinského kraja)

Index maskulinity

K 31.12.2011 bol počet mužov v obci 118 a žien 126 (*zdroj: SODB, 2011). V prepočte na 1000 mužov v obci pripadá 1068 žien, čo sa nepokladá za výrazné porušenie početnej rovnováhy medzi mužmi a ženami.

Obyvateľstvo podľa národností

Tab. č.7 Obyvateľstvo podľa národnostného zloženia (SODB, 2011)

Národnosť	Počet osôb	Podiel v %
slovenská	221	90,9
česká	2	0,8
nemecká	1	0,4
poľská	1	0,4
nezistená	18	7,5
Spolu	243	100,0

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o obyvateľstve zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

V obci je najviac zastúpené obyvateľstvo slovenskej národnosti - 90,9 %.

Štruktúra obyvateľstvo podľa vierovyznania

Tab. č.8 Obyvateľstvo podľa vierovyznania (SODB, 2011)

Vierovyznanie	Počet osôb	Podiel v %
Rímsko-katolícka cirkev	95	38,9
Evanjelická cirkev a.v.	87	35,7
Bez vyznania	35	14,3
Nezistené	27	11,1
Spolu	244	100,0

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o obyvateľstve zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

V obci je veriacych okolo 74,6%, z toho je zhruba rovnaký počet katolíckeho ako aj evanjelického a. v. vierovyznania. Približne rovnaký počet ľudí majú aj skupiny bez vyznania a nezisteného vyznania.

Prognóza demografického vývoja

Pre obdobie do roku 2015 ÚPN – VÚC Žilinského kraja predpokladal nerovnomerný vývoj – do roku 2005 intenzívnejší s indexom rastu 102,2 a v rokoch 2006 – 2015 pomalší vývoj a indexom rastu 101,7 s postupným zhoršovaním vekovej skladby obyvateľov a zmenu typu populácie zo stabilizovanej až stagnujúcej (index vitality v rozmedzí 120 – 200) na ubúdajúcu (index vitality menší ako 120) v období po roku 2015. V najbližších rokoch sa predpokladá ďalšie zhoršovanie vekovej skladby obyvateľov kraja aj okresu.

Vzhľadom na blízkosť kúpeľného mesta Turčianske Teplice a neďalekého mesta Martin, je v prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti od obce dostatok pracovných príležitostí, zároveň je v obci vhodné prostredie pre bývanie. V obci je záujem o výstavbu rodinných domov, aj záujem investorov o rozsiahlu novú bytovú výstavbu. Na základe uvedeného v budúcich rokoch predpokladáme nárast počtu obyvateľov obce v závislosti na novej výstavbe rodinných domov (príťahovaním). Predpokladom stabilizácie obyvateľstva a zlepšenia jeho vekovej štruktúry je vytvorenie dobrých podmienok pre bytovú výstavbu v obci a dobudovanie vybavenosti na zodpovedajúcu úroveň.

Na základe vyhodnotenia uvedených východísk **predpokladáme nasledovný vývoj počtu obyvateľov obce:**

Tab.č.9 Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov obce

Rok	Počet obyvateľov	%	Priemerný ročný prírastok v %
2019	232	100,0	-
2029	300	129,3	2,66
2040	360	155,2	2,00

B.3.2 Ekonomická aktivita a nezamestnanosť

Pri sčítaní v roku 2011 bolo v obci 115 ekonomicky aktívnych osôb z celkového počtu obyvateľstva, t.j. 47,3%. Zo 165 obyvateľov v produktívnom veku bolo ekonomicky aktívnych 69,7%. V okrese Turčianske Teplice bolo pri sčítaní v r.2011 ekonomicky aktívnych 7.954 osôb, tj. 48,6 % z celkového počtu obyvateľov. Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva je približne na rovnakej úrovni ako v okrese Turčianske Teplice.

Tab. č.10 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (SOBD, 2011)

Obec	Počet obyvateľov	Ekonomicky aktívne osoby	
		Spolu	%
Bodorová	243	115	47,3
Okres Turčianske Teplice	16.379	7.954	48,6

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o ekonomickej aktivite obyvateľstva zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

Tab. č.11 Ekonomická aktivita obyvateľov podľa sektorov (SODB,2011)

	spolu	%	primárny sektor	% z ekonom. aktívnych	sekundárny sektor	% z ekonom. aktívnych	terciárny sektor	% z ekonom. aktívnych	Nezist.
obyvatelia	243								
Ekonomicky aktívny	115	47,3							
Odchádza z obce	65	56,5 z EA	6	9,2	23	35,4	25	38,4	11
Prichádza do obce	9		1		2		1	-	5

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o obyvateľstve zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

Tab. č.12 Počet uchádzačov o zamestnanie

	r.2011	r.2012	r.2013	r.2014	r.2015	r.2016	r.2017	r.2018
muži	7	8	8	6	4	5	1	1
ženy	5	3	5	2	4	2	2	2
Spolu	12	11	13	8	8	7	3	3

* tabuľka bola spracovaná zo zdroja : Štatistický úrad SR,2019

Pri sčítaní v roku 2011 bolo v obci 115 ekonomicky aktívnych osôb (47,3 %), pracujúcich bolo 97 osôb. Z obyvateľov v produktívnom veku bolo ekonomicky aktívnych 69,7 %. Fyzických osôb - podnikateľov bolo 15 v r. 2011 aj v r.2018, evidované právnické osoby boli v r.2011 štyri, v r. 2018 ich bolo päť. V obci bolo evidovaných 16 nezamestnaných, čo predstavovalo 6,6 % - zhodne s priemerom za Žilinský kraj. Počet uchádzačov o zamestnanie sa z 12 osôb v r. 2011 znížil na 3 osoby v r.2018.

Hospodárska základňa obce je nedostatočná, najmä v sekundárnom a terciárnom sektore. Vzhľadom na nízky počet pracovných príležitostí v obci (17 prac. miest/100 byyv.) väčšina pracujúcich odchádzala za prácou do iných sídiel. Odchádzajúcich za prácou mimo obec bolo pri poslednom sčítaní 65 osôb (56,5 % pracujúcich), z toho najviac do Turčianskych Teplíc (21) a Martina (17). Spolu do obcí v okrese odchádzalo za prácou 29 osôb, do obcí mimo okres odchádzalo za prácou 36 osôb. Z odchádzajúcich za

prácou v primárnom sektore pracovalo 6 osôb, v sekundárnom sektore 23 osôb, v terciárnom 25 osôb a 11 osôb pracovalo v ostatných alebo nezistených odvetviach.

Do obce dochádzalo za prácou 9 osôb, z nich bola zamestnaná v primárnom sektore 1 osoba, v sekundárnom sektore 2 osoby, v terciárnom sektore 1 osoba a 5 osôb pracovalo v ostatných alebo nezistených odvetviach.

B.3.3 Charakteristika bytového a domového fondu

Ku dňu sčítania v r.2011 bolo na území obce Bodorová 83 bytových jednotiek, z toho 72 (86,7%) trvalo obývaných bytov. Celkový počet domov bol 75, z toho trvale obývaných 64 (85,3%), z toho 63 rodinných domov, 1 bytový dom. Neobývaných domov bolo 11.

V roku 2011 dosiahol počet trvale obývaných bytov v obci 296/1000 obyvateľov (priemer SR 307/1000 obyv., priemer EÚ je viac ako 400 bytov/1000 obyv.) a 342 bytov/1000 obyvateľov v celkovom bytovom fonde vrátane neobývaných bytov. V obci sú zastúpené individuálne formy bývania, hromadné formy bývania len v 1 bytovom dome.

Za posledné desaťročie (SODB 2001 - SODB 2011) sa podiel trvale obývaných bytov výrazne nezmenil.

Tab. č.13 Základné údaje o domovom a bytovom fonde (SODB, 2011)

Obec	Domy spolu	Trvalo obývané domy		Neobývané domy	Byty spolu	Trvale obývané byty		Neobývané byty
		spolu	z toho rodinné			spolu	z toho v rod. domoch	
Bodorová	75	64	59	11	83	72	61	10

* tabuľka bola spracovaná zo zdroja : Štatistický úrad SR, 2019

V obci prevládajú individuálne rodinné domy a tvoria 92,2% z trvalo obývaných domov, nachádza sa tu 1 bytový dom. Z celkového počtu 72 trvale obývaných bytov je 61 situovaných v rodinných domoch, t.j.73,5%. Na jeden trvale obývaný byt pripadalo v priemere 3,5 obyv.

Tab. č. 14 Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (SODB, 2011)

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti	Počet bytov	Podiel v %
Zmena vlastníkov	-	-
Určený na rekreáciu	8	72,7
Nespôsobilý na bývanie	1	9,1
Z iných dôvodov	2	18,2
Spolu	11	100,0

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o bytoch zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

Tab. č.15 Vývoj domového a bytového fondu

Rok	Trvalo obývané domy		Trvale obývané byty	
	Počet domov	Index rastu/poklesu	Počet bytov	Index rastu
1980	65	100,0	70	100,0
1991	65	100,0	70	100,0
2001	62	95,4	67	95,7
2011	64	98,5	72	102,9

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o domoch a bytoch zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

Tab. č.16 Štruktúra bytov podľa veľkosti (SODB, 2011)

Veľkosť bytu	Počet bytov	
1 obytná miestnosť	-	-
2 izby	5	6,9
3 izby	27	37,5
4 izby	15	20,8
5 a viac izieb	21	29,2
nezistené	4	5,6
Spolu	72	100,0

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o bytoch zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

V obci Bodorová sú rovnomerne zastúpené veľkostné kategórie 3-5 izbových bytov, 1-izbové nie sú zastúpené vôbec a 2-izbových je len 6,9% z celkového počtu trvale obývaných bytov.

Tab. č.17 Charakteristika bytového fondu v obci

Ukazovateľ	
Počet osôb na 1 byt v r.1991	3,14
Počet osôb na 1 byt v r.2001	3,50
Počet osôb na 1 byt v r.2011	3,38

*Tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o bytoch zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2019

Na 1 trvale obývaný byt pripadalo v Bodorovej 3,38 obyvateľa pri sčítaní v roku 2011 (3,50 obyvateľa na 1 trvale obývaný byt pri sčítaní v roku 2001). Koeficient obývanosti v obci sa oproti roku 2001 zlepšil o 0,12 osoby.

V Žilinskom kraji pripadalo pri sčítaní v roku 2011 3,20 obyvateľa/byt, v okrese Turčianske Teplice 3,33 obyvateľa/byt. Obývanosť bytového fondu v obci bola v r.2011 vyššia ako v okrese aj ako v Žilinskom kraji.

V najbližších rokoch predpokladáme v súlade so všeobecným trendom vo vyspelých štátoch a prognózami v ÚPN-VÚC Žilinského kraja **dalšie znižovanie koeficientu obývanosti v obci nasledovne :**

v roku 2001	3,50 obyv. / 1 byt
v roku 2011	3,38 obyv./ 1 byt
v roku 2030	3,14 obyv. / 1 byt
v roku 2040	2,90 obyv./ 1 byt

B.3.4 Súčasný dopyt po bytoch

Výstavba rodinných domov v poslednom desaťročí stagnuje, ale v posledných pár rokoch začal narastať záujem o výstavbu. Obecný úrad eviduje žiadosti na výstavbu nových rodinných domov. Obec má záujem aj o výstavbu nájomných bytov. Ročne vydá obec priemerne 2 nové stavebné povolenia (2012 – 4, 2013 – 1, 2014 - 0, 2015 - 3, 2016 - 3, 2017 - 0, 2018 - 3) a skolauduje priemerne 2 nové domy (2012 – 1, 2013 – 4, 2014 - 3, 2015 - 1, 2016 - 3, 2017 - 1, 2018 - 2) .

Z hľadiska nákladov na technickú infraštruktúru je najvýhodnejšou formou využitie prieluk medzi jestvujúcou zástavbou pozdĺž existujúcich komunikácií a intenzifikácia súčasných obytných plôch, ale aj plôch priamo nadväzujúce na obytné územie. Možnosť výstavby rodinných domov v prielukách je v obci obmedzená, vzhľadom ku súvislej zástavbe z minulých období.

B.4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

✓ Širšie vzťahy

B.4.1 Funkcia a poloha obce v sídelnej štruktúre

Obec Bodorová leží vo severnej časti okresu Turčianske Teplice, cca 4,0 km na sever od okresného mesta Turčianske Teplice a spadá medzi malé vidiecke sídla regiónu Turiec. Leží v rurálnej poľnohospodárskej krajine, s minimálnymi lesnými porastmi. Z hľadiska širších územných vzťahov je súčasťou Žilinského samosprávneho kraja.

Územie sa rozprestiera v nadmorských výškach od 457 m n. m. po 498 m n. m., v strede obce je 465 m n. m.

Vymedzené územie obce Bodorová (k. ú. Bodorová a k. ú. Kevice) hraničí: zo severu s k. ú. Borcová, z východu s k. ú. Mošovce, z juhu s k. ú. Turčiansky Michal a k. ú. Diviaky a zo západu s k. ú. Malý Čepčín a Ivančiná.

Obec je súčasťou Združenia miest a obcí Turca..

Riešené územie má veľmi dobré dopravné napojenia:

- cestné napojenie na okresné mesto Turčianske Teplice ako aj Martin cestou I/65 Martin - Turčianske Teplice - Žiar nad Hronom a tým aj na hlavné cestné trasy Slovenska prostredníctvom I/65 na I/18 Bratislava – Košice a na diaľnicu D1 Dubná Skala - Turany a I/65 na rýchlostnú cestu R1 Banská Bystrica - Nitra.
- železničné napojenie - cez k. ú. prechádza železničná trať č.118 Vrútky - Filákov. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Malý Čepčín, vo vzdialenosti cca 0,4 km.

Regionálne letisko sa nachádza v Martine v Tomčanoch, regionálne letisko pre medzinárodnú dopravu v Žiline a v Poprade.

Lokalizácia obce vo vzťahu k pólom rozvoja regionálneho významu predstavuje významný lokalizačný faktor pre posilňovanie sídelnej funkcie v obci Bodorová. Pokojný štýl života v obci umocnený pekným krajinným obrazom, ktorý vytvárajú pohoria Veľká a Malá Fatra, ako aj kvalitné životné prostredie dávajú predpoklad k tomu, aby obec Bodorová bola jedným zo sídiel, ktoré do budúcnosti budú tvoriť obytné zázemie pre regionálne póly rozvoja (Turčianske Teplice, Martin).

B.4.2 Vzťah k ťažiskám a centráм osídlenia

ÚPN-VÚC Žilinského kraja v súlade s Konceptiou územného rozvoja Slovenska člení ťažiská osídlenia podľa významu do štyroch kategórií, z ktorých sa riešeného územia týka bod:

1. Ťažiská osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (6 ťažísk v SR). Na území Žilinského kraja je to žilinsko-martinské ťažisko, ktoré je vytvorené okresmi: Žilina, Čadca, Kysucké Nové Mesto, Bytča, Považská Bystrica, Púchov, Martin a Turčianske Teplice. Obec Bodorová je súčasťou prímestského pásma aglomerácie okolo okresného mesta Turčianske Teplice.

Poloha na rozvojových osiach

Obec Bodorová sa v rámci Žilinského kraja nachádza na Turčianskej sídelnej rozvojovej osi regionálneho významu: Martin - Turčianske Teplice.

Vzťah k sídelným centráм

Sídelná štruktúra územia kraja pozostáva z 315 administratívnych sídel, so 16 centrami. Obec Bodorová spadá k centru s nasledovným významom :

- *Turčianske Teplice - subregionálny*

B.4.3 Záujmové územie

Záujmové územie je územie prirahé k územiu obce, v ktorom prevládajú súčasné alebo výhľadové vzťahy k obci a ktorého usporiadanie je potrebné riešiť vo vzájomnej funkčnej a technickej súvislosti s územím obce. Z hľadiska funkčných a technických súvislostí je za takéto územie možné pokladať:

- Územie susednej obce Malý Čepčín, ktoré je s obcou Bodorová prepojené sústavou sietí dopravnej a technickej infraštruktúry (vodovod, plynovod, elektrina, železničná zastávka, plánovaná kanalizácia,...).
- Územie susedného mesta Turčianske Teplice z hľadiska funkčných súvislostí (obec využíva viaceré zariadenia základnej a vyššej občianskej vybavenosti v meste), ako aj z hľadiska dopravnotechnických súvislostí (prepojené sústavou sietí dopravnej a technickej infraštruktúry)

B.5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA**B.5.1 Zhodnotenie možností rozvoja obce**

Obec leží v tesnej blízkosti mesta Turčianske Teplice, ktoré je centrom osídlenia subregionálneho významu. Vlastné zastavané územie obce leží v západnej časti k. ú., pozdĺž potoka Dolinka. Obec Bodorová plní vo svojej sídelnej štruktúre funkciu mikroregionálneho významu s úzkymi väzbami na mesto Turčianske Teplice a obec Malý Čepčín.

Možnosti rozvoja obce sú dané jej geografickou polohou. Obec má, vzhľadom na svoju polohu ako aj terénne danosti, dobré predpoklady hlavne pre rozvoj bývania a rekreácie. Plochy pre doplnenie urbanistickej štruktúry sa nachádzajú v malej miere v rámci zastavaného územia, vo väčšej v priamom dotyku s ním.

B.5.2 Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania a funkčného využívania územia**B.5.2.1 Súčasný stav**

V urbanistickej štruktúre je jasne rozoznateľný historický vývoj. Miestne prírodné podmienky v minulosti určovali situovanie a počiatočnú formu osád ako aj komunikačné väzby s ich vzdialenejším aj bližším okolím, predovšetkým poľami, pastvinami a lesmi.

Urbanistická štruktúra postupne vznikala z východnej strany potoka Dolinka, smerom od juhu, kde je možné dodnes pozorovať najstaršiu zástavbu. Pôvodne sa v území nachádzali 3 priestorové útvary: obec Bodorová a osada Kevica a samota Paraštiná, ktoré sa v r.1950 zlúčili do obce Bodorová. Pôvodná štruktúra vznikala okolo cesty, vedúcej stredom od juhu na sever - pôvodné rodinné domy boli väčšinou jednopriestorové a otočené prevažne štítom do ulice, smerom k potoku boli umiestnené hospodárske stavby.

V poslednom období sa najviac rozvíjala časť Bodorová, ktorej zastavané územie je kompaktné, pozdĺžneho tvaru okolo cesty v smere sever - juh (historicky Borcová - Kevica - Diviaky). V strede územia cestu v smere sever - juh križuje cesta v smere východ - západ (do Mošoviec a Malého Čepčína). Najstaršia je južná časť, ktorú tvorí obojstranná zástavba rodinných domov na pôvodnej parcelácii okolo cesty. V tejto časti je pozitívnym prvkom pomerne široký verejný priestor so zeleňou okolo cesty. Novšia výstavba vznikala severne od križovatky smerom k miestnej časti Kevica. Východne od južnej časti zastavaného územia je umiestnený bývalý areál poľnohospodárskeho družstva, vzhľadom k nevyhovujúcemu stavebno-technickému stavu objektov pôsobí negatívne v pohľadovo exponovanej polohe pri vstupe do obce.

Miestna časť Kevica je malý kompaktný priestorový útvar, umiestnený medzi vodným tokom Dolinka a historickou cestou v smere sever - juh. Osou územia je komunikácia v smere východ - západ, vedúca od hlavnej cesty ku kúrii Kevických. Východne od obytného územia aj od hlavnej cesty je vo voľnej krajine

vhodne umiestnený bývalý areál poľnohospodárskeho družstva.

Urbanistickú štruktúru obidvoch častí zastavaného územia tvorí prevažne drobná zástavba rodinných domov, lokálne s väčšími hmotami nízkopodlažných objektov (bytovka, výskumný ústav) a bývalými poľnohospodárskymi areálmi na okraji. V súčasnej urbanistickej štruktúre úplne absentuje centrum.

Obec tvorí v krajine svojou kompaktnou zástavbou ucelený priestorový útvar, ktorý v rámci starej urbanistickej štruktúry nedisponuje dostatočným potenciálom na ďalšiu výstavbu.

B.5.2.2 Navrhovaný stav

Návrh vychádza z obmedzených možností rozvoja v rámci urbanistickej štruktúry v súčasne zastavanom území, dopĺňa však rozvojové plochy v priamom dotyku s ním. Urbanistický návrh smeruje k vytvoreniu priestorovo prehľadnej a hierarchizovanej štruktúry sídla s funkčným a priestorovým zjednotením jednotlivých častí do jedného sídelného celku.

Za hlavnú kompozičnú os je treba považovať urbanistickú štruktúru okolo cesty vedúcej cez stred obce z juhu na sever až do časti Kevice, za hlavný ťažiskový priestor obce - priestor okolo križovatky ciest v strede obce (medzi obecným úradom a existujúcou starou hasičskou zbrojnicou), za vedľajšiu kompozičnú os novovznikajúcu urbanistickú štruktúru okolo cesty III/2178 od obchodu po areál bývalého hospodárskeho dvora.

Návrh rieši posilnenie centrálného priestoru obce o polyfunkčné plochy občianskej vybavenosti a bývania, vrátane verejných priestorov a zelene pomocou funkčných a priestorových regulatívov, ktorými definuje podmienky pre vytvorenie centrálnych funkcií. Stváranie verejných priestorov a ich mierka by mali zodpovedať charakteru malého vidieckeho sídla.

V rámci formovania urbanistickej štruktúry je potrebné vychádzať z drobnej mierky vidieckej zástavby, charakteristickým prvkom obce by mala zostať drobná zástavba rodinných domov a občianskej vybavenosti. Nová zástavba by mala rešpektovať existujúce prostredie a okolitú zástavbu, s použitím súčasných výrazových architektonických prvkov. Je potrebné zachovať hodnoty urbánneho, prírodného a krajinného prostredia, eliminovať v čo najväčšej možnej miere negatívny dopad jednotlivých činností v území, vytvárať podmienky pre koordináciu vidieckeho prostredia a moderného spôsobu života.

Charakter obce v rámci krajiny by mal byť zachovaný, panoráma by nemala byť narušená výškovými dominantami. Dôležitá je harmonizácia urbanistickej štruktúry s okolitým krajinným prostredím. Na vyvýšených, pohľadovo exponovaných polohách je potrebné zabezpečiť nenarušenie súčasnej sídelnej štruktúry nevhodnou schématickou zástavbou.

V rámci formovania urbanistickej štruktúry je potrebné uvažovať o väčšom zapojení prírodných štruktúr zelene do organizmu obce pri zachovaní prírodných krajinných prvkov. Zároveň vytvoriť podmienky na ochranu voľnej krajiny - nevytvárať izolované urbanistické celky, vo voľnej krajine nepripustiť rozptýlenú obytnú zástavbu.

B.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE, VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO VYUŽÍVANIA

B.6.1 Súčasný stav

Z hľadiska **funkčného členenia plôch** je územie v prevažnej miere monofunkčné - prevažujú obytné plochy s výstavbou rodinných domov a k nim prislúchajúcimi záhradami a hospodárskymi objektmi, výškové zónovanie zástavby je vyrovnané, v území sa nenachádzajú priestorové dominanty.

Prevažnú časť súčasného zastavaného územia tvorí obytné územie s nízkopodlažnou zástavbou. Pozdĺž komunikácií - miestnych a ciest III. tr. III/2179, sčasti aj III/2178 - môžeme pozorovať obojstrannú súvislú zástavbu 1 – 2 podlažnými rodinnými domami, v ostanej časti obce je urbanistická štruktúra viac rozvoľnená. Prevažnú časť bytového fondu tvoria domy v dobrom a vyhovujúcom stavebno-technickom stave.

V rámci organizmu obce nachádzame minimálne štruktúry občianskej vybavenosti, ktoré sú zredukované na objekty obecného úradu, obchodu a hasičskej zbrojnice.

Plochy športovej vybavenosti sa v obci nachádzajú na západnom okraji z.ú, nachádza sa tu multifunkčná športová plocha a detské ihrisko.

Plochy rekreačnej vybavenosti sa v obci sčasti nachádzajú v časti Kevice, kde sa časť domov prestavuje na rekreačné objekty.

Výrobné plochy sú v štruktúre sídla najvýznamnejšie zastúpené areálmi hospodárskych dvorov a výrobňou mliečnych a mäsových výrobkov, aj s predajňou.

Z plôch dopravy sú v štruktúre obce zastúpené najmä plochy automobilových komunikácií a železnice. V území úplne absentujú pešie komunikácie a priestranstvá a odstavné plochy.

Plochy zelene reprezentuje najmä sprievodná zeleň vodného toku Dolinka, plochy zelene sú doplnené v z. ú. záhradami rodinných domov, v malej miere aj verejnou zeleňou (parčík). Zeleň je zastúpená aj na oboch cintorínoch. Krajinný obraz dotvára extravilánová zeleň lúk a pasienkov, zeleň ihličnatá a zmiešaná - Kevický háj a drevitá zeleň - zmiešané porasty stromov a kríkov.

Plochy, nadväzujúce na zastavané územie, sa využívajú na poľnohospodárske účely – poľnohospodárska pôda, sady, lúky a pasienky.

B.6.2 Navrhovaný stav

Návrh rozvoja funkčných plôch zodpovedá súčasnému využitiu územia a nadväzuje naň, zároveň zohľadňuje všetky požiadavky a obmedzenia vyplývajúce z platnej legislatívy tak, aby územie obce bolo využité čo najoptimálnejšie.

Rozvoj obytnej funkcie

je navrhnutý v min. miere doplnením prieluk urbanistickej štruktúry v hraniciach zastavaného územia obce, ale hlavne v priamej nadväznosti naň, najmä vo východnej časti, tak aby sa skompaktnilo urbanizované územie. Zároveň je umožnený v plochách rekreačno-obytných, v časti Kevice

Rozvoj občianskej vybavenosti

je navrhnutý na funkčne zmiešanom území (bývanie a občianska vybavenosť) v centrálnom ťažiskovom priestore urbanizačnej osi. Rozvoj občianskej vybavenosti je možný v plochách navrhovanej novej výstavby v samostatných objektoch občianskej vybavenosti, resp. v rámci prízemí rodinných domov.

Rozvoj plôch výroby a služieb

je navrhnutý v areáli bývalého PD v Bodorovej, kde sú záväznými regulatívmi stanovené podmienky pre funkčnú náplň tak, aby nemala negatívny vplyv na obytné územie. Plochu je potrebné oddeliť od obytného územia vhodnou izolačnou zeleňou, resp. protihlukovými vegetačnými stenami.

Rozvoj športovej vybavenosti

navrhujeme jej doplnenie v blízkosti existujúceho športového areálu smerom k potoku Dolinka (bez výstavby a parkovania) o plochy pre nenáročné rodinné športovanie. V súčasnosti chýbajúce ihriská (pre rôzne vekové kategórie detí), navrhujeme doplniť v lokalitách navrhovaných na bývanie, ako aj na plochách navrhovanej verejnej zelene.

Rozvoj rekreačnej funkcie

je možný v rámci časti obce Kevice a to prestavbou rodinných domov na rekreačné objekty, resp. výstavbou nových rekreačných objektov. Plochy pre každodennú rekreáciu a oddych v prírode v extenzívnej forme s náučným chodníkom, piknikovými miestami a pod. - sú navrhnuté pri potoku Dolinka, od navrhovanej športovej vybavenosti smerom severným.

Rozvoj plôch zelene

je navrhnutý v súčinnosti s návrhom miestneho ÚSES (miestne biocentrum a biokoridory, resp. ekostabilizačné a interakčné prvky) ako sídelná zeleň, ktorá prepája "interiér" obce s exteriérovou zeleňou voľnej krajiny.

Plochy verejnej zelene sú navrhnuté v nových obytných zónach.

Plochy izolačnej zelene sú navrhnuté ako hygienický filter, medzi navrhovaným obytným územím a areálom výroby a služieb (bývalý areál PD v Bodorovej) a zmiešaným územím rekreácie+bývania a poľnohospodárskym dvorom v Keviciach. Zeleň je v z. ú. zastúpená verejnou zeleňou v centre obce pri ceste III/2178 a hlavne súkromnou zeleňou záhrad a brehovú zeleňou pozdĺž potoka Dolinka.

V rámci zachovania ekologickej stability je potrebné akceptovať brehovú zeleň pozdĺž potokov.

B.7 NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT

B.7.1 Vznik a vývoj obce

*zdroj: www.wikipedia.org, www.bodorova.sk, "Kronika obecna od r.1933", PHSR obce Bodorová, 04/2007

Obec Bodorová sa prvý raz spomína v roku 1265 pod názvom Vida. Bodorová vznikla v chotári Žarnovice. Názov má podľa Petra de Boda. Do 15. storočia patrila Vidovcom, neskôr Thurócziomcom, od polovice 16. storočia Nyáryovcom. V roku 1720 mala 11 domácností, v roku 1785 mala 16 domov a 132 obyvateľov, v roku 1828 mala 18 domov a 128 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a remeslami. Rozvinuté bolo najmä kožušníctvo. Za I. ČSR pracovali hlavne v poľnohospodárstve. Počas SNP boli tunajší obyvatelia aktívne zapojení do odboja. Blízka osada Paraštiná, dnes miestna časť obce sa prvý raz spomína v roku 1534 ako Parazka. V roku 1773 ako Parasztina. V roku 1585 patrila Ladislavovi a Simeonovi a rodine Paraskovcov, ktorí tu mali majetky až do 20. storočia. V roku 1715 sa spomína ako úplne opustená osada, v roku 1785 mala 3 domy a 15 obyvateľov, v roku 1828 mala 2 domy a 17 obyvateľov. Podľa ďalších zdrojov však obec mala v roku 1720 11 domácností, v roku 1785 mala 16 domov a 132 obyvateľov, v roku 1828 mala 18 domov a 128 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a remeslami. Rozvinuté bolo najmä kožušníctvo. Za I. ČSR pracovali hlavne v poľnohospodárstve.

V r.1933-4 mala obec Bodorová 40 domov, 226 obyvateľov a obyvatelia vykonávali profesie ako mlynár, roľník, nádenník, železničiar, remeselník, hostinský, ap. V r.1934 boli zasadené 2 lipy pred obecným domom, ktoré rastú dodnes. V r.1935 bola obec elektrifikovaná.

Medzi významné medzníky historického vývoja obce patrí obdobie od augusta 1944 po apríl 1945 počas II. svetovej vojny. Obyvatelia obce sa aktívne aj pasívne zapájali do protifašistického odboja a partizánskych aktivít. Pri ústupe nemeckých vojsk v apríli 1945 postihlo obec niekoľko požiarov. Na výstrahu bol jeden občan verejne zastrelený a niekoľko domov zborených. Vo vojnových rokoch 1944-45 zhorel mlyn aj pila v osade Kevice a bola postavená obecná zvonica v obci Bodorová.

Obdobie po II. svetovej vojne znamenalo pre obec obdobie rekonštrukcie a znovu budovania. V povojnových rokoch (1950) bola obec Bodorová zlúčená s osadou Kevice, vzdialenou cca 1 km, v celom území oboch obcí sa nachádzalo cca 30 rodinných domov, z toho 22 poľnohospodárskych usadlostí a 1 veľkostatok. Domy boli väčšinou murované a niekoľko bolo drevených. Ku obci patrili aj 3 samoty:

- samota pri železnici, v ktorej bol obchod a pohostinstvo
- Paraštiná
- teheleň pod Kevickým hájom

V tomto období vzniklo hospodárstvo štátneho majetku (1948) a o rok neskôr bolo založené Jednotné roľnícke družstvo, ktoré bolo v 60tych rokoch pričlenené k poľnohospodárskemu družstvu v obci Mošovce. Nastal aj odliv pracovnej sily, hlavne do novovybudovaných Závodov ťažkého strojárstva v Martine. Bol vybudovaný obecný rozhlas až do osady Kevice a v r.1953 začala premávať aj autobusová linka Mošovce - Bodorová - Malý Čepčín - Veľký Čepčín. v tomto období bol založený aj Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, t.j. výskumný a pestovateľský podnik, ktorý pôsobí až po súčasnosť, obhospodaroval cca 40 ha.

Novodobejšia história obce je poznačená skutočnosťou, že obec Bodorová bola kategorizovaná ako zániková obec, čo sa neskôr odrazilo absenciou populačnej obmeny v obci. V roku 1971 bola Bodorová na spoločnom zasadnutí Národného okresného výboru v Martine pričlenená pod Miestny národný výbor v Malom Čepčíne. Nakoľko strediskovou obcou bola susedná obec Malý Čepčín, obec Bodorová napĺňala takmer výlučne len obytnú funkciu.

V 60tych rokoch v obci pribudlo 8 nových domov, bol odkúpený obecný dom, ktorý dodnes slúži ako sídlo miestnej samosprávy. Bol upravený jarok na hornom konci obce - napriamienie

V 70tych rokoch mala obec 265 obyvateľov, z toho 129 mužov, pribudlo 6 nových domov, začala sa výstavba obchodného strediska a postavili sa 2 nové bytovky.

V 80tych rokoch mala obec cca 241 obyvateľov, bolo vybudované a odovzdané detské a športové ihrisko.

V roku 1990 obec sa opätovne osamostatnila a má vlastnú samosprávu.

Osada Kevice sa po prvý krát spomína v r. 1385. Obec vznikla v chotári Žarnovice. Spomína sa roku 1385 ako Keuefolua, Keuefolwa, v roku 1403 ako Keuafalua, v roku 1534 Kewycz, Kewicz, v roku 1773 ako Kewicze. Patrila Vidovcom, neskôr tunajším zemanom. Kevickí zemanovia sa delili na línie štefanovskú, Ďurovskú, chevadovskú. V roku 1613 je doložená tunajšia kúria, zničená v roku 1641. Obec mala v roku 1785 15 domov a 69 obyvateľov, v roku 1828 mala 9 domov a 120 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. Ráz obce sa nezmenil ani po roku 1918. v r.1951 bola osada pripojená k obci Bodorová.

Blízka osada (usadlosť) Paraštiná, dnes miestna časť obce sa prvý raz spomína v roku 1534 ako Parazka. V roku 1773 ako Parasstina. V roku 1585 patrila Ladislavovi a Simeonovi a rodine Paraskovcov, ktorí tu mali majetky až do 20. storočia. V roku 1715 sa spomína ako úplne opustená osada, v roku 1785 mala 3 domy a 15 obyvateľov, v roku 1828 mala 2 domy a 17 obyvateľov. V r. 1953 bola osada spojená s Bodorovou

Vývin názvu obce

- 1265 – *Vida*
- 1340 – *Vidusfelde*
- 1364 – *Bodor*
- 1378 – *Viaffelde*
- 1381 – *Wydasteleke b,b,*
- 1384 – *Vidasfalva*
- 1534 – *Bodarfalwa*
- 1548 – *Bodorowawez*
- 1736 – *Bodorfalva vulgo Bodorowa*

B.7.2 Stavebné a kultúrne pamiatky

* zdroj: Krajský pamiatkový úrad, pracovisko Martin

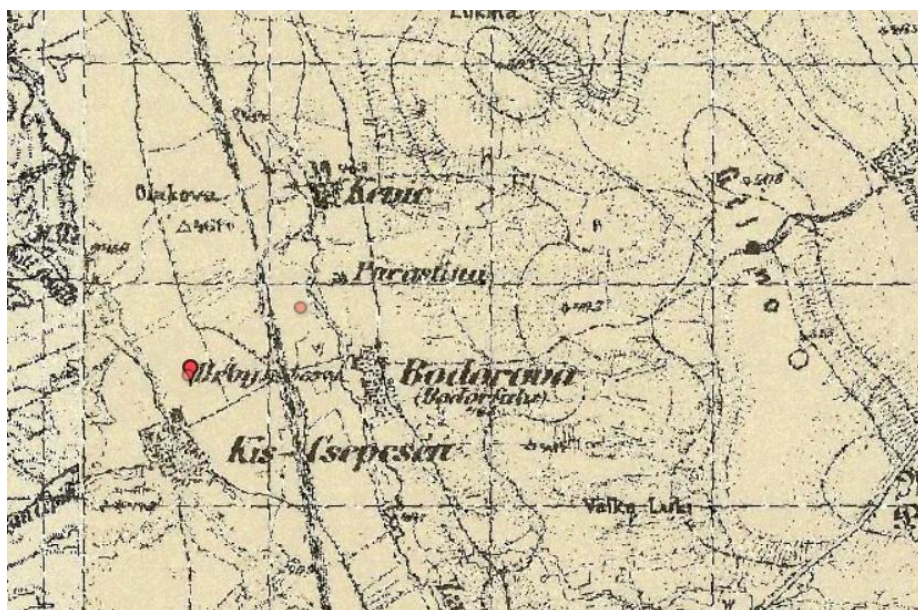
Obec Bodorová sa prvýkrát spomína v roku 1265 pod názvom *Vida*. Nachádza sa v južnej časti Turčianskej kotliny pri potoku Závodie. Rozlohou chotára ide o menšiu obec. V súčasnosti pozostáva z dvoch katastrálnych území: 1. Bodorová, kde patrí aj miestna časť Paraština, ktorá sa prvýkrát spomína v roku 1534 pod názvom *Parazka* a 2. Kevice, ktoré sa prvýkrát spomínajú v roku 1385 pod názvom *Keuefolua*.

obr.1 Historické územie obce Bodorová a osady Paraština a Kevice na I. vojenskom mapovaní (1763 - 1783)

obr.2 Historické územie obce Bodorová a osady Paraština a Kevice na II. vojenskom mapovaní (1839)

obr.3 Historické územie obce Bodorová a osady Paraštiná a Kevice na III. vojenskom mapovaní (1889)

obr.4 Historické územie obce Bodorová a osady Paraštiná a Kevice na mapovaní z r.1938

Pôvodná historická štruktúra a parcelácia sa zachovala hlavne v južnej časti obce, okolo cesty. Charakter zástavby aj mierku, výškové zónovanie je potrebné, v čo najväčšej možnej miere pri dostavbe a novej zástavbe, rešpektovať.

Stavebné a kultúrne pamiatky

Na území obce sa nenachádza vyhlásená pamiatková zóna ani rezervácia.

V rámci územia obce sa nenachádzajú žiadne národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR.

Na území obce, v Keviciach, sa nachádza **historická kúria**, jednopodlažná bloková stavba na pôdoryse obdĺžnika s valbovou strechou. Patrila pôvodne zemanovi Šimonovi Kevickému. Fasády kúrie sú členené lizénami s kvádrovaním. Vstup je riešený ako trojosový portikus s trojuholníkovým štítom s tympanónom. Nad oknami sa nachádzajú profilované rímly.

Archeologické náleziská

V katastri obce Bodorová sa **nachádza niekoľko archeologických nálezísk**. Na základe dostupnej odbornej literatúry, historických prameňov a terénnych názvov môžeme vyčleniť *nasledujúce archeologické, resp. potenciálne archeologické náleziská*:

- BODOROVÁ-KEVICE, poloha „ľavý breh potoka Závodie/Dolinka, pozemok reg. KN-C parc. č. 29“ – novovek, zaniknutý vodný mlyn, obr. 3, 4, 5 a 12 (bod č. 1737).
- BODOROVÁ-KEVICE, poloha „centrum Kevíc, pozemok reg. KN-C parc. č. 34/1, 35 a 36“ – začiatok 19. storočia, kúria Šimona Kevického a hospodárska budova, obr. 5 a 12 (polygón č. 1736).

- c) BODOROVÁ-KEVICE, poloha „východný okraj intravilánu obce“ – 2. polovica 19. storočia, zaniknutá kaplnka, obr. 3, 4, 5, 12 (bod č. 1739).
- d) BODOROVÁ-KEVICE, poloha „južná časť chotára Kevíc, nad sútokom potoka Závodie s jeho pravobrežným bezmenným prítokom“ – najneskôr 2. polovica 18. storočia, zaniknutý vodný mlyn, obr. 1, 2, 4, 5 a 12 (bod č. 1738).
- e) BODOROVÁ, poloha „východná strana križovatiek ciest č. 2178 a 2179“ – novovek, zaniknutý prístrešný hostinec, obr. 1, 10 a 12 (bod č. 1742).
- f) BODOROVÁ, poloha „Pažite, ľavý breh potoka Závodie“ – 19. storočie, zaniknutý vodný mlyn, obr. 7, 10, 11 a 12 (bod č. 1741).
- g) BODOROVÁ, poloha „juhovýchodná časť intravilánu obce“ – 19. storočie, zaniknutá kaplnka, obr. 8, 9, 11 a 12 (bod č. 1743).
- h) BODOROVÁ, poloha „juhozápadný okraj intravilánu obce“ – novovek, zaniknutý vodný mlyn, obr. 1, 7, 11 a 12 (bod č. 1740).

Ako plochy s predpokladaným značným výskytom archeologických nálezov a nálezísk treba ponímať aj historickú časť chotára obce Bodorová a jej miestnych častí Kevice a Paraština, ktoré sú rekonštruované na základe I. (1763 – 1787), II. (1806 – 1869), III vojenského mapovania (1869 – 1887) (obr. 1 – 4, 7 – 9 a fialové polygóny na obr. 5, 6, 10, 11 a 12).

V historickom jadre obce a jej dvoch miestnych častiach (fialové polygóny na obr. 5, 6, 10, 11) je predpoklad archeologických nálezov aj v interiéroch jestvujúcich domov. Vzhľadom na to je potrebné požiadať o vyjadrenie aj v prípade rekonštrukcií jestvujúcich domov pokiaľ sa predpokladá zásah do terénu (znižovanie podláh, budovanie suterénov, nové inžinierske siete, drenáže...) aj v prípade, že ide o práce, ktoré je možné realizovať ako drobné stavebné úpravy.

Obr. 1. Historické územie obce Bodorová, spolu s miestnymi časťami Paraština (vyznačená červenou líniou a šípkou), Kevice, dvoma vodnými mlynmi a prístrešným hostincem (červené polygóny) zakreslené na I. vojenskom mapovaní (1769)

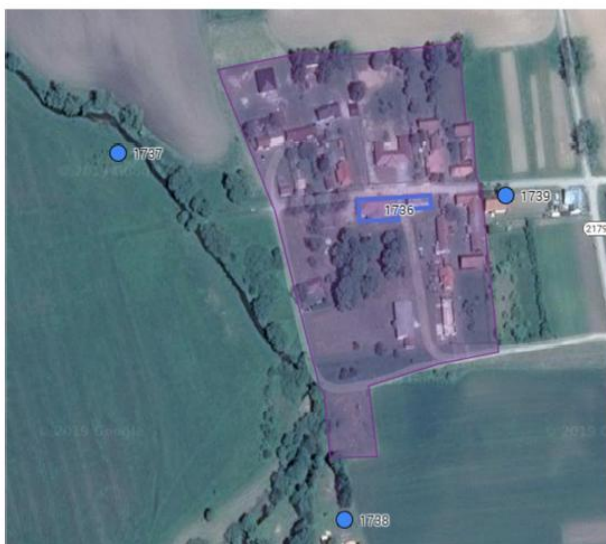
Obr. 2. Historické územie miestnych častí Bodorovej Kevice a Paraština a vyznačenie archeologického potenciálu (červený polygón), zaniknutý vodný mlyn, zakreslené na II. vojenskom mapovaní (1819 – 1869)

Obr. 3. Historické územie miestnych častí Bodorovej Kevice a Paraština a vyznačenie archeologického náleziska a archeologického potenciálu (červené polygóny), zaniknutý vodný mlyn a zaniknutá kaplnka, zakreslené na III. vojenskom mapovaní (1869 – 1887) v mierke 1:25000

Obr. 4. Historické územie miestnych častí Bodorovej Kevice a Paraština a vyznačenie archeologického náleziska a archeologického potenciálu (červené polygóny), dva zaniknuté vodné mlyny a zaniknutá kaplnka, zakreslené na III. vojenskom mapovaní (1869 – 1887) v mierke 1:75000

Obr. 5. Vyznačenie historického územia miestnej časti Kevice (fialový polygón) a archeologického potenciálu (modrý polygón a modré body), detail z obr. 12

Obr. 6. Vyznačenie historického územia miestnej časti Paraština (fialový polygón), detail z obr. 12

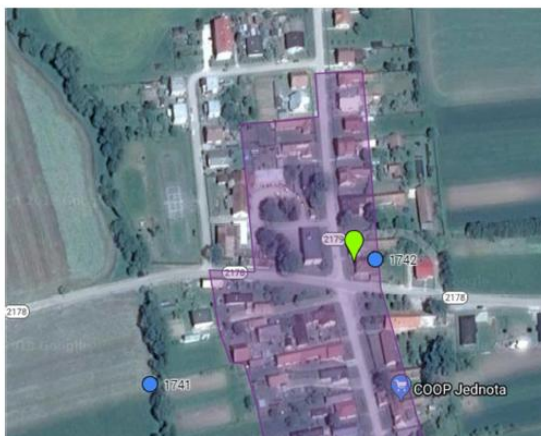
Obr. 7. Historické územie miestnych častí Bodorovej Kevce a Paraština a vyznačenie archeologického potenciálu (červený polygón), dva zaniknuté vodné mlyny, zakreslené na II. vojenskom mapovaní (1819 – 1869)

Obr. 8. Historické územie Bodorovej a vyznačenie a archeologického potenciálu (červený polygón), zaniknutá kaplnka, zakreslené na III. vojenskom mapovaní (1869 – 1887) v mierke 1:25000

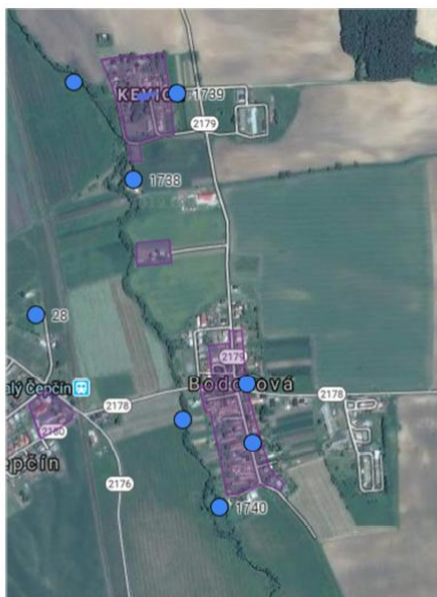
Obr. 9. Historické územie Bodorovej a vyznačenie a archeologického potenciálu (červená šípka), zaniknutá kaplnka, zakreslené na III. vojenskom mapovaní (1869 – 1887) v mierke 1:75000

Obr. 10. Vyznačenie historického územia Bodorovej (fialový polygón) a archeologického potenciálu (modré body), detail z obr. 12

Obr. 11. Vyznačenie historického územia Bodorovej (fialový polygón) a archeologického potenciálu (modré body), detail z obr. 12

Obr. 12. Vyznačenie historického územia obce Bodorovej a jej miestnych častí Kevica a Paraština (fialové polygóny) na súčasnej ortofotomape (www.google.sk/maps) a všetkých známych archeologických nálezísk a archeologického potenciálu (modré body a polygón) na celom území obce Bodorová

Uvedené archeologické náleziská a územia s archeologickým potenciálom nie sú evidované ako národné kultúrne pamiatky. Avšak v budúcnosti, pod vplyvom nových poznatkov, môže dôjsť k vyhláseniu niektorého archeologického náleziska za národnú kultúrnu pamiatku. Národné kultúrne pamiatky podliehajú osobitnej ochrane podľa pamiatkového zákona a preto nie je možné ich územie využívať na akékoľvek stavebné zámery.

V ÚPN-O je potrebné rešpektovať:

- je nevyhnutné, aby v územných a stavebných konaniach akejkoľvek stavby, pri ktorej sa predpokladá zásah do terénu (zakladanie stavieb všetkého druhu, líniové podzemné vedenia, komunikácie, hrubé terénne úpravy, rekultivácie, ap.) bol oslovený Krajský pamiatkový úrad Žilina, ktorého záväzné stanovisko bude podkladom pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia
- v opodstatnených prípadoch - predovšetkým na vyznačenom území archeologického potenciálu KPÚ stanoví požiadavku na zabezpečenie archeologického výskumu
- podľa §30 ods.1 pamiatkového zákona každý subjekt je povinný správať sa tak, aby svojím konaním neohrozil základnú ochranu neodkrytých archeologických nálezísk a nespôsobil nepriaznivé zmeny ich stavu.
- podľa §40 ods.2 a 3 zákona č. 49/2002 Z. z.- pamiatkový zákon a § č.127 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických nálezov počas doby stavby musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác ihneď ohlásiť nález KPÚ; do doby obhliadky KPÚ je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchran nález, najmä ho zabezpečiť proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode s KPÚ; archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí len oprávnená osoba metódami archeologického výskumu
- rešpektovať ustanovenia platného zákona o ochrane pamiatkového fondu - v súčasnosti zákon č. 49/2002 Z.z. v aktuálnom znení - hlavne §30, §40 a §41) a platného zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (v súčasnosti zákon č.50/1976 Zb. v aktuálnom znení - hlavne § 127)

Na území obce sa nachádzajú **pamätihodnosti**, ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu :

- ✓ historická budova hasičskej zbrojnice
- ✓ historická zemianska kúria Štefana Kevického v Keviciach

Obec môže viesť v súlade s § 14 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov evidenciu pamätihodností obce.

Historická zeleň

Na území obce sa nenachádza žiadna chránená zeleň evidovaná ako národná kultúrna pamiatka. Oproti budove obecného úradu sa nachádzajú staré lipy.

Významné osobnosti obce

Ján Kevický (16. storočie) – podžupan Turca

Ján Kevický (17. storočie) – uhorský politik

Samuel Chorvát (1841 – 1923) – kňaz a významný aktivizátor a organizátor včelárstva

Jozef Čierny (1911 - 1979) - divadelný a filmový herec

prof. MUDr. Viliam Chorvát (1915 – 1974) – zakladateľ cievej chirurgie na Slovensku

Ivan Plintovič (1923 - 1997) - vedec, pedagóg, literárny kritik, literárny teoretik a esejista

prof. MUDr. Gustáv Čierny (1924-2012) - univerzitný profesor, lekár, vedec

B.8 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI, VÝROBY A REKREÁCIE

B.8.1 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA

Plochami pre bývanie sú v zmysle vyhl.č.55/2001 Z.z. plochy, ktoré sú určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia, napr. garáže, stavby občianskeho vybavenia, verejné dopravné a technické vybavenie, zeleň a detské ihriská. Pre riešenie funkcie bývania sú v schválenom zadaní obsiahnuté nasledovné požiadavky :

- ✓ plochy, potrebné na bývanie navrhnuť v rozsahu, vyplývajúcom z predpokladaného počtu obyvateľov obce a vývoja obývanosti bytového fondu - uvedený rozsah obytných plôch zväčšiť o primeranú urbanistickú rezervu,
- ✓ s prihliadnutím na doterajší vývoj a všeobecné trendy uvažovať s postupným znižovaním koeficientu obývanosti, t.j. počtu obyvateľov, pripadajúcich na jeden trvale obývaný byt z 3,38 pri sčítaní v roku 2011 na 2,90 obyvateľa/1 byt v roku 2040,
- ✓ pozemky pre pokrytie potreby výstavby nových bytov riešiť najmä formou individuálnej bytovej výstavby - samostatne stojace, prípadne skupinové formy rodinných domov, v urbanisticky vhodných polohách je prípustné aj umiestnenie nízkopodlažných bytových domov, ktorých architektonické riešenie bude prispôbené prostrediu obce výškou zástavby, mierkou a členením hmôt
- ✓ bytovú výstavbu orientovať prednostne na využiteľné prieluky v intraviláne i mimo intravilánu, plochy s vybudovanou alebo ľahko dostupnou dopravnou a technickou infraštruktúrou a voľné plochy v kontakte so súčasnými obytnými plochami,
- ✓ návrhom jednoznačných funkčných a priestorových regulatívov a limitov vylúčiť možné kolízie pri využití územia a zabezpečiť vytváranie harmonického obytného prostredia.

Celková potreba bytov, návrh novej bytovej výstavby

Podľa základných demografických údajov a schváleného Zadania pre predpokladaný počet 360 obyvateľov obce v roku 2040 a pre dosiahnutie obývanosti 2,90 obyvateľa/1 byt **bude v roku 2040 potrebný celkový počet 125 trvale obývaných bytov**. Pri zachovaní súčasného podielu trvale neobývaných bytov (13,3%) **je potrebných v obci celkom 142 bytov, t.j. do roku 2040 potrebné postaviť v obci približne 60 - 70 nových bytov**.

Na základe predpokladu, že k cieľovému roku 2040 budú niektoré lokality len rozostavané, je v územnom pláne potrebné pripraviť obytné plochy aj s primeranou urbanistickou rezervou.

Predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2040 sa bude výstavba nových bytov realizovať najmä formou rodinných domov, príp. aj formou nízkopodlažných bytových domov. Najväčší záujem o výstavbu je v súčasnosti o výstavbu v priamej nadväznosti na zastavané územie v k. ú. Bodorová a v prielukách zastavaného územia k. ú. Kevice, ďalej v území medzi z. ú. Bodorová a z. ú. Kevice pozdĺž cesty III/2179 a východne od z. ú. Bodorová. Všetky uvedené plochy nadväzujú na zastavané územia obce. Zabezpečenie predpokladaného rozvoja obce v návrhovom období bude vyžadovať záber plôch mimo súčasného zastavaného územia.

Vzhľadom na zachovanie vidieckeho charakteru obce, terénne danosti a charakteru urbanistickej štruktúry navrhujeme nízkopodlažnú zástavbu rodinnými, resp. bytovými domami. Z hľadiska pôsobenia sídla v rámci krajiny je potrebné zachovať jeho súčasný charakter a nepripustiť nevhodnú, krajine neprirodzenú štruktúru zástavby (pravouhlú, schématickú).

Rozvoj plôch pre výstavbu rodinných domov v **návrhovom** období do r.2040, vychádzajúci zo Zadania, je možné rozčleniť na:

- a) plochy v rámci z. ú. obce, vytýčenému k 1.1.1990
 - doplnenie stavebných prieluk v starej zástavbe v k. ú. Bodorová - 4 RD
 - ZU 02 - v miestnej časti Kevice - 3 RD
 - časť ZU 03 - v časti Kevice - 2 RD

Spolu je v z. ú. možné umiestniť cca 9 nových RD. V centrálnej časti obce je predpoklad úbytku bytového fondu, vzhľadom na návrh zmiešanej funkcie - bývanie+OV.

b) plochy mimo z. ú. obce:

Bodorová

- lokalita BI 02, Paraštiná I, Paraštiná II - 60 RD, predpoklad je vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry
- lokalita BI 03 - 10 RD
- lokalita BI 07 - 15 RD, predpoklad je vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry

Kevice

- lokalita ZU 01 - 2 RD, predpoklad je vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry
- lokalita ZU 02 - 5 RD, predpoklad je vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry
- lokalita ZU 03 - 3 RD
- lokalita ZU 04 - 10 RD, predpoklad je vybudovanie dopravnej a technickej infraštruktúry

Na navrhovaných plochách je spolu možné umiestniť viac RD (105) ako vzhľadom na reálnu potrebu k r.2040 (60 - 70). Obec sa nachádza v bezprostrednej blízkosti okresného a kúpeľného mesta, a je reálny predpoklad, že keď budú vytvorené podmienky pre výstavbu, tak stúpne počet záujemcov o výstavbu ako aj, že niektoré lokality budú v návrhovom období len rozostavané.

B.8.2 NÁVRH RIEŠENIA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU

Vzhľadom na charakteristiku zariadení občianskej vybavenosti, môžeme ich zaradiť do nasledujúcich jednotlivých skupín:

B.8.2.1 Sociálna infraštruktúra

Školstvo a výchova

V obci sa nenachádzajú zariadenia predškolskej a školskej výchovy. Deti dochádzajú do materskej školy a na I. stupeň základnej školy do obce Malý Čepčín a na II. stupeň základnej školy do Mošoviec. Školské zariadenia pre deti, ktoré vyžadujú osobitný prístup sa nachádza v Martine.

Najbližšie stredné odborné školy a gymnáziá sú v Turčianskych Tepliciach a Martine.

Mimoškolské zariadenia, centrá pre využitie voľného času detí a mládeže sa v obci nenachádzajú.

Vzhľadom na veľkosť obce a malé prírastky obyvateľstva nie je potrebné uvažovať v návrhovom období s vybudovaním materskej, resp. základnej školy, v prípade potreby je MŠ možné umiestniť v obytnom území.

Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie, ani ordinácie lekárov. Pre obyvateľov obce je ambulantná zdravotnícka starostlivosť zabezpečená v obci Malý Čepčín, kde 2 krát do týždňa ordinuje všeobecný lekár pre dospelých a do obce Mošovce. Základnú zdravotnícku starostlivosť zabezpečujú aj zdravotné ambulancie v Turčianskych Tepliciach. Za vyššou zdravotnou starostlivosťou a špecializovaným zdravotníckym vyšetrením dochádzajú obyvatelia do polikliník v Turčianskych Tepliciach a Martine a do Univerzitnej nemocnice v Martine, resp. do súkromných ambulancií v meste Turčianske Teplice a Martin.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie a nie je potrebné uvažovať so zriadením ambulancie.

Sociálna starostlivosť

Obec v súčasnosti nezabezpečuje žiadne sociálne služby pre svojich obyvateľov, ani opatrovateľskú starostlivosť z dôvodu momentálneho nezáujmu svojich obyvateľov. V minulosti obec poskytovala pre svojich starších spoluobčanov opatrovateľskú službu. Obyvatelia obce, ktorí sú starší a prejavia záujem o starostlivosť v sociálnom zariadení, majú v súčasnosti možnosť umiestnenia v sociálnych zariadeniach v meste Turčianske Teplice, ktoré disponujú dostatočnými kapacitami.

Vzhľadom na postupné starnutie obyvateľstva je potrebné uvažovať o forme sociálnej pomoci pre starších spoluobčanov v spolupráci so susednými obcami (napr. denný stacionár, dom opatrovateľskej služby, ap.).

Návrh ÚPN-O rieši:

- v k. ú. Kevice funkčnú plochu pre umiestnenie domu sociálnych služieb

B.8.2 Obchod a služby

Maloobchod

V obci sa v súčasnosti nachádza maloobchodná predajňa potravinového a zmiešaného tovaru spoločnosti Coop Jednota.

Navrhujeme:

- *vzhľadom na nárast obyvateľstva, je potrebné doplniť maloobchodnú sieť v rámci plôch zmiešaného územia (bývanie + OV) v centre obce, príp. v rámci obytného územia*

Stravovanie a ubytovanie

V obci sa nenachádzajú ani pohostinské ani ubytovacie zariadenia. Vzhľadom na blízkosť kúpeľného mesta sa javí tento stav ako nevyhovujúci.

Navrhujeme:

- *doplniť ubytovacie a stravovacie služby v rámci plôch zmiešaného územia (bývanie + OV) v centre obce, príp. v rámci plôch zmiešaného územia (bývanie + rekreácia) v k. ú. Kevíce*

Pošta

V obci sa nenachádza poštová priehradka, poštové služby obyvatelia využívajú v neďalekej obci Malý Čepčín.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Trhové miesto, trhovisko

V obci sa nenachádza miesto na príležitostný predaj, ktorý prebieha len pred obecným úradom. Tento stav sa javí ako nevyhovujúci.

Navrhujeme:

- *plochu pre trhovisko umiestniť zo západnej strany parčíku (ZV 04) v centre obce*

Výrobné a nevýrobné služby

V obci sídli viacero fyzických osôb (živnostníkov) - služby - 13, maloobchod - 2, stavebné práce - 5, výroba - 5. V obci nie je dostatok výrobných, ani nevýrobných služieb a tým aj málo pracovných príležitostí pre obyvateľov obce. V obci chýbajú služby, patriace k základnej vybavenosti.

Navrhujeme:

- *podporiť postupnú transformáciu hospodárskeho dvora v k. ú. Bodorová na areál nezávadných výrobných a nevýrobných služieb*
- *doplniť ďalšie služby, súvisiace s rozvojom cestovného ruchu*
- *v rámci zmiešaného a obytného územia uvažovať o službách nevýrobného charakteru*

B.8.3 Ostatná vybavenosť

Kultúra

✓ Obecný dom

Vo vlastníctve obce je Obecný dom, ktorý sa v súčasnosti rekonštruuje - nadstavba. Obecný dom má multifunkčné využitie. Je v ňom umiestnený obecný úrad - na prízemí bude po rekonštrukcii umiestnená kuchyňa, multifunkčná sála s kapacitou cca 60 miest, sociálne zázemie. Na poschodí sa bude nachádzať kancelária starostu, účtovníčky, archív, malá spoločenská miestnosť, knižnica a sociálne zázemie.

Tento stav bude po rekonštrukcii objektu vyhovujúci pre potreby obce aj pre návrhové obdobie.

Navrhujeme:

- *skultúrniť prilahlý pozemok obecného úradu, ktorý je vo vlastníctve obce - je možné na ňom umiestniť napr. detské ihrisko, lavičku ap.*

✓ Knižnica

Knižnica je dočasne umiestnená v budove hasičskej zbrojnice a svoje služby poskytuje jeden deň v týždni v určenom čase. Má do 874 knižničných zväzkov - hlavne beletrie pre dospelých a mládež. Metodicky je riadená Turčianskou knižnicou v Martine. V knižnici nie je k dispozícii internet.

Po rekonštrukcii obecného úradu sa knižnica vráti do budovy, na poschodie. V súčasnej dobe je o výpožičky záujem zo strany obyvateľov obce.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

✓ Kostoly, náboženské služby

Na území obce sa nenachádzajú. Obyvatelia dochádzajú za náboženskými službami do evanjelického kostola v Ivančinej a katolíckeho kostola v Mošovciach, ale aj v Turčianskych Tepliciach a Turčianskom Michale.

Tento stav sa javí ako vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Záujmové združenia

Medzi najstaršie záujmové združenia a organizácie v obci patrí:

- Dobrovoľný hasičský zbor založený v r.1889, má 64 členov,

- Miestna organizácia Slovenského zväzu chovateľov,
- Jednota dôchodcov Slovenska - miestna organizácia (cca 30 členov),
- Slovenský červený kríž.

Významné kultúrno-spoločenské podujatia:

fašiangová zábava, stavenie mája, Deň detí, Jánska vatra (jún), nohejbalový turnaj (august), Mikulášsky večierok, uvítanie detí do života, posedenie s dôchodcami, ap..

Telovýchova a šport

Organizovaný šport nemá v obci tradíciu. Obyvatelia majú v obci obmedzené možnosti športového vyžitia. K dispozícii je :

- športový areál - multifunkčné ihrisko pre loptové hry starších detí a detské ihrisko
- tréningové futbalové ihrisko s trávnatým povrchom
- na území sa nenachádzajú žiadne cyklistické trasy

Navrhujeme:

- *v lokalite medzi existujúcim športovým areálom a potokom Dolinka dobudovať plochy pre nenáročné rodinné športové aktivity, ktoré budú v prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti - streetbal, plážový volejbal, petang, bowling, vonkajší šach, minigolf, spikeball, kanjam, slackline, ap.*
- *v novonavrhovaných rozvojových územiach pre výstavbu RD situovať ihriská pre hry detí a mládeže rôznych vekových kategórií (napr. lokalita Paraštiná I, II, ap.)*
- *v rámci športového areálu vybudovať polyfunkčné ihrisko, tenisový kurt ap.,*

Správa a riadenie

Zo zariadení verejnej správy v obci sú :

- ✓ *Obecný úrad*, umiestnený v centre obce v Obecnom dome. Obec zamestnáva starostu, ktorý pracuje na polovičný úväzok a účtovníčku a kontrolórku. Priestory obecného úradu sú plošne vyhovujúce, objekt je v nevyhovujúcom stavebnotechnickom stave, práve prebieha rekonštrukcia.
- ✓ *Zariadenie požiarnej ochrany* - hasičská zbrojnica - je umiestnená v samostatnom objekte v zástavbe rodinných domov, v starej časti obce. Bola postavená po vojne a vynovená v r.2018. V súčasnosti už nezodpovedá novodobým trendom a obec uvažuje zmeniť jej funkčné využitie. Momentálne je v nej umiestnená obecná knižnica. Po výstavbe novej hasičskej zbrojnice na navrhovanej ploche, umiestnenej zo severnej strany športového areálu, bude vrchná časť využívaná ako zasadačka pre požiarnikov, šatník na uniformy, pracovné oblečenie a ostatnú výstroj, v spodnej časti - v garáži bude sklad pre výzbroj hasičov. Zdrojom požiarnej vody je potok Dolinka. Požiarna siréna sa nachádza na hasičskej zbrojnici a jej dosah je 1.500 m. Vzhľadom na súčasné potreby je veľkosť existujúcej hasičskej zbrojnice nepostačujúca (nie je možné garážovanie požiarneho auta).

Navrhujeme:

- *vybudovať novú hasičskú zbrojnicu zo severnej strany športovej plochy SP 01*

Cintorín a dom smútku

V obci sa nachádzajú 2 cintoríny - v k. ú. Bodorová a v k. ú. Kevice, obidva mimo z. ú. obce:

- a) cintorín v Keviciach - je na ňom evidovaných 34 hrobových miest. V budúcnosti sa tu predpokladá pochovávanie hlavne obyvateľov miestnej časti Kevice.
- b) cintorín v Bodorovej - je na ňom evidovaných 100 hrobových miest, z toho 1 hrobových - 32, 2 hrobových - 51, 3 hrobových - 4, urnové - 3, staré bez pomníka - 10. Podľa štatistických údajov priemerne ročne zomrie 3 ľudia. Pre návrhové obdobie do r.2040 bude potrebných okolo 60 nových hrobových miest. V obci sa nenachádza dom smútku. V blízkosti cintorína sa nenachádza plocha pre odstavovanie áut.
Kapacita cintorínov je pre návrhové obdobie postačujúca.

Navrhujeme:

- *vybudovať na cintoríne v Bodorovej malý dom smútku s kapacitou cca 50 stoličiek s príslušným vybavením a parkovisko*

Zberné zariadenie- zberný dvor, kompostovisko

Obec má záujem vybudovať zberný dvor na separovaný odpad, vzhľadom na nevyhovujúci stav zberu v priestore pri obecnom úrade. Obecné kompostovisko sa nachádza na západe, v k. ú. Malý Čepčín, v blízkosti železnice. *Tento stav sa javí ako vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.*

Navrhujeme:

- *zberný dvor umiestniť buď v areáli ÚKSUP, pri vstupe zo západnej strany alebo v navrhovanom areáli výroby a služieb*

- *umiestniť v nových lokalitách zberné miesta so zbernými nádobami na separovaný odpad*

B.8.3 NÁVRH RIEŠENIA VÝROBY

Hospodárska základňa obce je nedostatočná, najmä v sekundárnom a terciárnom sektore. Vzhľadom na nízky počet pracovných príležitostí v obci (17 prac. miest/100 obyv.) väčšina pracujúcich odchádzala za prácou do iných sídiel. V ďalších rokoch predpokladáme zvýšenie počtu pracovných príležitostí v obci v sekundárnej a v terciárnej sfére.

B.8.3.1 Primárny sektor - poľnohospodárstvo

Organizácia poľnohospodárskej výroby

V katastrálnom území obce v súčasnosti pôsobia aj nasledovné subjekty:

- **Poľnohospodárske družstvo v Mošovciach** ktoré obhospodaruje 320 ha ornej pôdy v rôznych katastroch. Rastlinná výroba sa zameriava na pestovanie raže, jačmeňa, pšenice, ovsa a kukurice. Živočíšna výroba je zameraná na výkrm teliat a ošípaných. Hospodárske objekty nemá lokalizované v obci.
- **Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ÚKSÚP) - stanica Bodorová** – bola založená v roku 1955. Dobudovanie a výstavba nových objektov bola ukončená v roku 1978. Robí pokusy všetkých poľných plodín na úseku odrodového skúšobníctva, tých druhov pestovaných rastlín, ktoré sú vhodné pre danú pestovateľskú oblasť, ako aj agrotechnické a doplnkové pokusy. Odbor odrodového skúšobníctva vykonáva štátne odrodové skúšky za účelom registrácie nových odrôd pestovaných rastlín. Štátne odrodové skúšky sú úradný postup, ktorým sa preverujú vlastnosti a znaky odrôd a ktorým sa zisťuje, či odroda spĺňa stanovené požiadavky pre jej registráciu. Obhospodarovaná výmera je 38,25 ha ornej pôdy - časť pôdy majú v prenájme a časť pozemkov obhospodaruje PD Agro Turiec, vlastná stanica obhospodaruje len 18,5 ha. Výmera pokusných plôch sa pohybuje v rozmedzí 5,0 ha. Zamestnáva 10 zamestnancov - z toho 4 v administratíve a 6 v teréne.
- **Spoločný hydinársky podnik (SHP)** so sídlom v Turčianskych Tepliciach - je vlastníkom hospodárskeho dvora, nachádzajúceho sa v časti Kevice. V súčasnom období sa na tomto hospodárskom dvore chovajú kone.
- Na poľnohospodárskej pôde bývalého štátneho majetku hospodári **PD Agro -Turiec** so sídlom v Turčianskom Ďuri, ktorý hospodári na výmere 180 ha vo viacerých k.ú. a zameriava sa na pestovanie raže, jačmeňa, pšenice, repky a kukurice.
- **Agroprodukt** (farma Zliechov) - spoločnosť zaoberajúca sa chovom husí a sliepok. Zamestnáva 3 zamestnancov. Nachádza sa tu aj výrobná mliečnych a mäsových výrobkov s predajňou. Objekty sa nachádzajú zhruba v strede, medzi z. ú. Bodorová a Kevice.
- **Urbárske-pozemové spoločenstvo Bodorová**, ktoré obhospodaruje pôdu v k. ú. Dubové o výmere cca 37 ha.

Na území obce sa nachádzajú 2 hospodárske dvory:

- v k. ú. Bodorová - je to areál bývalého poľnohospodárskeho družstva, v súčasnosti sa na ňom nenachádza poľnohospodárska živočíšna výroba. Budovy sú vo vlastníctve súkromných investorov, ktorí prevádzkujú výrobu drevoštiepky, autoservisu a časť budov chátra.
Areál postupne prechádza transformáciou na areál nezávadnej výroby a služieb.
- v k. ú. Kevice - je to areál bývalých štátnych majetkov, vzdialený od z.ú. cca 100 m, v súčasnosti v majetku spoločnosti SHP - nachádza sa tu živočíšna výroba (chov koní - 6ks, oviec do prvého roku života - 240 ks, 15 sliepok a 30 holubov), vodu čerpajú z vlastnej studne; spoločnosť plánuje chovať: *max.15 koní, 400 oviec do 1.roku života, 50 sliepok, 50 holubov, 50 moriek, 2 ks hovädzieho dobytku*

Poľnohospodárskej výrobe - pestovaniu plodín sa venujú aj súkromne hospodáriaci roľníci. V k. ú obce sa obyvatelia v malej miere zaoberajú aj :

- chovom včiel
- ovocinárstvom
- drobnochovateľstvom

V návrhovom období :

- *zachovať areál poľnohospodárskej výroby (bývalé štátne majetky) pre poľnohospodársku prvovýrobu - chov deklarovaných zvierat - pri dodržaní všetkých podmienok vzťahujúcich sa k chovu; zvýšenie kapacity je podmienené hodnotením vplyvov na príslušné rekreačné a obytné územie*
- *zachovať areál spoločnosti Agroprodukt pre poľnohospodársku prvovýrobu - chov, výrobná , predaj; max. kapacita chovu - 350 husí, sliepok, kačíc a 10 ks oviec a kôz*

B.8.3.2 Primárny sektor - lesné hospodárstvo

Lesy sú základnou a nenahraditeľnou zložkou životného prostredia, kde plnia niekoľko významných funkcií. Okrem produkcie žiadanej drevnej hmoty zabezpečujú plnenie dôležitých celospoločenských pohľadávok, z ktorých sú najdôležitejšie: vodohospodárska, pôdoochranná, prírodoochranná a pod.

K. ú. Bodorová nemá žiadne lesné pozemky.

K. ú. Kevice má minimálnu výmeru lesných pozemkov - 7,20 ha, z toho sú lesné porasty - 7,20 ha, lesnatosť predstavuje len 2,99% z celkovej výmery pôdy. Vyskytujú sa tu iba dva malé fragmenty lesa s úplne neprirodzeným drevinovým zložením s dominanciou smreka a borovice. Plochy smrekových monokultúr patria k nestabilným porastom.

Vlastníctvo a užívanie lesov

Štruktúra vlastníckych a užívateľských vzťahov je nasledovná:

A) Vlastníctvo

- súkromné – fyzická osoba: 7,20 ha

Kategorizácia lesov

Lesné porasty sa delia na dve kategórie:

Lesy hospodárske – všetky lesy v k.ú

Lesy ochranné – v k.ú. sa nenachádzajú

Tab. č.18 Drevinové zloženie lesných porastov

Drevina	Výmera v ha	Zastúpenie v %
Borovica čierna	1,44	20
Borovica lesná	2,16	30
Lipa malolistá	0,36	5
Smrek obyčajný	2,16	30
Jarabina vtáčia	0,36	5
Javor horský	0,14	2
Topoľ osikový (osika)	0,58	8
Spolu	7,2	100

Tab. č.19 Drevinové zásoby na pni v m³

Dreviny	Zásoby (m ³)
Ihličnaté	2025
Listnaté	138
Spolu	2.163

B.8.3.3 Sekundárny sektor

Pri prieskumoch územia bolo zistené, že v obci sa nenachádza žiadna priemyselná výroba ani samostatné skladové hospodárstvo. Na území obce sídli spolu viacero fyzických osôb (živnostníkov) zameraných na: služby - 13, maloobchod - 2, stavebnú výrobu - 5, inú výrobu - 5, servis a opravu - 4. Na území obce sídli spoločnosť ArtKevice, ktorá sa zaoberá *remeselnou výrobou* - výroba šperkov, dekorácií, skla, keramiky, ap.

V k. ú. Bodorová sa nachádza areál bývalého poľnohospodárskeho družstva, v súčasnosti sa na ňom nenachádza poľnohospodárska živočíšna výroba. Budovy sú vo vlastníctve súkromných investorov, ktorí prevádzkujú výrobu drevoštiepky, autoservis a časť budov chátra.

Navrhujeme:

- *pretransformovať plochu areálu na areál nezávadnej výroby a služieb s prípustnou nezávadnou výrobou*
- *nepripustiť umiestnenie prevádzok produkujúcich, hluk, prach, pach, emisie, ap., ktoré by mohli negatívne pôsobiť na zdravie obyvateľov, zhoršenie podmienok bývania a životného prostredia v obci*
- *v z. ú. nepripustiť hlučné a nehygienické prevádzky náročné na dopravu a parkovanie,*
- *výrobné územia odčleniť od bývania vhodnou izolačnou zeleňou, resp. protihlukovými vegetačnými stenami.*

B.8.3.4 Terciárny sektor

V obci je zastúpený minimálne (obchod, obecný úrad, ÚKSÚP), vzhľadom na fakt, že sa tu nachádza min. objektov občianskej vybavenosti a služieb.

Vo vyhovujúcej dochádzkovej vzdialenosti pre obyvateľov obce sú pracovné príležitosti v sekundárnom sektore (priemysel) v obci Košťany nad Turcom, v meste Martin a jeho okolí ako aj v terciárnom sektore (služby, vybavenosť) v meste Turčianske Teplice.

V návrhovom období je potrebné:

- *uvažovať o rozšírení služieb súvisiacich s CR a kúpeľným turizmom,*
- *o zvýšení pracovných príležitostí najmä vo výrobných a nevýrobných službách.*

B.8.4 NÁVRH RIEŠENIA REKREÁCIE A CESTOVNÉHO RUCHU

Širšie súvislosti

V ÚPN VÚC Žilinského kraja sa uvádza :

Územie okresu Turčianske Teplice sa nachádza v južnej časti Turčianskej kotliny, ktorú klinovite uzatvárajú pohoria Veľká Fatra, Žiar a výbežok Kremnických vrchov. Osou kotliny je rieka Turiec a jej súbežný prítok Teplá. Ťažiskovým urbanizačným priestorom okresu je mesto Turčianske Teplice a k nemu priliehajúce sídla vo východnej časti kotliny. Turčianske Teplice majú zároveň štatút kúpeľného miesta.

Medziokresné väzby rekreácie a turizmu sú veľmi výrazné s okresom Martin a to po oboch stranách Turčianskej kotliny. S okresom Prievidza sa prejavujú hlavne v smeroch Slovenské Pravno – Vyšehrad – Nitrianske Pravno a v smere Sklené – Handlová. S okresom Žiar nad Hronom sú možné väzby v priestore Turček – Kremnické Bane – Krahule.

Rekreačný potenciál okresu je dosť veľký. Jeho hlavnou danosťou sú prírodné liečivé zdroje v Turčianskych Tepliciach a zdroje termálnej vody v Mošovciach, ale aj množstvo prírodných minerálnych vôd, ktoré sa priemyselne plnia v Budiši. Rovnako zaujímavé sú aj civilizačné atraktivity, sústredené prevažne v Mošovciach a v Slovenskom Pravne. Významová hodnota potenciálu je dosť rozdielna. Prírodné liečebné kúpele Turčianske Teplice a tiež sídlo Mošovce majú celoštátny, až medzinárodný význam. Ostatné rekreačné priestory a útvary majú zväčša len význam miestny, alebo regionálny a to hlavne pre takmer úplne chýbajúcu vybavenosť.

Danosti územia umožňujú dobudovať rekreačné zázemie mesta a prírodných liečebných kúpeľov Turčianske Teplice s prihliadnutím na to, že ho budú využívať aj kúpeľní hostia. Atraktívny kúpeľný turizmus je možné rozvíjať bez narušenia liečebnej funkcie kúpeľov. Tiež je možné ďalej rozširovať kapacity termálnych kúpalísk. Obmedzené možnosti pre lyžiarske športy sa dajú nahradiť ponukou v blízkych horských strediskách okresu Martin. Rázovité sídla v podhorí Žiaru umožňujú organizovať rôzne formy vidieckeho turizmu, spojené s horskou pešou a jazdeckou turistikou s agroturistikou, poznávacím turizmom a realizáciou špecifických záľub ako je rybolov, poľovníctvo a iné.

Horný Turiec poskytuje veľmi dobré možnosti aj pre cestnú cyklo a mototuristiku. Pešia turistika je atraktívna v príľahlej časti Veľkej Fatry a v podhorí Žiaru. Okružné moto a cykloturistické trasy, spoločné s okresom Martin, je treba napojiť na diaľkové regionálne trasy na Pohronie a do Hornej Nitry.

Funkcia zotavenia bude dominantná hlavne v obciach Čremošné a Jasenovo. Participujúca bude v obciach Rakša, Háj, Turček, Slovenské Pravno, Mošovce a vo všetkých podhorských obciach v západnej časti okresu.

Okres spadá do navrhutej regionálnej priestorovej a funkčnej štruktúry Turčianskej oblasti cestovného ruchu. Jeho územie pokrývajú dva rekreačné krajinné celky (RKC) a to: Turčianske Teplice a okolie a pohorie Žiar. Obec Bodorová patrí do rekreačného krajinného celku *okres Turčianske Teplice a okolie* s východiskovým centrom - mestom Turčianske Teplice.

V riešenom katastrálnom území obce v rámci ÚPN-VÚC Žilinského kraja nie sú navrhnuté žiadne rekreačné útvary. Z hľadiska rekreácie je pre obec významná najmä poloha v susedstve s kúpeľným mestom Turčianske Teplice, ktoré má veľmi dobré podmienky pre kúpeľný turizmus. Podľa ÚPN-VÚC je v záujme zvýšenia pobytového kúpeľného turizmu bez negatívneho dopadu na liečebný režim kúpeľov potrebné funkčne transformovať okolité vidiecke sídla na satelitné kúpeľné strediská.

Územný generel CR Žilinského kraja

V schválenom dokumente ŽSK sa pre Turčiansky región (okres Martin, Turčianske Teplice) uvádza:

Podľa regionalizácie CR má Turčiansky región z hľadiska strednodobého horizontu národný význam a dlhodobého horizontu medzinárodný význam. Prevládajúcim druhom turizmu je domáci s významným podielom príjazdového turizmu. Z druhov turizmu prevláda dlhodobý pobytový turizmus a krátkodobý pobytový. Hlavnými formami v subregióne sú horský zimný turizmus, horský letný turizmus, turizmus na báze termálnych vôd, kúpeľný turizmus a poznávací turizmus. Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom sú pobyt v horskom prostredí, pešia turistika, zjazdové lyžovanie, pobyt na vidieku, pobyt pri termálnej vode, lyžiarska turistika a poznávanie kultúrneho dedičstva.

Stratégia rozvoja CR ŽSK pre roky 2007- 2013

Zo schváleného dokumentu ŽSK vyplývajú pre región Turiec nasledujúce ciele a priority rozvoja CR:

- 1) Vytvorenie efektívneho inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj CR

- 2) Skvalitnenie marketingu CR
- 3) Dobudovanie a skvalitnenie infraštruktúry podporujúcej rozvoj CR
 - úprava značenia turistických chodníkov, ich dovybavenie mapovými podkladmi a vyhliadkovými miestami (greenways)
 - dobudovanie atraktívnych náučných chodníkov v regióne Turiec (greenways)
 - podpora budovania eko - fariem rodinného typu na vidieku
 - podpora dobudovania zázemia pre produkt rybolovu a pozorovanie vtákov (bird watching)
- 4) Tvorba atraktívnych produktov CR pre návštevníkov
 - koordinácia výrobcov regionálnych produktov a suvenírov a ich začlenenie pod značku „hand made in Turiec“

Rekreačné využitie katastrálneho územia obce

Obec leží v južnej časti Turčianskej kotliny pri potoku Dolinka. Nadmorská výška sa pohybuje v rozpätí od 457 m n. m. do 498 m n. m., v strede obce je 465 m n. m.. Prevažnú časť územia tvorí poľnohospodárska pôda.

Obec je súčasťou turisticky atraktívneho regiónu Turiec, ktorý má veľký potenciál pre milovníkov prírody, turistiky ako aj kúpeľníctva. Územie je bohaté na prírodné krásy, flóru a faunu, pre športové, relaxačné využitie a pohybové aktivity (turistika, cykloturistika, chalupárenie, hipoturistika...).

V blízkom meste Turčianske Teplice sa nachádzajú prírodné liečebné kúpele medzinárodného významu, ktoré sú navštevované celoročne. Neďaleko sa nachádzajú aj lyžiarske strediská, napr. Valčianska dolina (12 km), Krahule (15 km), Jasenská dolina (15 km), Skalka (18 km), slúžiace hlavne v zimnej sezóne.

Rekreačné a oddychové plochy, rekreačné chaty a chalupy

V zastavanom území obce, ako ani v k. ú. nie sú žiadne rekreačné a oddychové miesta. Nachádzajú sa tu však plochy, ktoré by sa dali využiť na oddychovú funkciu s pohybovými aktivitami pre deti aj dospelých, pre rekreačnú zeleň s oddychovými zákutiami, ap. V areáli ÚKSUP je situované rekreačné zariadenie pre zamestnancov úradu.

V k. ú. Kevice sa nachádza cca niekoľko objektov využívaných na chalupárenie.

Navrhujeme:

- *umiestniť rekreačné územie pri potoku Dolinka v k. ú. Bodorová, od navrhovaného areálu športu až po areál spoločnosti Agroprodukt, s umiestnením oddychových plôch a zákutí, náučného (fitness) chodníka a drobnej infraštruktúry (napr. lavičky, altánky, piknikové miesta, ap.) pri zachovaní existujúceho biokoridoru,*
- *postupnú transformáciu časti Kevice na zmiešanú funkciu rekreácie a bývania*

Vychádzkové trasy

K. ú. obce poskytuje dobré podmienky pre vytvorenie zimných bežkárskejších tratí, letných bežeckých trás, rekreačných cyklotrás, ap.

Navrhujeme:

- *v časti poľnohospodárskej krajiny, na ploche lúk a pasienkov a pozdĺž potoka Dolinka, resp. miestnych tokov vytvoriť nenáročné vychádzkové trasy, s možnosťou umiestnenia oddychových miest, uvažovať s využitím existujúcich poľných ciest s nenarušením existujúcich chránených lokalít a ostatných biotopov*
- *vytvoriť sezónne trasy bežeckých tratí vo voľnej krajine, ktoré sú totožné s navrhovanými vychádzkovými trasami pre letnú sezónu, popr. s cyklistickými trasami*

Cyklistické chodníky

V obci neexistujú značené cyklistické chodníky, cyklisti využívajú ako cyklotrasu cestu č.III/2178. Cez obec neprechádza žiadna značená cyklistická trasa.

Podľa schváleného dokumentu „Cyklostratégia - Budovanie cyklotrás na území ŽSK“ (Ing. arch. Kubina, 02/2014), je cez k. ú. Bodorová navrhovaný koridor hlavnej dopravné-obslužnej siete č.48 Vrútky - Mt - Rakovo - Socovce - Borcová - Malý Čepčín - Bodorová - Turčianske Teplice, ktorý sa napája na hlavnú navrhovanú cyklo-dopravnú trasu č.3 Žilina - Vrútky.

Vzhľadom na pekné blízke prírodné prostredie v neďalekom okolí obce, ktoré je využívané na rekreačnú cyklistiku ako aj regionálne cyklistické trasy, vedúce v blízkosti obce (modrá č.2415, červená č.032 Turčianska cyklomagistrála, žltá č.8414) navrhujeme:

- *doplniť cyklistický chodník smerom do k. ú. Mošovce, popri ceste III/2178*
- *vytvoriť oddychové miesta popri cyklotrasách*
- *vytvoriť sieť služieb pre cyklistov*
- *vytvoriť systém starostlivosti o cyklistické trasy (informačné tabule,...)*

- rešpektovať návrh nadradenej cyklodopravnej trasy z dokumentu Cyklostratégia „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“ (Ing. arch. Kubina, 02/2014)

Náučno-rekreačné chodníky

Katastrálne územie svojimi prírodnými danosťami poskytuje pomerne dobrú možnosť vytvárania náučných chodníkov alebo chodníkov zdravia.

Navrhujeme:

- vybudovanie náučno-rekreačného chodníka okolo potoka Dolinka, prepájajúci k. ú. susediacich obcí

Pre zvýšenie atraktivity rekreačného potenciálu územia :

- plochy, navrhované v rámci územia na rekreačné a oddychové aktivity obyvateľov rôznych vekových kategórií (extenzívne aj intenzívne) ako aj rekreačnú zeleň s oddychovými zákutiami, zapojiť do siete zelenej infraštruktúry voľnej krajiny

B.9 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie obce (z. ú.) je vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990 a hranicou súčasne zastavaného územia obce po 1.1.1990. Územný plán obce Bodorová navrhuje rozšírenie súčasne zastavaného územia o navrhované funkčné plochy v nadväznosti na súčasne zastavané územie - hranice zastavaného územia sú vyznačené v grafickej časti dokumentácie (výkres č.2, č.3).

B.10 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Z hľadiska hygienického a technického v riešenom území je potrebné rešpektovať tieto ochranné a bezpečnostné pásma a chránené územia:

Tab. č.20 Ochranné a bezpečnostné pásma v k. ú. obce Bodorová

Názov ochranného pásma, resp. bezpečnostného pásma	
VN-vzdušné vedenie – 22 kV (od krajného vodiča)	10 m
VN-kábelové vedenie (podzemné)	1,0 m
transformačná stanica 22/0,4 kV (od konštrukcie)	10 m
transformačná stanica - kiosková (od konštrukcie)	1,0 m
vodovody, kanalizácia do DN 500 (OP na každú stranu)	1,5 m
ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov	podľa platnej legislatívy, viď nižšie
podzemné telekomunik. vedenia (na každú stranu)	1,5 m
OP navrhovanej R3 Martin - Horná Štubňa vo výhlade	100 m od osi vozovky príslušného jazdného pruhu
cesta III. triedy – mimo sídelného útvaru obce	20 m od osi
železnica – od krajnej koľaje	60 m
ochranné pásmo cintorína (pohrebiska)	podľa platnej legislatívy, viď nižšie
vodný tok Dolinka – od brehovej čiary	10 m
ostatné vodné toky – od brehovej čiary	5 m
OP 2 stupňa prírodných minerálnych zdrojov stolových vôd	Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR
ochranné pásmo lesných pozemkov	50 m

Ochranné pásma plynovodov

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti plynovodu alebo iného plynárenského zariadenia, vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na hranu. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,

Bezpečnostné pásma plynovodov

Bezpečnostné pásma sú určené na zamedzenie alebo na zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií plynárenských zariadení alebo odberných plynových zariadení a na ochranu života a zdravia osôb a majetku.

Bezpečnostné pásmo je priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na hranu. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia:

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, prevádzkovateľ distribučnej siete určí bezpečnostné pásma v súlade s technickými požiadavkami.

Ochranné pásma vodných tokov

- rešpektovať ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Dolinka v šírke 6 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze, ochranné pásmo min. 4 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne, v zmysle platného zákona o vodách (v súčasnosti zákon č.364/2004 Z. z. - §49) ako aj príslušných noriem (v súčasnosti STN 75 2102)
- v ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami, škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí,
- taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity,
- pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky súlade s platným zákonom o vodách; pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných vodných tokoch sú pozemky min.10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch min. 5 m od brehovej čiary (pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma).

Ochranné pásmo minerálnych vôd

- rešpektovať OP 2 stupňa prírodného minerálneho zdroja stolových vôd, ktorý sa nachádza v k. ú. Socovce a vyhlásené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 662/2004 Z.z. dňa 25.11.2004

Ochranné pásmo cintorína:

- obec si môže vo VZN určiť šírku ochranného pásma, pravidlá povoľovania a umiestňovania budov a stavieb so zreteľom na pietny charakter pohrebiska a môže ustanoviť činnosti, ktoré budú v ochrannom pásme počas pohrebu zakázané (*novela zákona č.131/2010 o pohrebníctve, 2019*)

OP sú vymedzené v súlade so súčasne platnými zákonmi, vyhláškami a nariadeniami v znení neskorších predpisov, v súčasnosti (r.2019), napr.:

- zákon č. 49/2002 Z. z.- pamiatkový zákon, v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v znení neskorších predpisov – OP cintorína,
- zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov - ochranné a bezpečnostné pásma energetických zariadení,
- zákon č. 251/2012 Z. z. - ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení,
- zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch – OP lesných pozemkov,
- zákon č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov a STN 752102 – OP vodných tokov,
- zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov - pásma ochrany vodovodných a kanalizačných potrubí,
- vyhláška č.29/2005 Z. z. - spôsoby ochrany vodárenských zdrojov,
- vyhláška č. 35/1984 Zb. - cestné ochranné pásma,
- vyhláška o radóne, a iné.

Jestvujúce a navrhované nadradené trasy a zariadenia dopravy, produktovodov, energetiky, spojov a pod. a väzba obce na ne

Obec Bodorová a jej katastrálne územia sa nachádzajú v urbánnej krajine, v ktorej nie sú osamotené, ale sú obklopené inými katastrálnymi územiaми, s ktorými sú prepojené jednak krajinou štruktúrou, ale hlavne dopravnou a technickou infraštruktúrou. Pri riešení ÚPN-O je potrebné rešpektovať existujúce a navrhované technické diela :

- ✓ železničnú trať s jej OP
- ✓ OP rýchlostnej cesty R3 - vo výhlade
- ✓ cesty III. triedy III/2176, III/2178 a III/2179 s OP

B.11 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI**B.11.1 Záujmy obrany štátu**

V riešenom území obce sa z hľadiska záujmov obrany štátu nenachádza žiadny objekt ani komunikácia.

B.11.2 Záujmy požiarnej ochrany

Obec Bodorová má hasičskú zbrojnicu. Nachádza sa v starej časti zástavby, v súčasnosti už nezodpovedá súčasným požiadavkám a obec plánuje výstavbu novej hasičskej zbrojnice.

V obci je dobrovoľný hasičský zbor, ktorý zabezpečuje požiarnu ochranu v obci ako aj Hasičský a záchranný zbor z Turčianskych Teplíc, resp. Martina. Zdrojom požiarnej vody je potok Dolinka, príp. verejný obecný vodovod.

V prípade potreby bude voda na hasenie požiarov zabezpečená odberom vody z potoka Dolinka, v zmysle platnej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška Ministerstva vnútra SR č.699/2004 Z. z.) o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov v znení neskorších predpisov.

Navrhujeme:

- *umiestniť plochu pre novú hasičskú zbrojnicu zo severnej strany športovej plochy SP 01*

B.11.3 Ochrana pred povodňami

Obec má spracovaný plán povodňovej ochrany z r.2012 – Povodňový plán záchranných prác obce, ktorý bude obec v tomto období aktualizovať. Pre územie sú k dispozícii mapy s vyznačenými hranicami územia ohrozeného 50, resp.100-ročnou vodou, ktoré spracoval SVP š.p. Piešťany.

Obec je zaradená do geografickej oblasti s potenciálne významným povodňovým rizikom. Pre riešené územie sú k dispozícii mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika s kartografickou interpretáciou v mierke 1:10 000 a vyznačenými záplavovými čiarami - mapy zabezpečil správca vodohospodársky významných vodných tokov (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.) v súlade s príslušnou legislatívou pre účely, vyplývajúce z ustanovení Zákona o ochrane pred povodňami, pre potreby obce, súvisiace s jej činnosťou pri plnení úloh vo verejnom záujme. Vodohospodársky významný vodný tok potok Dolinka je súčasťou spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika, v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia, ktoré budú postupne realizované.

Opatrenia pred povodňami je potrebné vykonávať v súlade so zákonom č.7/2010 Z.Z. o ochrane pred povodňami:

§4 odst.(2) – preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami

odst.(3) - opatrenia v čase povodňovej situácie

odst.(4) - opatrenia po povodni

Vzhľadom na ochranu územia pred povodňami je potrebné:

- v záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade s platným zákonom o ochrane pred povodňami (v súčasnosti zákon č. 7/2010 Z. z.),
- realizovať navrhované protipovodňové opatrenie PO 01,
- rešpektovať ochranné pásma vodných tokov pre opravy, údržbu a povodňovú aktivitu v zmysle platných právnych predpisov; v OP nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí,
- zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity; pobrežnými pozemkami sú pri vodohospodársky významných vodných tokoch pozemky do 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary - pobrežné pozemky sú súčasťou OP,
- rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia, výstavbu (súvislú zástavbu, významné líniové stavby a objekty a pod.), umiestniť nad hladinu Q_{100} - ročnej vody (min.0,5 až 1,0 m nad úroveň Q_{100}), mimo zistené inundačné územie, resp. v prípade potreby na náklady investorov zabezpečiť protipovodňovú ochranu daného územia ešte pred začatím výstavby,
- pri návrhu technických riešení dodržiavať platné technické normy, v návrhu vychádzať z aktuálneho znenia zákona o ochrane pred povodňami (v súčasnosti zákon č.7/2010 Z.z.),
- protipovodňovú ochranu záujmového územia si musí stavebník - investor zabezpečiť na vlastné náklady, spolu s príslušnou dokumentáciou,
- protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov, technické riešenie je potrebné konzultovať so správcou toku,
- zamedziť orbám až na hranicu vodných tokov, tu je nutné stanoviť šírku pásu od vodného toku, ktorý by ostával buď ako TTP, alebo brehový porast vodného toku; nezastavovať zátopové územia, ktoré

slúžia ako kapacitné nádrže, zachytávajúce prívalové vlny; dôležité je taktiež neorať PP po spádnicu a stanoviť uhol sklonu, kde nie je možné hospodáriť na PP inak ako pasienkovým hospodárstvom,

Ďalej je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky :

- pre prirodzené meandrovanie vodných tokov,
- komplexné riešenie odtokových pomerov a spomaľovanie odtoku povrchových vôd z územia, v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- obmedzenie vypúšťania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov - v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený oproti stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.),
- podporu inovačných postupov a technológií, zabezpečujúcich vsakovanie dažďovej vody do územia,
- vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce, stavby protipovodňovej ochrany zaradiť medzi verejnoprospešné stavby.

B.12 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPARENÍ

(*zdroj: KEP obce Bodorová, 2019)

B.12.1 Ochrana prírody a krajiny

Základným dokumentom ochrany prírody je Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (schválená uznesením vlády č. 231, ktorú následne odsúhlasila Národná rada Slovenskej republiky v júni 1997). Program na jej plnenie je premietnutý do Akčného plánu pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku (uzn. vlády SR č. 515/1998 zo dňa 4.8.1998), ktorý je v konkrétnych úlohách zapracovaný do plánu hlavných úloh ŠOP SR. Strategické úlohy organizácie do roku 2015 obsahuje Stratégia rozvoja Štátnej ochrany prírody SR s výhľadom do roku 2023 (schválená uzn. OPM č. 194/2005 z 15.12.2005), koncepčným materiálom ochrany prírody a krajiny je Koncepcia ochrany prírody a krajiny (schválená uzn. vlády SR č. 471 z 24.5. 2006).

Územná ochrana prírody

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa riešené územie nachádza v 1. stupni ochrany, a nenachádzajú sa v ňom žiadne osobitne chránené časti prírody a krajiny.

➤ Mokrade regionálneho a lokálneho významu

Podľa databázy Centra mapovania mokradí SZOPK (Slobodník & Kadlečík 2000) sa v záujmovom území a v jeho blízkosti nevyskytujú mokrade regionálneho významu a lokálneho významu.

➤ Ochranné lesy

V riešenom území nie sú evidované žiadne ochranné lesy vyhlásené rozhodnutím orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa zákona o lesoch, v súčasnosti zákon č. 326/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov.

➤ Ochrana drevín

V riešenom území nie sú evidované žiadne chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

➤ **NATURA 2000**

Sústavu NATURA 2000 tvoria:

- **chránené vtáčie územia (CHVÚ)**, riešené územie – obec Bodorová nie je súčasťou chráneného vtáčieho územia
- **územia európskeho významu (ÚEV)**, riešené územie – obec Bodorová nie je súčasťou územia európskeho významu
Najbližším územím ÚEV približne 2,8 km západne od riešeného územia je rieka Turiec a Blatnický potok (SKUEV0382).

B.12.2 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je v zmysle zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, taká

celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá, zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Prvky ÚSES tvoria ekologickú sieť pozitívne pôsobiacich prvkov v krajine tak, aby vzdialenosť medzi jednotlivými prvkami siete bola čo najmenšia. Súčasťou návrhu ÚSES je aj formulovanie návrhov manažmentových opatrení. Cieľom návrhu manažmentových opatrení je zachovanie, alebo zlepšenie kvality biotopov v rámci prvkov ÚSES pomocou aktívnych manažmentových opatrení ako napr. (Paudítšová et al. 2007):

- kosenie, pasenie,
- odstránenie náletu drevín,
- odstraňovanie inváznych druhov,
- revitalizácia úseku vodného toku,
- rámcový návrh druhového zloženia lúk a zásady zakladania porastov, rámcový návrh druhového zloženia drevín pre výsadby a zásad zakladania porastov pre novo navrhované prvky ÚSES typu lesov a NDV,
- návrh ekoduktov a podchodov pre organizmy, opatrenia na elimináciu vybraných bariérových prvkov.

Pre okres Turčianske Teplice bol v r. 2013 spracovaný Regionálny územný systém ekologickej stability, ESPRIT, Banská Štiavnica, ktorý v zmysle požadovanej metodiky analyzuje a hodnotí stav územného systému ekologickej stability a formuluje návrhy ochrany územia a návrhy ekostabilizačných opatrení.

Takmer celé katastrálne územie obce je premenené na poľnohospodársku pôdu s veľkoplošnými blokmi ornej pôdy. Chýbajúce ekostabilizačné prvky, lesy, líniové výsadby stromov a krov, remízky či solitérne stromy, radia Bodorovú medzi obce Turca s veľmi nízkou ekologickou stabilitou. V rámci ÚPN-O bol vypracovaný Krajinný ekologický plán Bodorová, ktorý obsahuje aj návrh miestneho územného systému ekologickej stability (M-ÚSES). Prvky M-ÚSES boli zahrnuté do návrhu funkčného využívania územia v ÚPN-O - doplnením prvkov ÚSES v krajine podľa návrhu sa ekologická stabilita územia zvýši.

A) Nadradené prvky ÚSES

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 v článku č. 5. z oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnéj štruktúry sa píše :

- rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V osobitne chránených územiach, v prvkoch územného systému ekologickej stability, v NECONET (národná ekologická sieť) a v biotopoch osobitne chránených a ohrozených druhov bioty zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Žilinského kraja (Združenie „VÚC Žilina“ 1998) vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov č. 1 až 5.

Záväzný dokument ÚPN VÚC Žilinského kraja vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov pre obec Bodorová neuvádza prvky ÚSES.

Charakteristiky prvkov RÚSES

Riešeným územím prechádzajú dva regionálne biokoridory (RÚSES okresu Turčianske Teplice, ESPRIT/SAŽP, 2013). V oboch prípadoch ide o biokoridory typu "nášlapné kamene" (stepping stones), pozostávajúci z rôznych plôšok nelesnej drevinovej vegetácie.

➤ Biokoridory

- Biokoridor regionálneho významu **RBk5** Mošovce – Stráž – Moškovec – Dielnice a Mošovce – Kevice – Markovice – Laclavá – Polerieka

Z východu na západ rozdvojený biokoridor, pozostávajúci z rôznych plôšok nelesnej drevinovej vegetácie (poľné lesíky, aleje, brehové porasty, remízky, medze a iné ekotóny), mokradiel a i. v matrixi kotlinových agroekosystémov, sprostredkujúci najmä migráciu a rozptyl kopytníkov, šeliem a lesných druhov vtákov medzi Veľkou Fatrou a Žiarom resp. i Lúčanskou Fatrou.

Biokoridor zasahuje severnú časť riešeného územia. Zahŕňa väčšinu MBc1, MIP 1,2,3,4 a časť MBk1 a 4.

- Biokoridor regionálneho významu **RBk6** Kurací vršok-Vičanová – Bodorová – Čepčinský háj – Piešť

Biokoridor pozostávajúci z rôznych plôšok nelesnej drevinovej vegetácie (poľné lesíky, brehové porasty, remízky, medze a iné ekotóny), mokradiek a i. v matici agroekosystémov, sprostredkujúci najmä migráciu a rozptyl kopytníkov, šeliem a lesných druhov vtákov medzi Veľkou Fatrou a Žiarom.

Biokoridor prechádza južnou časťou riešeného územia a zahŕňa časť MBk1, väčšinu MBk3, časť MBk7, časť MIP 6, 7 a 9.

➤ **Genofondové lokality**

Medzi ekostabilizačné prvky zaraďujeme predovšetkým genofondové lokality (GL). Výber regionálnych genofondových lokalít vychádza z RÚSES okresu Turčianske Teplice. V riešenom území sa nachádzajú 3 genofondové lokality, ktoré boli v rámci vypracovania KEP-u aktualizované.

GL 24 Kevické háje

Nepôvodné porasty s dominanciou borovice lesnej a s druhovo pomerne bohatým krovinovým poschodím. Refúgium živočíchov viazaných na stromy alebo na lesný porast. Podľa (Topercer et al. 1993) hniezdisko sokola myšiara, myšiarky ušatej, vzácny výskyt myšiaka hrdzavého.

GL 34 Dolinka (Závodie)

Väčší potok s málo narušeným meandrujúcim tokom s vyvinutými travinno-bylinnými mokradnými fytocenózami a brehovými porastmi, s výskytom viacerých druhov rýb a migrujúcich vodných vtákov. V riešenom území sú pomerne zachovalé brehové porasty, doplnené vysokobylinnou mokradnou vegetáciou.

GL 105 Blatá – Tŕstne

Neregulovaný poľný jarok s miestami zachovanými fragmentami brehového porastu, v ktorých prevládajú vrby z okruhu vrby krehkej a útočisko prírodoochrane významných stavovcov. Ide o GL novonavrhnutú v rámci RÚSES Turčianske Teplice..

B) Ekostabilizačné prvky

Ekologickú stabilitu územia je možné najjednoduchšie vyhodnotiť pomocou tzv. koeficientu ekologickej stability (KES) územia. Koeficient ekologickej stability vyjadruje stupeň prirodzenosti daného územia na základe kvality (hodnoty krajinnokoekologickej významnosti) a kvantity (plošnej výmery) jednotlivých prvkov súčasnej krajiny štruktúry. Klasifikácia územia podľa koeficientu ekologickej stability poskytuje o ekologickej kvalite krajiny len orientačnú informáciu. Neposkytuje napríklad informáciu o rozmiestnení jednotlivých krajinných prvkov a o ich vzájomnom prepojení, čo pre kvalitu ekosystémov a populácii môže mať kľúčový význam. Na určenie KES existuje viac metodických postupov.

Koeficient ekologickej stability pre katastrálne územia Bodorová z RÚSES okresu Turčianske Teplice

Základnou priestorovou jednotkou pre výpočet KES bolo katastrálne územie obce. Výmery jednotlivých krajinných prvkov boli určené pomocou GIS a vychádzali z aktuálnej mapy SKŠ. Výpočet KES pre jednotlivé k.ú bol spracovaný podľa vzťahu:

$$KES = (\sum Si * Pi) / Pz$$

kde:

Pi - plocha všetkých prvkov krajiny štruktúry s rovnakým stupňom biotickej stability)

Si - stupeň stability jednotlivého prvku SKŠ

Pz - plocha hodnoteného katastrálneho územia obce

Stupeň ekologickej stability pre k. ú. Bodorová je 1,43 krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou.

Návrh ekostabilizačných prvkov v k. ú.

Zastúpenie drevín je v riešenom území veľmi malé. Porasty drevín v krajine pritom plnia mnohé funkcie, ktorými významne prispievajú k zvýšeniu biodiverzity, ale aj skvalitneniu života obyvateľov. Pozitívne ovplyvňujú čistotu ovzdušia, zlepšujú mikroklimu, zadržiavajú vodu v krajine, chránia pôdu pred eróziou, porasty drevín redukujú prašnosť a hlučnosť, fungujú ako vetrolamy a bránia tvorbe snehových závejov. Poskytujú potravu a úkrytové možnosti a celkove vytvárajú prostredie pre život množstva druhov organizmov. Na nevyužívaných plochách zároveň budú slúžiť aj ako ochrana pred šírením ruderalných druhov. V poľnohospodársky intenzívne využívannej odlesnenej krajine majú zároveň aj významnú estetickú funkciu. Navrhujeme preto vysadiť líniové porasty stanovištne vhodných pôvodných druhov drevín ako ekostabilizačné prvky.

➤ **Aleje stromov pozdĺž ciest**

Prepojením na prvky MÚSES vzniknú funkčnejšie útočiská pre živé organizmy a celkove ekologicky funkčnejšia krajina. Zároveň môžu poskytnúť miesta na prechádzky, či športové aktivity pre obyvateľov, ktorí

v okolí dediny nemajú veľa možností na takéto aktivity. Doplnením lavičiek vzniknú príjemné oddychové zóny.

Ekostabilizačný prvok EP1: Zväčša novovysadená alej okolo cesty medzi Bodorovou a Kevicami, pokračujúca okolo poľnej cesty smerom na Borcovú. Je prepojená s MBk 2 a MBk5.

Ekostabilizačný prvok EP2: Zväčša novovysadená alej okolo cesty k cintorínu v Keviciach, pozdĺž Kevických hájov (tu výsadba pozdĺž strany cesty protiľahlej k lesnému porastu). Táto alej nadväzuje na ekostabilizačný prvok 1, je prepojená s MBc 1 a napája sa naňho MBk 6.

Ekostabilizačný prvok EP3: Zväčša novovysadená alej okolo cesty za Dolinkou po k.ú. Malý Čepčín. Je prepojená s MBk1.

Ekostabilizačný prvok EP4: Zväčša novovysadená alej okolo cesty a dreviny cintorína obce Bodorová. Navrhujeme ju prepojiť biokoridorom MBk7 s existujúcim biokoridorom MBk3.

Ekostabilizačný prvok EP5: Alej po oboch stranách poľnej cesty, prepojená s MBk 7, doplnenie sčasti už existujúcej výsadby mladých jaseňov a dvoch dospelých stromov (čerešňa a jaseň), alej by lemovala poľnú cestu až po hranicu katastra.

Ekostabilizačný prvok EP6: Pás stromov pozdĺž poľnej cesty – po jej východnej strane na rozmedzí ornej pôdy a lúky. Je to min. 3 m široký neobhospodarovný pás vegetácie s líniovou výsadbou stromov v rozstupe 10 – 20 m.

➤ Zasakovací pás

Jeho hlavnou úlohou je chrániť proti vodnej erózii na svahu nad obcou, kde hrozí zvýšené riziko vodnej erózie povrchovým odtokom vody, prípadne riziko zaplavenia nižšie položeného územia povrchovou vodou v prípade náhleho topenia snehu alebo prívalových dažďov. Jeho ochranná funkcia spočíva v premene povrchového odtoku vody na podpovrchový (vsiaknutie vody do pôdy).

Ekostabilizačný prvok EP7: Zasakovací pás medzi blokmi ornej pôdy, ktorý zároveň prepája Kevický potok (MBk2) a ekostabilizačný prvok 4. Zasakovací pás má charakter 5 – 10m širokého pásu, vedúceho po vrstevnici, s trvalým vegetačným krytom - ideálne zapojeným drevinovým. Zasakovaciu schopnosť je možné zvýšiť vyhlbením pozdĺžneho rigolu alebo ryhy (s hĺbkou 0,5 – 1m) bez ďalších úprav jeho dna či svahov, v ktorom by sa zhromažďovala povrchovo stekajúca voda.

C) Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) – návrh

Do riešeného územia zasahujú regionálne biokoridory, ktoré boli schematicky zakreslené do kostry MÚSES z dokumentu RÚSES okresu Turčianske Teplice. Najvýznamnejšou hierarchickou úrovňou ÚSES z hľadiska priameho vplyvu na krajinu je miestny ÚSES. V riešenom území v priestoroch a lokalitách s vysokou krajinnoekologickou hodnotou sú navrhnuté uvedené prvky:

- 1 biocentrum miestneho významu,
- 7 biokoridorov miestneho významu,
- 9 interakčných prvkoch plošného rozsahu.

➤ **Navrhované biocentrá miestneho významu**

Biocentrum miestneho významu MBc1 Kevické háje: 9,3441 ha.

Biocentrum sa nachádza pri cintoríne v časti Kevice a tvorí ho jediný súvislý lesný porast v riešenom území, ktorý v juhovýchodnej časti prechádza do mokradného a lúčneho biotopu. RÚSES okresu Turčianske Teplice (ESPRIT/SAŽP, 2013) ho zaraďuje medzi genofondové lokality. Zároveň je z veľkej časti súčasťou regionálneho biokoridoru RBk5.

Jedná sa o starší, približne 100 ročný lesný porast so značne zmeneným drevinovým zložením. Vzhľadom na celkový nedostatok súvislejších lesných porastov v riešenom území tvorí významné refúgium pre celé spektrum organizmov viazaných na lesné prostredie alebo na stromovité dreviny vôbec. Obdobne vzácnym útočiskom sú priľahlá malá mokraď a lúčny biotop, ktoré rovnako poskytujú životné prostredie pestrej škále organizmov. Mokradná časť biocentra je jedným z mála ostrovčekov mokradnej vegetácie mimo vodných tokov v riešenej oblasti. To isté platí pre lúčne spoločenstvá, ktoré by pri vhodnom manažmente mohli tvoriť druhovo bohatý európsky významný biotop nížinných a podhorských kosných lúk Lk1. V súčasnosti sú však sčasti obhospodarované intenzívne, sčasti neobhospodarované, čím dochádza k ich degradácii, zmene druhového zloženia, zarastaniu ruderalnými druhmi a náletom drevín.

Biocentrum ako celok významne prispieva k zvýšeniu biodiverzity v území. Les a mokradný biotop navyše pomáhajú v zadržiavaní vody v krajine. Lesný porast prispieva k zlepšeniu mikroklimy a kvality ovzdušia.

Výsledkom navrhovaných opatrení by mal byť vekovo a priestorovo diferencovaný lesný porast s drevinovým zložením blízky prirodzenému a s dostatočným počtom starých stromov ponechaných na dožitie, Zachovalý, druhovo bohatý mokradný biotop a zabránenie degradácii lúčneho biotopu.

V súčasnosti je biocentrum v zásade osamotené uprostred zväčša oplotených polí, spojené s okolím len prostredníctvom cestných komunikácií, a teda ako ostrovček života je v zásade odrezané od okolitej krajiny. Preto ho navrhujeme prepojiť biokoridormi s ďalšími prvkami MÚSES a vytvoriť tak ekologicky

funkčnejšiu krajinu (biokoridor MBk4 ho prepája s IP1, biokoridor MBk5 s IP3 až po MBk1, biokoridor MBk6 s MBk3, ktorý sa napája na MBk1).

➤ **Navrhované biokoridory miestneho významu**

Biokoridor miestneho významu **MBk1** - terestricko-hydrický: 10,2557 ha, dl. 770 m.

Alúvium Dolinky s brehovými porastmi a vysokobylinnými mokradňmi spoločenstvami. Jedná sa o terestricko-hydrický biokoridor, viazaný na vodný tok Dolinky a jeho brehovú porast a príslušnú vegetáciu do vzdialenosti minimálne 5 m od brehu vodného toku (v prípade tesného susedstva s existujúcimi legálnymi stavbami alebo oplotenými pozemkami v intraviláne to môže byť aj menej). Vo veľkej časti zachovalé brehovú porasty možno klasifikovať ako poloprirodzené jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy. Porasty dopĺňa pás bylinnej mokradňnej a nitrofilnej vegetácie.

Biokoridor miestneho významu **MBk2** - terestricko-hydrický: 2,1251 ha, dl. 2.027 m.

Ide o terestricko-hydrický biokoridor viazaný na Kevický potok a na nadväzujúce línie (medze) oddeľujúce príslušné bloky ornej pôdy. Má šírku minimálne 5 metrov (minimálne 2 metre od vodného toku po oboch stranách). Tok lemujú prevažne vysokobylinné mokradň prípadne nitrátofilné spoločenstvá, sčasti dreviny. Je badať prienik burín z blízkeho poľa. Biokoridor je mierne zanedbaný, ale pri vhodnom menežmente má perspektívu stať sa významným refúgiom života a zdrojom biodiverzity v území. Už v súčasnosti je významný pre pohyb a celkovo život rôznych druhov živých organizmov.

Biokoridor miestneho významu **MBk3** - terestricko-hydrický: 1,2632 ha, dl. 648 m.

Ide o terestricko-hydrický biokoridor viazaný na bezmenný prítok Dolinky lemovaný drevinami, ktoré sú fragmentom pôvodných brehových porastov sčasti tvorených pôvodnými drevinami jaseňovo-jelšových podhorských lužných lesov a bylinnou mokradňou vegetáciou, v časti rozšírenej do podmáčajnej lúčky (MIP 6).

Biokoridor miestneho významu **MBk4** - terestrický: 0,9642 ha, dl. 943 m.

Navrhovaný nový terestrický biokoridor, ktorý by prepojil biocentrum MBc1 a interakčný prvok MIP1, čím by umožnil funkčné spojenie oboch prvkov MÚSES. Biokoridor vedie po hraniciach medzi blokmi poľnohospodárskej pôdy, sčasti po hranici katastra. Biokoridor má mať charakter neobhospodarovanej alebo iba extenzívne obhospodarovanej (občasné kosenie častí bez drevín) minimálne 5 metrov širokého pásu vegetácie porasteného krovínami a líniou stromov.

Biokoridor miestneho významu **MBk5** - terestrický: 0,9257 ha, dl. 1.123 m.

Navrhovaný nový terestrický biokoridor, ktorý by prepojil MBc1 a interakčný prvok MIP3 s biokoridorom MBk1 (tok Dolinky), zväčša po už existujúcej línii hraníc medzi blokmi ornej pôdy a čiastočne pozdĺž poľnej cesty. Biokoridor má mať charakter neobhospodarovanej alebo iba extenzívne obhospodarovanej (občasné kosenie častí bez drevín) minimálne 5 metrov širokého pásu vegetácie porasteného krovínami a líniou stromov..

Biokoridor miestneho významu **MBk6** - terestrický: 0,3451 ha, dl. 461 m.

Navrhovaný nový terestrický biokoridor, ktorý by prepojil MBc1 s MBk2 (ktorý potom pokračuje až po tok Dolinky MBk1). Biokoridor by mal byť vytvorený výsadbou pásu drevín, širokého najmenej 5 metrov. Biokoridor má mať charakter neobhospodarovanej alebo iba extenzívne obhospodarovanej (občasné kosenie častí bez drevín) minimálne 5 metrov širokého pásu vegetácie porasteného krovínami a líniou stromov.

Biokoridor miestneho významu **MBk7** - terestrický: 1,1459 ha, dl. 985 m.

Navrhovaný nový terestrický biokoridor. Biokoridor by mal viesť pozdĺž poľnej cesty vedúcej od cintorína a prepojil by navrhovaný líniový porast drevín popri hlavnej ceste (ekostabilizačný prvok 1) s existujúcim biokoridorom MBk3, ktorý sa ťahne až po MBk1 (tok Dolinky), a tak vytvoril funkčnejšie útočisko pre viaceré druhy živočíchov. Pri vhodnom napojení na dedinu a doplnením lavičiek by zároveň mohol slúžiť ako alej/oddychová zóna pre dlhšie prechádzky pre obyvateľov, ktorí v okolí dediny nemajú veľa možností na takéto aktivity. Prítomnosť drevín v krajine zároveň okrem estetickú funkcie priaznivo vplyva aj na zlepšenie životného prostredia jej obyvateľov. Biokoridor zahŕňa aj už existujúcu skupinku nelesnej drevinovej vegetácie pri poľnej ceste

➤ **Navrhované interakčné prvky miestneho významu**

Vzhľadom na fakt, že územie obce Bodorová patrí medzi územia s veľmi nízkou ekologickou stabilitou (RÚSES okresu Turčianske Teplice, 2013) aj biologickou diverzitou, medzi interakčné prvky sme zaradili prvky zvyšujúce ekologickú stabilitu a biodiverzitu. Ide o nasledovné lokality:

IP 1 : 1,4914 ha.

Vodný tok, ktorý do riešeného územia zasahuje len sčasti, má pomerne zachované brehovú porasty s prevládajúcou vrúbou krehkou a je útočiskom prírodoochranné významných stavovcov. V RÚSES okresu Turčianske Teplice je zaradený medzi genofondové lokality.

IP 2: 14,55 ha.

skupinka stromov v poli v severnej časti riešeného územia. Skupinka poskytuje vhodný biotop alebo útočisko viacerým druhom živočíchov a je jedným z mála fragmentov drevinovej vegetácie vo výrazne odlesnenej poľnohospodárskej krajine.

IP 3: 4,3469 ha.

lúčno-mokradňový biotop uprostred ornej pôdy. Jedná sa o kosený TTP, na ktorom sa nachádzajú aj periodicky zamokrené časti porastené mokradňovými spoločenstvami. IP zvyšuje biodiverzitu územia chudobného na lúčne a mokradňové biotopy a vytvára životný priestor pre celú škálu organizmov viazaných na tento typ biotopov. Do navrhovanej plochy IP kvôli prepojeniu s ostatnými prvkami MÚSES, homogénosti plochy ako aj vlhkostnému charakteru pôdy v širšom okolí aktuálne neobrábanej plochy začleňujeme aj časť v súčasnosti intenzívne obhospodarovanej plochy. Navrhujeme ho prepojiť biokoridorom MBk5 a MBc1.

IP 4 : 0,0609 ha.

skupinka drevín v poli. Druhovým zložením nadväzuje na blízke brehovité porasty Dolinky, je však od nich oddelená pásom ornej pôdy. Poskytuje vhodné životné podmienky a útočisko pre viacero druhov organizmov. Ideálne by bolo prepojiť ju stanovištne vhodnými prirodzenými drevinami s MBk1.

IP 5: 0,2817 ha.

navrhovaný nový interakčný prvok – medza medzi blokmi ornej pôdy. V "mŕtvej" krajine tvorenej monokultúrami na veľkoblokovej ornej pôde tvoria medze útočiská pre živé organizmy. Medza by mala byť vytvorená výsadbou pásu drevín, širokého najmenej 5 metrov. Má mať charakter neobhospodarovaneho alebo iba extenzívne obhospodarovaneho (občasné kosenie častí bez drevín) minimálne 5 metrov širokého pásu vegetácie porasteneho krovínami a líniou stromov. Medza je biokoridorom MbK6 spojená s biocentrom MBk1.

IP 6: 0,6439ha.

mokradňový biotop v susedstve bezmenného prítoku Dolinky, čím je priamo napojený na biokoridor MBk3. Vzhľadom na vzácnosť takéhoto typu biotopov v riešenom území si zasluhuje pozornosť ako výnimočný fragment vzácnnej mokradňovej vegetácie, významne prispieva k zvýšeniu biodiverzity, ktorý poskytuje životný priestor pre viacero druhov organizmov. Na biotope z veľkej časti badať prienik poľných burín a iných ruderalných druhov, preto potrebuje vhodný menežment, aby nedošlo k jeho úplnej degradácii.

IP 7: 12,2365 ha

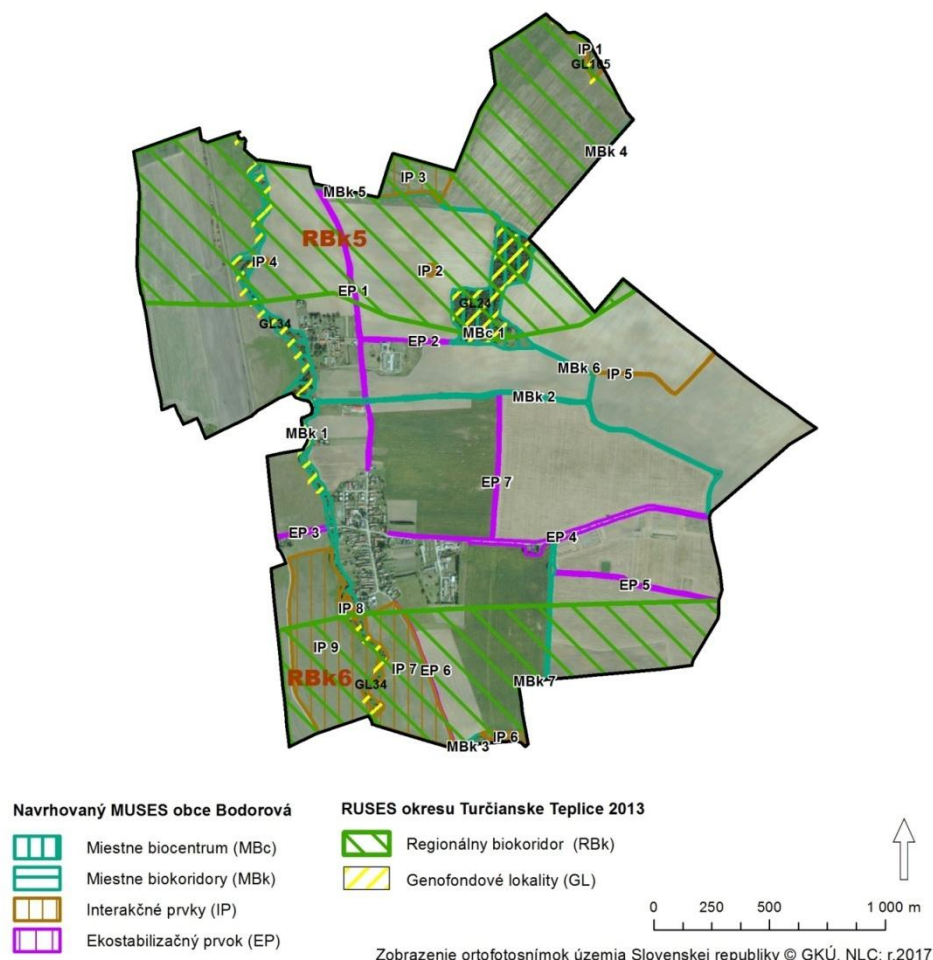
lúčny biotop, jedná sa o obhospodarované TTP. Keďže zachovalých lúčnych spoločenstiev sa v riešenom území vyskytuje len veľmi málo, významne prispievajú k zvýšeniu biodiverzity a sú refúgiom pre organizmy viazané na tento typ spoločenstiev.

IP 8: 0,2383 ha

TTP v bezprostrednom susedstve vodného toku Dolinky z jednej a intravilánu z druhej strany. Jedná sa o podmáčanú kosenú lúku. Patrí k vzácnym typom biotopov, poskytujúcim životný priestor viacerým vzácnym druhom organizmov. V katastri obce sú spoločenstvá, ktoré tu rastú, výnimočné, čím zvyšuje pomerne chudobnú biodiverzitu územia.

IP 9: 20,4406 ha

lúčny biotop, jedná sa o obhospodarované TTP s relatívne zachovalou mozaikou lúčnych spoločenstiev s pomerne pestrým druhovým zložením. Vzhľadom na blízky vodný tok je plocha sčasti periodicky podmáčaná, čo ovplyvňuje aj vegetáciu v daných častiach. Keďže zachovalých lúčnych spoločenstiev sa v riešenom území vyskytuje len veľmi málo, významne prispievajú k zvýšeniu biodiverzity a sú refúgiom pre organizmy viazané na tento typ spoločenstiev.

Obr. Prvky miestneho územného systému ekologickej stability v obci Bodorová (KEP, 2019)

B.12.3 Krajinnoekologický plán – vyhodnotenie a záver

Pri krajinnoekologickom hodnotení sa stanovuje vhodnosť využívania územia na základe ukazovateľov krajiny. Konfrontujú sa požiadavky jednotlivých činností na krajinnoekologické podmienky so skutočne existujúcimi hodnotami krajiny pomocou limitov.

Do evaluačného procesu vstupujú: krajinnoekologické podklady, navrhované činnosti a využívanie, environmentálne limity (abiotické limity, limity súčasnej krajinej štruktúry, limity vyplývajúce z ochrany prírody a významných krajinárskych a ekologických štruktúr, limity vyplývajúce zo stresových javov).

B.12.3.1 Odporúčané aktivity v krajine a navrhované krajinnoekologické opatrenia

A) KRAJINNOEKOLOGICKÉ OPATRENIA

Navrhované opatrenia na zachovanie, resp. zmenu krajinných prvkov ovplyvňujúcich ekologickú stabilitu a krajinný obraz obce Bodorová sú nasledovné:

a) Opatrenia na ochranu súčasného stavu a štruktúry krajiny:

- zachovať funkcie lesa a zachovávať pôvodné druhové zloženie lesov podľa zloženia potenciálnej prirodzenej vegetácie.
- udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu – okrajov lesa, maloblokovej ornej pôdy, lúk, pasienkov, krovín a nelesnej drevinnej vegetácie,
- obnoviť obhospodarovanie (kosenie, pasenie) na trávnych porastoch, zabrániť zarastaniu drevinami,
- ponechať v mozaike maloblokovej pôdy a TTP dostatočný počet solitérnych a dutinových stromov,
- podporovať citlivú intenzitu pastvy,
- vylúčiť výruby v brehovných porastoch a vodné toky ponechať na prirodzenú sukcesiu,
- pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov a zamedziť akýmkoľvek zásahom do vodného režimu v nive tokov (prehlbovanie koryta, regulovanie toku, odvodňovanie nivy),
- systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín, zamedziť ich šíreniu nasledovne: zamedzením vzniku čiernych skládok organického odpadu zo záhrad, umiestnených hlavne v okolí ciest a potokov, asanáciou všetkých nepovolených skládok najmä stavebného odpadu,
- vysadiť aleje v okolí poľných ciest a remízky v poliach,

- nadviazať na krajinnoekologický plán krajinný (realizačný) projekt.
- b) Opatrenia na ochranu prvkov ÚSES:**
 - pokračovať v obhospodarovaní trávnatých plôch (kosenie, pasenie), zabrániť zarastaniu drevinami,
 - trávnaté plochy kosiť postupne po malých plochách v neskorších termínoch po dozretí väčšiny lúčnych bylín (druhá polovica júna),
 - udržiavať rozvoľnenú štruktúru ekotónu – mozaiku trávnatých plôch, krovín a vyšších drevín,
 - zaistiť, aby intenzita pastvy nemala negatívne dôsledky na biodiverzitu, kosbu realizovať od stredu k okraju kosených plôch,
 - odstraňovať z plôch pokosenú biomasu,
 - neaplikovať pesticídy a insekticídy, chemické hnojivá, ani nevylierať močovku na plochách vyčlenených ako prvky ÚSES, ani v ich bezprostrednom okolí,
 - v lesných prvkoch ÚSES zvyšovať podiel prirodzenej obnovy lesa na úkor umelej obnovy, selektívne odstraňovať nepôvodné porasty,
 - vylúčiť stavebné a iné technické zásahy, obmedziť oplocovanie pozemkov,
 - úpravy brehov a zásahy do porastov, ktoré by mali za následok zničenie alebo poškodenie mokraďových biotopov, konzultovať so ŠOP SR a orgánom ochrany prírody,
 - Je potrebné zabezpečiť ochranu a vhodný manažment týchto prvkov ÚSES, aby nezanikli podporovať vznik nových navrhnutých prvkov,
 - vysokobylinné mokradné spoločenstvá pokosiť raz za 3-5 rokov,
 - zlikvidovať nelegálne skládky odpadov,
 - na miestach výskytu hodnotných biotopov ponechávať dostatočné množstvá starých porastov a solitérnych drevín, stojace a ležiace mŕtve drevo, zachovať staré stromy napr. v brehových porastoch,
 - z bylinných spoločenstiev na plochách, ktoré sú definované ako lúčny/bylinný porast pravidelne odstraňovať náletové a výmladkové dreviny; naopak neodstraňovať ich z plôch, kde majú rásť dreviny (s výnimkou inváznych druhov, vrátane agátu),
 - zachovať súčasné brehové porasty - nezasahovať nevhodným spôsobom do toku; na miestach, kde sa okolo toku nevyskytujú dreviny, podporovať ich rozšírenie prípadne dosadiť druhy prirodzené pre danú oblasť,
 - nevysádzať invázne druhy rastlín a stromov; pri výsadbe v extraviláne používať len stanovištne pôvodné druhy,
 - zabrániť akýmkoľvek opatreniam, ktoré by viedli k negatívnym zmenám hydrologického režimu ako i chemizmu vody a pôdy na mokradných lokalitách,
 - monitorovať a odstraňovať invázne druhy rastlín, nevysádzať invázne druhy.
- c) Opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny**
 - zvyšovať podiel prirodzenej obnovy lesa na úkor umelej obnovy, podporovať obnovu prirodzeného druhového zloženia lesov,
 - ponechávať dostatočné množstvo starých porastov, stromov s dutinami, stojace i ležiace mŕtve drevo,
 - nenarušovať ťažkými mechanizmami pôdu a bylinné poschodie,
 - rekultivovať lesné cesty, ktoré vznikli pre účely ťažby a nepokračovať v ďalšej fragmentácii lesných ekosystémov, napr. výstavbou lesných ciest, holorubným spôsobom ťažby a pod.,
 - mechanicky nerozrušovať/nevysušovať pramenné lokality,
 - zvýšiť zastúpenie nelesnej drevinovej vegetácie pozdĺž vodných tokov, alejí v okolí poľných ciest, remízok v poliach, najmä ich zvýšenou ochranou proti nelegálnym výrubom, zasypávaním odpadu, vypaľovaním a pod,
 - rešpektovať vzrastlú mimolesnú zeleň v poľnohospodárskej krajine.
- d) Opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy**
 - pri intenzívne využívaných poľnohospodárskych pozemkoch ponechať dostatočne široký pás extenzívne využívanej plochy, schopnej zachytávať nepriaznivé vplyvy z okolitých, hlavne intenzívne využívaných plôch (napr. splachy agrochemikálií z poľí), udržanie laterálnej konektivity voči priľahlým nívnym ekosystémom a iné,
 - zachovať a vysadiť pásy medzí, remízok a vetrolamov, ktoré chránia pôdu pred nadmerným vysúšaním a odnosom vrchnej časti pôdneho horizontu, zároveň sú stanovištom pre prirodzených predátorov živiacich sa škodcami na kultúrnych plodinách,
 - podporovať maloblokové hospodárenie a medze medzi poličkami s výskytom krovín a solitérnych stromov,
 - zabezpečiť rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,
 - dlhodobo nevyužívané lúky, ktorým hrozí zarastanie drevinami aspoň raz za rok v jesennom období prekosiť alebo mulčovať, aplikovať mulčovanie len v nutných prípadoch, pretože vedie k zmenám v obsahu najmä dusíka, a následnému prenikaniu burinových a inváznych druhov,

- zamedziť orbám až po hranicu vodných tokov či orbe po spádnici (zabrániť erózii a odnosu pôdy vodným tokom a pod.),
- vytvoriť/obnoviť štruktúry krajiny spomaľujúce znos a odtok vody z priestoru a usmerňujúce aj hospodárske využívanie plôch (spôsob obhospodarovania), napr. zasakovacie pásy/plochy a iné prvky tzv. zelenej infraštruktúry doplniť do intenzívnych veľkoblokových obrábaných plôch.

e) Opatrenia na ochranu vodných tokov a plôch

- zamedziť priesakom odpadových vôd z poľnohospodárskej výroby a z plôch postihnutých prehánaním hospodárskych zvierat do vodných tokov,
- nezasahovať ťažkou mechanizáciou a neobhospodarovať bezprostredné okolie vodných plôch, pretože mokrade sú veľmi citlivé na vplyvy erózie a znečisťovanie, umiestňovať lesné cesty mimo vodných tokov vrátane brehových porastov,
- zabrániť vypúšťaniu močovky v tesnej blízkosti vodných tokov,
- pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov, zamedziť akýmkoľvek zásahom do vodného režimu v nive (prehlbovanie koryta, regulovanie toku, odvodňovanie nivy),
- systematicky monitorovať a odstraňovať, nerozširovať nepôvodné a invázne druhy rastlín,
- zachovať alebo obnoviť prirodzené meandrovanie tokov a dostatočnej šírky ochranných zón pre pohyb koryta,
- nevyužívať ornú pôdu v min. šírke 10 m od brehu koryta na pestovanie plodín,
- revitalizovať vodné toky na ekologických princípoch s vytváraním podmienok pre rast pobrežnej vegetácie, vylúčiť výruby v brehových porastoch; úseky s relatívne dobrou kvalitou brehových porastov navrhujeme nechať v súčasnom stave,
- pri obnove brehových porastov výhradne používať pôvodné biotopovo vhodné druhy.

f) Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny

- zamedzovať fragmentácii lesných porastov: napr. nebudovať nové lesné cesty, neaplikovať holorubný spôsob ťažby,
- zachovať štruktúry ekotónu les/bezlesie ako dôležitého ekostabilizačného prvku v krajine,
- v sídelnej vegetácii zachovávať mozaiku rôznovekých drevín, s dôrazom na zachovanie starých stromov,
- vo výsadbe smerom von od zastavaného územia využiť druhové zloženie drevín bližšie k pôvodnej drevinovej skladbe,
- rozvíjať ekologické poľnohospodárstvo, podporovať pasienkárstvo,
- odstraňovať stresové faktory, environmentálne stopy a disturbance z okolia jedinečných krajinných prvkov,
- navrhované investície v katastri obce zosúladiť s krajinným rázom podhorskej krajiny a vylúčiť tie aktivity, ktoré by ohrozovali štruktúru a kvalitu lesných ekosystémov zabezpečujúcich vysokú biodiverzitu a ekologickú stabilitu krajiny.

g) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva

- zabezpečiť odkanalizovanie obce,
- zamedziť znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím,
- zamedziť vzniku nelegálnych skládok komunálneho odpadu,
- vytvárať podmienky pre kompostovanie,
- minimalizovať negatívne vplyvy výrobných prevádzok na ŽP vysadením izolačnej zelene,
- zmierňovať negatívne vplyvy cestnej dopravy v osídlenej časti obce výsadbou vetrolamov a stromoradií stanovištne pôvodnými drevinami,
- obyvatelia nemajú dostatok oddychových zón, sú vystavení zvýšenej hlučnosti a prachu a počas horúcich dní aj slnečnej páľave,
- odporúčame v čo najväčšej miere podporovať v krajine výsadbu pôvodných drevín, ktoré okrem estetickú funkcie napríklad chránia pôdu pred eróziou, pozitívne ovplyvňujú čistotu ovzdušia, zlepšujú mikroklimu, zadržiavajú vodu v krajine, porasty drevín redukovávajú hlučnosť a prašnosť (napr. líniové porasty drevín popri ceste a pod.); súvislé brehové porasty spevňujú svojimi koreňmi breh vodného toku a zatienením znižujú výpar,
- podporovať na viacerých miestach vznik prechádzkovo/oddychových zón s lavičkami a podobne.

h) Opatrenia na ochranu navrhovaných prvkov MÚSES:

MBC1:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie inváznych druhov.
- Akékoľvek lesohospodárske zásahy zamerať predovšetkým na podporu prirodzených, stanovištne vhodných drevín a vyhnúť sa vzniku holín väčších ako 0,5 ha tak, aby nebola výrubom odkrytá väčšia plocha bez ochranného efektu okolitých stromov, a aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov. Vzhľadom na to, že sa jedná o lesný porast v kategórii hospodárskych

lesov s plánovanou rekonštrukciou prostredníctvom maloplošného holorubu, z plánovanej umelej obnovy je potrebné úplne vylúčiť smrek, výrazne obmedziť borovicu a smrekovec a posilniť zastúpenie buka s prímiesou duba zimného a letného a cenných listnáčov (javory, lipa, brest), chýbajúce pôvodné dreviny je vhodné doplniť podsadbou v predstihu v rámci prípravy na obnovnú ťažbu. Ťažbu materského porastu zamerať namiesto plánovaného holorubu na skupinovú alebo hlúčikovú formu a postupné uvoľňovanie podsadených chýbajúcich drevín.

- Neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné - napr. stromy spadnuté na cestu, v ochrannom pásme elektrického vedenia alebo kvôli bezpečnosti, podkôrnym hmyzom napadnuté jedince, ktoré ešte môžu predstavovať riziko šírenia škodcu (tzv. aktívne chrobačiare).
- Z mladších častí lesného porastu postupne výchovou odstraňovať smrek, znižovať zastúpenie borovice a podporovať listnaté dreviny – neskôr, v preriedených častiach, podsadba alebo výsev buka a duba.
- V mokradnom biotope zachovať drevinové zloženie bez zásahu, s výnimkou odstraňovania agátu (pri jeho odstraňovaní dbať na to, aby sa nepoškodili ostatné dreviny na lokalite).
- Neuskutočňovať také zásahy, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť vodný režim mokradnej časti biocentra.
- Lúčnu časť biocentra odporúčame extenzívne obhospodarovať. To znamená kosiť jeden až dvakrát ročne. Ideálne je doplniť príležitostnou extenzívnou pastvou.
- Ideálne je sušenie sena na mieste, aby ho mohli opustiť živočíchy, ktoré na ňom ostali.
- Odstrániť invázne druhy rastlín. V súčasnosti sa na cintoríne vyskytuje pohánkovec, na ktorý sa pre jeho schopnosť invázneho šírenia vzťahuje pre majiteľa pozemku aj povinnosť zo zákona likvidovať tento druh a zabrániť jeho zavlečeniu na ďalšie lokality. V lesnej časti sme zaznamenali agát biely, ktorý sa tiež invázne šíri. Odporúčame likvidáciu oboch druhov konzultovať s pracovníkmi ŠOP SR, aby sa predišlo ich nežiaducemu ďalšiemu šíreniu.
- Ak sa v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho) v budúcnosti, intenzívne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať ďalšie stavby alebo iné trvalé bariéry v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biocentra

MBk1:

- Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom jeho koryta, vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek chránený živočíšny druh (napr. stavba, spevnená komunikácia s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.) alebo by viedol k eutrofizácii lokality.
- Väčšie súvislejšie plochy mokradnej vysokobylinnej vegetácie je vhodné raz za 3-5 rokov pokosiť, burinné druhy je vhodné vykášať častejšie (niekoľkokrát do roka)
- Nezasahovať do brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektroodvodov a pod.), podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín. V častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín a kde chýba pas drevín lemujúci brehy vodného toku je vhodné dosadiť stanovištne vhodné dreviny (napr. vŕba krehká, jelša lepkavá, jaseň štíhly, čremcha obyčajná, javor horský).
- Potláčať prípadný výskyt inváznych druhov (vrátane agátu a aktuálne prítomného pohánkovca japonského, u ktorého pre majiteľa pozemku platí povinnosť zo zákona likvidovať tento druh a zabrániť jeho zavlečeniu na ďalšie lokality).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Zabrániť vylievaniu močovky v blízkosti vodného toku, rovnako pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu, aby nedochádzalo k negatívnemu ovplyvneniu ekosystémov a tiež prieniku chemikálií do vodného toku.
- V niektorých úsekoch sa pole nachádza v bezprostrednej blízkosti vodného toku. Následkom obhospodarovania ornej pôdy, vrátane pohybu mechanizmov, dochádza postupne k oslabovaniu brehu a zvýšenej erózii. Bolo by vhodné udržať odstup minimálne 5m od brehu vodného toku a zároveň podporiť šírenie prirodzenej drevinovej vegetácie pozdĺž toku, ktorá by spevnila pôdu v oslabených častiach brehu.

MBk2:

- Silne zmenené časti koryta potoka revitalizovať a vylúčiť akékoľvek ďalšie zásahy, ktoré by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenili charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek chránený živočíšny druh (napr. stavba, spevnená komunikácia s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.) alebo by viedli k eutrofizácii lokality.

- Zachovať existujúce dreviny prirodzené pre daný biotop (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod.), podporovať šírenie pôvodných drevín do častí bez drevín, v častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín dosadiť stanovištne vhodné dreviny (okolo toku napr. vrbu krehkú, jelšu lepkavú, jaseň štíhly, čremcha obyčajná, javor horský) s perspektívou rozšírenia brehového porastu pozdĺž toku až po MBk1. V častiach vzdialenejších od vodného toku (medze) vyberať výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých stromov (duby, lipy, javory, bresty, plodonosné druhy ako napr. jarabiny, čerešňa, hruška...) a pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne využiť akýkoľvek prirodzený nálet pôvodných a stanovištne vhodných drevín.
- Príbrežný pás mokradnej vysokobylinnej vegetácie raz za 3-5 rokov pokosiť, burinné druhy je vhodné vykášať častejšie (niekoľkokrát do roka) a postupne potlačiť ich výskyt za účelom rozšírenia prirodzených spoločenstiev.
- Odstraňovať invázne druhy (vrátane agátu) a potláčať ich prípadný výskyt.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 5 m od biokoridoru.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu a zamedziť tak negatívnemu vplyvu na ekosystémy a prieniku chemikálií do vodného toku.
- Pri akejkoľvek rekonštrukcii alebo úprave cestnej komunikácie vedúcej do časti Kevice dbať na také riešenia, ktoré zlepšia, alebo aspoň nezhoršia priechodnosť stretu biokoridoru s cestou pre živočíchy viazané na vodu.

MBk3:

- Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek chránený živočíšny druh (napr. stavba, spevnená komunikácia s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.) alebo by viedol k eutrofizácii lokality.
- Nezasahovať do brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod.), podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu, v častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín je možné dosadiť stanovištne vhodné dreviny (napr. vrbu krehkú, jelšu lepkavú, jaseň štíhly, čremcha obyčajná, javor horský)
- Príbrežný pás mokradnej vysokobylinnej vegetácie raz za 3-5 rokov pokosiť. Ak sa vyskytnú ruderalne druhy je vhodné vykášať častejšie (niekoľkokrát do roka), aby nevytláčili prirodzené spoločenstvá.
- Potláčať prípadný výskyt inváznych druhov (vrátane agátu)
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu a zamedziť tak negatívnemu vplyvu na ekosystémy a prieniku chemikálií do vodného toku.

MBk4:

- Radová výsadba stromov a krov v navrhovanej línii biokoridoru. Stromy sadiť v cieľovom rozostupe 8 – 12 m, vyberať výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých drevín (duby, lipy, javory, bresty, plodonosné druhy ako napr. jarabiny, čerešňa, hruška...). Výsadbu stromov je možné doplniť o niektoré pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne využiť akýkoľvek prirodzený nálet pôvodných a stanovištne vhodných drevín.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Potláčať prípadný výskyt inváznych druhov
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovitým výberom stromov.

MBK5:

- Radová výsadba stromov a krov v navrhovanej línii biokoridoru. Stromy sadiť v cieľovom rozostupe 8 – 12 m, vyberať výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých drevín (duby, lipy, javory, bresty, plodonosné druhy ako napr. jarabiny, čerešňa, hruška...). Výsadbu stromov je možné doplniť o niektoré pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne využiť akýkoľvek prirodzený nálet pôvodných a stanovištne vhodných drevín.

- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžívanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Potláčať prípadný výskyt invázných druhov
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov.

MBk6:

- Radová výsadba stromov a krov v navrhovanej línii biokoridoru. Stromy sadiť v cieľovom rozostupe 8 – 12 m, vyberať výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých drevín (duby, lipy, javory, bresty, plodonosné druhy ako napr. jarabiny, čerešňa, hruška...). Výsadbu stromov je možné doplniť o niektoré pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne využiť akýkoľvek prirodzený nálet pôvodných a stanovištne vhodných drevín.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžívanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Potláčať prípadný výskyt invázných druhov.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov.

MBk7:

- Radová výsadba aleje stromov a krov v navrhovanej línii biokoridoru. Stromy sadiť v cieľovom rozostupe 8 – 12 m, výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s prevahou listnatých drevín (duby, lipy, javory, bresty, plodonosné druhy ako napr. jarabiny, čerešňa, hruška...). Výsadbu stromov je možné doplniť o niektoré pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne využiť akýkoľvek prirodzený nálet pôvodných a stanovištne vhodných drevín.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžívanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Potláčať prípadný výskyt invázných druhov. Odstraňovať ruderálne druhy.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov.

IP1:

- Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil vodný režim lokality alebo charakter toku
- Nezasahovať do porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovdov a pod.), podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín, v častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín je možné dosadiť stanovištne vhodné dreviny (napr. vŕba krehká, jelša lepkavá, jaseň štíhly...).
- Burinné druhy niekoľkokrát do roka vykášať a postupne potlačiť ich výskyt za účelom rozšírenia prirodzených spoločenstiev. Potom postačí kosiť len sporadicky, raz za 3-5 rokov.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry min. do vzdialenosti 10 m od interakčného prvku.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu a zamedziť tak negatívnemu vplyvu na ekosystémy a prieniku chemikálií do vodného toku.

IP2:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Maximálne podporovať stanovištne vhodné pôvodné dreviny, v prípade potreby aj umelou obnovou.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu).

IP3:

- Lúčnu časť biocentra odporúčame naďalej kosiť, pričom by malo ísť o extenzívny spôsob hospodárenia to znamená kosiť jeden až dvakrát ročne. Ideálne je doplniť príležitostnou extenzívnou pastvou.
- Ideálne je sušenie sena na mieste, kde ho môžu opustiť prežívajúce živočíchy.
- Doteraz obhospodarovanú časť výsevom prirodzenej trávnej zmesi a ďalším kosením zmeniť na trávny porast a obhospodarovat' ho obdobne ako zvyšok IP.
- Mokradnú vysokobylinnú vegetáciu postačí kosiť raz za 3-5 rokov.
- V prípade, že sa na ploche vyskytnú invázne druhy, odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu. Rovnako odstraňovať aj ruderalne druhy.
- Po obvode IP je možné príp. ponechať v línii nálet pôvodných drevín (invázne druhy, vrátane agáta, odstraňovať).

IP4:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie inváznych druhov. Umožniť a podporovať rast nových jedincov drevín z prirodzeného náletu, prípadne dosadiť stanovištne vhodné dreviny a postupne prepojiť IP s MBk1.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých minimálne 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu).
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu a zamedziť tak negatívne vplyvu na živé organizmy.

IP5:

- Radová výsadba stromov a krov v navrhovanej línii biokoridoru. Stromy sadiť v cieľovom rozostupe 8 – 12 m, vyberať výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých stromov (duby, lipy, javory, bresty, plodonosné druhy ako napr. jarabiny, čerešňa, hruška...) a pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne využiť akýkoľvek prirodzený nálet pôvodných a stanovištne vhodných drevín.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Potláčať prípadný výskyt inváznych druhov.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov. Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie inváznych druhov.

IP6:

- Odstraňovať náletové dreviny, aby si plocha zachovala terajší charakter a nezarástla. To znamená extenzívne kosiť raz za 3-5 rokov, miesta porastené ruderalnou vegetáciou vykásať pravidelne jeden až dvakrát ročne, aby sa zabránilo jej rozšíreniu na úkor mokradných druhov.
- V prípade, že sa na ploche vyskytnú invázne druhy, odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu. Rovnako vykásať ruderalnú vegetáciu, aby nedošlo k degradácii biotopu.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu a zamedziť tak negatívne vplyvu na živé organizmy.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

IP7:

- Plochu naďalej kosiť, extenzívne - to znamená kosiť jeden až dvakrát ročne. Ideálne je doplniť príležitostnou extenzívnou pastvou.
- Ideálne je sušenie sena na mieste, aby ho mohli opustiť živočíchy, ktoré na ňom ostali.
- Odstraňovať prirodzený nálet, ak by sa na ploche vyskytol.
- Monitorovať prípadný výskyt inváznych druhov, odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu.
- Vylúčiť aplikáciu močovky alebo iných biologických odpadov, spôsobujúcich eutrofizáciu lokality a degradáciu spoločenstiev.

IP8:

- Naďalej kosiť, odporúčame extenzívne kosenie jeden až dvakrát ročne. Ideálne je sušenie sena na mieste, kde ho môžu opustiť prežívajúce živočíchy.
- Odstraňovať náletové dreviny, aby si plocha zachovala terajší charakter a nezarástla.

- V prípade, že sa na ploche vyskytnú invázne druhy (prípadne ruderálne druhy), odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu (v súčasnosti hrozí šírenie invázneho pohánkovca japonského, ktorý sa vyskytuje na druhom brehu toku).
- Zamedziť tvorbe skládok odpadu.
- Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil vodný alebo živinový režim lokality (odvodnenie, zhutnenie pôdy, aplikácia močovky, skládkovanie biologických odpadov a pod.).

IP9:

- Plochu naďalej kosiť, extenzívne - to znamená kosiť jeden až dvakrát ročne.
- Ideálne je sušenie sena na mieste, aby ho mohli opustiť živočíchy, ktoré na ňom ostali.
- Odstraňovať prirodzený nálet, ak by sa na ploche vyskytol.
- Monitorovať prípadný výskyt inváznych druhov, odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu.
- Vylúčiť aplikáciu močovky alebo iných biologických odpadov, spôsobujúcich eutrofizáciu lokality a degradáciu spoločenstiev.
- Zabrániť akýmkoľvek opatreniam, ktoré by viedli k zmenám hydrologického režimu na lokalite, vedúcim k vysušaniu lokality.

B) NÁVRH EKOSTABILIZAČNÝCH PRVKOV**EP1 - EP6 Aleje stromov pozdĺž ciest - návrh opatrení**

- výsadba línie stromov s cieľovým rozstupom 8 – 12 m, tam, kde je to možné, po oboch stranách cesty; vylúčiť nepôvodné dreviny a použiť pôvodné a stanovištne vhodné dreviny (lipy, javory, jasene, bresty...); líniový porast drevín je vhodné doplniť krovinnou vrstvou, ktorá by, popri ekologických funkciách, posilnila vyššie spomenuté pozitívne vplyvy porastu a zabezpečovala tiež ochranu cestnej komunikácie pred tvorbou snehových závejov. Pri výsadbe možno využiť trnky, ruže šípové, bazu čiernu, hlohy... umožniť a podporovať rast nových jedincov drevín z prirodzeného náletu,
- zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov,
- pri ďalšej starostlivosti vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krovín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie inváznych druhov,
- odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu),
- zabráňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

EP7 - Ekostabilizačné prvky - zasakovací pás - návrh opatrení

- ponechať pás široký min. 5 m bez narušovania jeho povrchu (bez orby) a ďalšieho zhutňovania pôdy (zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov mimo na to určených priechodov),
- ak zasakovací pás nemá trvalý vegetačný kryt, je potrebné ho zatrávniť (zmes druhov typických pre prirodzené lúčne spoločenstvá v danej lokalite) a vysadiť v ňom kry a stromy,
- v prípade zhutnenej pôdy odporúčame skypriť ju pred jej zatrávnením hlbokou orbou,
- výsadbu drevín realizovať s výhľadovým cieľom zabezpečenia zapojeného porastu krov alebo stromov stanovištne vhodných pôvodných druhov,
- ak sa bude realizovať pozdĺžny rigol, dreviny je potrebné vysádzať mimo neho (kry min. 1 m a stromy min. 2 m od jeho okrajov).

Pre čo najširšie uplatnenie uvedených opatrení je potrebné rešpektovať legislatívu platnú pre jednotlivé zložky krajiny.

B.13 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA**B.13.1 DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA****B.13.1.1 Širšie dopravné vzťahy**

Obec Bodorová sa nachádza asi 6,0 km severne od okresného mesta Turčianske Teplice. S mestom ju spájajú cesty tretej triedy:

- III/2176 Diviaky - Jazernica, ktorá prechádza juhozápadným okrajom k. ú. Bodorová, obcou prechádza v dĺžke cca 850 m,
- III/2178 Mošovce - križovatka s III/2176, napojená smerom západným úrovňovou križovatkou na III/2176 Diviaky - Jazernica a smerom východným úrovňovou križovatkou na I/65 Martin - Turčianske Teplice, obcou prechádza v dĺžke 1,9 km

Cesty ďalej sprístupňujú smer na Banskú Bystricu, resp. na Kremnicu (smerom južným) a diaľnicu D1 Bratislava - Košice (smerom severným).

V obci je situovaná aj cesta III/2179 Bodorová - Kevice, v dĺžke cca 850 m.

Od ďalších okresných miest je obec vzdialená : Martin - 22,0 km a Žilina - 53,0 km.

V blízkosti obce prechádza železničná trať č. 118 Vrútky - Horná Štubňa (Zvolen) - Fiľakovo, ktorá je jednokolejovou traťou III. kategórie. Najbližšia železničná zastávka sa nachádza v obci Malý Čepčín, cca 400 m od centra obce.

Najbližšie regionálne letisko sa nachádza v Tomčanoch pri Martine, regionálne letisko pre medzinárodnú dopravu je pri Žiline a v Poprade, letisko pre práce v poľnohospodárstve je v obci Košťany nad Turcom a Dolnej Štubni.

Najbližšia čerpacia stanica sa nachádza v meste Turčianske Teplice..

B.13.1.2 Cestná automobilová doprava

Existujúci stav

R3

V stanovisku Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. (ďalej len "NDS") k začiatku obstarávania ÚPN - O Bodorová pod č. j. 4667/90827/30102/2018 zo dňa 24.09.2019 sa konštatuje:

"NDS konštatuje, že záujmového územia obce Bodorová sa priamo nedotýka nami pripravovaná stavby Rýchlostná cesta R3 Mošovce - Horná Štubňa. V širších dopravných vzťahoch je však v dotyku s časťou katastra obce Bodorová plánované OP aktuálne posudzovaného variantu zámeru Rýchlostná cesta R3 Mošovce - Horná Štubňa.

NDS má aktuálne spracovanú štúdiu realizovateľnosti R3 Mošovce - Horná Štubňa, ktorá predpokladá dotyk OP pripravovanej rýchlostnej cesty R3 so záujmovým územím obce Bodorová. Preto požadujeme zabezpečiť ochranu dopravného koridoru aj v OP existujúcej cesty I. triedy (I/65)."

Ostatná cestná sieť

Cestnú sieť v k. ú. Bodorová a Kevice možno rozdeliť podľa charakteru na cesty III. triedy vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce.

Základný komunikačný systém obce tvoria cesty:

- 1) Cesta III/2178 - hlavná zberná komunikácia prepájajúca obec s Malým Čepčínom na západnej strane a s cestou I. triedy a obcou Mošovce na východnej strane, slúži prevažne účelovej doprave. Šírka existujúcej komunikácie sa pohybuje od 7,0 m do cca 8,0 m, t.j. min šírka jazdného pruhu je 3,0 m, čo je vyhovujúce. V zmysle normy STN je zaradená do funkčnej triedy B3 MZ 8,5/50 resp. 8,0/50. Jej šírkové usporiadanie je vyhovujúce.
- 2) Cesta III/2179, spájajúca obec s miestnou časťou Kevice, slúži prevažne cieľovej účelovej doprave. Šírka existujúcej komunikácie sa pohybuje od 5,0 m do 6,0 m, t.j. min šírka jazdného pruhu je 2,5 m, čo je vyhovujúce. V zmysle normy STN je zaradená do funkčnej triedy B3 MZ 8,5/50 resp. 8,0/50. Jej šírkové usporiadanie je vyhovujúce, ale nespĺňa výhľadové šírkové usporiadanie požadované platnou STN pre cesty III. triedy.

Základný komunikačný systém ďalej dopĺňa sieť miestnych komunikácií v časti Bodorová ako aj Kevice, napájajúcich sa na cesty III. triedy. Niektoré komunikácie majú miestami nevyhovujúce šírkové parametre, sú na nich líniové a bodové závady, chýbajú popri nich chodníky.

Navrhovaný stav

Miestne komunikácie musia byť posudzované individuálne. Šírkové usporiadanie v niektorých prípadoch, vzhľadom na spôsob existujúcej starej zástavby, nebude možné upraviť na normové parametre. V miestach, kde to terénne možnosti a stavebné podmienky dovoľujú po dohode s majiteľom pozemku a obcou, navrhujeme upraviť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií.

Navrhujeme:

- *rešpektovať nadradené verejnoprospešné stavby z ÚPN VÚC Žilinského kraja bod 2. Dopravné stavby:*
 - ✓ 2.1 stavby cestnej dopravy :
 - 2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 (po prečíslovaní III/2176) a I/14,
- *rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy III/2178 a III/2179:*
 - ✓ v zastavanom území v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 61 10,
 - ✓ mimo sídelného útvaru obce, ohraničenom dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce, v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 61 10
- *rešpektovať navrhovanú komunikačnú sieť funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50 a v stiesnených priestorových podmienkach kategórie C3 MOK 6,5/30,*
- *rešpektovať OP cesty III. triedy, mimo sídelného útvaru obce ohraničenom dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce, v zmysle platného zákona o pozemných komunikáciách (v*

- súčasnosti zákon č.135/1961 Zb.- cestný zákon v znení neskorších predpisov) a vykonávacej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška č.35/1984 Zb.) - 20,0 m od osi komunikácie
- pri výstavbe nových obytných zón je potrebné miestne komunikácie zhotoviť v kategórii C3 MO 8,5/50 so šírkou dopravného priestoru min. 9,0 m medzi oploteniami, t.j. 2x2,5 m jazdný pruh, 2x2,0 m zelené pásy, resp. 2,0 zelený pás+2,0 chodník,
 - vybudovať nové obslužné komunikácie v navrhovaných rozvojových lokalitách:
 - 1) rekreačno-obytné územie ZU 01 - sprístupniť novou obojsmernou obslužnou komunikáciou označenou ulica **K1** funkčnej triedy C3, kategórie MOK 6,5/30 s pokračovaním ako poľná, resp. účelová komunikácia, s napojením na cestu III. triedy III/2179, funkčnej triedy C3, kategórie MOK 8,5/50
 - 2) rekreačno-obytné územie ZU 04 - novonavrhované plochy sprístupniť systémom vnútorných obslužných komunikácií označených ulica **K3** funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50,
 - 3) obytné územia v lokalite Paraštiná I (BI 02) a Paraštiná II (BI 02) – sprístupniť novým zokruhovaným systémom obslužných komunikácií označených ulica **K4** funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50, napájajúcich sa na cesty III. triedy III/2178 a III/2179,
 - 4) navrhované obytné územie BI 03 - sprístupniť novou obojsmernou obslužnou komunikáciou označenou ulica **K5** funkčnej triedy C3, kategórie MOK 6,5/30, napojenou na cestu III/2179,
 - 5) obytné územie BI 07 – sprístupniť novou obojsmernou obslužnou komunikáciou označenou ulica **K8** funkčnej triedy C3, kategórie MOK 6,5/30, s napojením na ulicu **K7** a napojením na cestu III. triedy III/2178,
 - rešpektovať existujúce obslužné komunikácie:
 - 1) Ulicu **K2** - v území ZU 02 ako miestne obslužné obojsmerné komunikácie funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50,
 - 2) Ulicu **K6** - v obytnom území BI 03 ako miestnu obslužnú obojsmernú komunikáciu funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50,
 - 3) Ulicu **K7** - v obytnom BI 05 a zmiešanom území ZU 05 ako miestnu obslužnú obojsmernú komunikáciu funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50, so zelenými pásmi verejnej zelene po oboch stranách a s peším chodníkom o min. š=2,0 m,
 - dopravné napojenie novo navrhovaných lokalít riešiť v súlade s STN 73 6110,
 - rešpektovať platný zákon o pozemných komunikáciách (v súčasnosti zákon č.135/1961 Zb.- cestný zákon v znení neskorších predpisov).

B.13.1.3 Hromadná doprava

Obec je dobre sprístupnená prímestskou autobusovou dopravou, vďaka svojej prejazdnej polohe do mesta Turčianske Teplice. Obyvatelia obce Bodorová využívajú linku prímestskej autobusovej dopravy, prevádzkovanú Slovenská autobusová doprava, a.s. Žilina. Z Bodorovej do Mošoviec premáva autobus 3x denne (ráno - o 7.25 hod., poobede o 12.30 hod. a 14.00 hod.). Intenzita spojov hromadnej dopravy nie je dostatočná, chýbajú spoje okolo 10.00 hod. a o 15.30 hod.

Autobusy do Turčianskych Teplic a Martina premávajú len z obce Malý Čepčín. Cesta do T. Teplic trvá cca 5 min. a do Martina trvá cca 20 minút. Obojsmerná autobusová zastávka je situovaná v centre obce.

Navrhujeme:

- *vzhľadom na urbanistickú koncepciu rozvoja obce, vybudovať 4 nové obojsmerné zastávky hromadnej dopravy so samostatnými zastávkovými pruhmi v lokalitách:*
 - 1) *pri cintoríne v Bodorovej*
 - 2) *Paraštiná II,*
 - 3) *Paraštiná I,*
 - 4) *Kevice,*
- *vymeniť, resp. zrekonštruovať zastávkové prístrešky*
- *tam, kde to priestorové pomery dovoľia, vybudovať na existujúcich zastávkach zastávkové niky*

B.13.1.4 Železničná doprava

Cez k. ú. obce Bodorová, zo západnej strany, prechádza dvojkoľajová, neelektrifikovaná železničná trať č.118 Filákov - Vrútky. Najbližšia železničná zastávka sa nachádza v k. ú. obce Malý Čepčín, cca 400 m od obce Bodorová. V zmysle etapizácie výstavby a rozvoja železničnej siete (ÚPN - VÚC Žilinského kraja, rozvojové zámery ŽSR) je táto trať zaradená do modernizácie a elektrifikácie tratí po r. 2015.

Navrhujeme:

- *zachovať existujúce objekty a zariadenia ŽSR, zachovať dostupnosť a prepojenie na infraštruktúru obce,*
- *rešpektovať výhľadové záujmy ŽSR z hľadiska plánovanej elektrifikácie a modernizácie trate,*
- *navrhované objekty OV a slúžiace na bývanie situovať, z ekologického hľadiska, v takej vzdialenosti od železničnej trate, aby boli umiestnené za hranicou najvyššej prípustnej hodnoty hladiny hluku,*

spôsobenej prevádzkou železničnej dopravy, platné pre príslušné objekty, stavby a územia, v zmysle príslušnej legislatívy. V prípade ich umiestnenia v menšej vzdialenosti je potrebné zabezpečiť opatrenia na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky z hľadiska hluku a vibrácií...v zmysle zákona č.355/2007 Z. z. a vyjadrenia RÚVZ,

- *stavby v obvode dráhy a v OP dráhy podliehajú dodržiavaniu ustanovení zákona č.513/2009 Z.z. o dráhach a zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.*

B.13.1.5 Civilné letectvo

V katastrálnom území obce sa nenachádza žiadne letisko, heliport, ani letecké pozemné zariadenie evidované Dopravným úradom SR. Do riešeného územia nezasahujú ani ochranné pásma, resp. prekážkové roviny letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení. Najbližšie letiská sa nachádzajú v Žiline (cca 37 km), Poprade (cca 115 km) a Krakove (cca 160 km). Lokálne letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve sa nachádza v Dolnej Štubni.

V zmysle ustanovení platného leteckého zákona (§ 28, ods.3 zákona č.143/1998 Z.z. o civilnom letectve v platnom znení) je potrebné požiadať Dopravný úrad SR o súhlas pri stavbách a zariadeniach :

- *stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30, ods.1, písm. a)),*
- *stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac, umiestnené na prírodných a umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30, ods.1, písmeno b),*
- *zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačnice (§ 30, ods.1, písm. c),*
- *zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30, ods.1, písmeno d).*

B.13.1.6 Statická doprava

Parkovanie vozidiel prebieha väčšinou v rámci obslužných komunikácií, čo je nevyhovujúci stav, hlavne vzhľadom na zimnú údržbu a obslužné služby (smetiari, hasiči, ap.). Odstavovanie vozidiel v rámci individuálnej bytovej výstavby je sčasti zabezpečené na vlastných pozemkoch, resp. v staršej zástavbe na miestnych komunikáciách. V súčasnosti úplne chýbajú parkovacie plochy pri obchode, v okolí cintorínov, pri športových areáloch. Spevnené plochy na odstavovanie vozidiel sa nachádzajú pri obecnom úrade, v areáli ÚKSUP, v rámci hospodárskych dvorov a areálu Agrofarm.

Navrhujeme:

- *plochy pre odstavovanie a parkovanie vozidiel pre rodinné domy, komerčnú občiansku vybavenosť, výrobné územia riešiť v rámci vlastných pozemkov v zodpovedajúcej kapacite ,*
- *parkovacie plochy vybudovať:*
 - ✓ *pri obecnom cintoríne v k. ú. Bodorová a pri cintoríne v k. ú. Kevice*
 - ✓ *pri objektoch občianskej vybavenosti (obchod, obecný úrad, športový areál, ap.)*
 - ✓ *pre športové areály v rámci ich plôch*

B.13.1.7 Cyklistická doprava

V obci neexistujú značené cyklistické chodníky, cyklisti využívajú ako cyklotrasu cestu č.III/2178. Cez obec neprechádza žiadna značená cyklistická trasa.

Podľa schváleného dokumentu „Cyklostratégia - Budovanie cyklotrás na území ŽSK“ (Ing. arch. Kubina, 02/2014), je cez k.ú. Bodorová navrhovaný koridor hlavnej dopravno-obslužnej siete č.48 Vrútky - Mt - Rakovo - Socovce - Borcová - Malý Čepčín - Bodorová - Turčianske Teplice, ktorý sa napája na hlavnú navrhovanú cyklo-dopravnú trasu č.3 Žilina - Vrútky.

Vzhľadom na pekné blízke prírodné prostredie v neďalekom okolí obce, ktoré je využívané na rekreačnú cyklistiku ako aj regionálne cyklistické trasy, vedúce v blízkosti obce (modrá č.2415, červená č.032 Turčianska cyklomagistrála, žltá č.8414) navrhujeme:

- *rešpektovať navrhovanú nadradenú cyklo-dopravnú trasu v koridore cesty III/2178 v súlade s Cyklostratégiou „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“,*
- *doplniť cyklistický chodník smerom do k. ú. Mošovce, popri ceste III/2178,*
- *vytvárať vzájomne prepojenú sieť cyklistickej a pešej dopravy, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov,*
- *doplniť oddychové miesta a infraštruktúru pre cyklistov popri cyklotrasách.*

B.13.1.8 Pešia doprava

V obci sa nenachádzajú samostatné pešie trasy ani pešie priestranstvá a v niektorých lokalitách je problém s bezpečným peším pohybom chodcov. Chodníky v obci nie sú vôbec vybudované, hlavne chýbajú pri ceste III/2178 a III/2179.

Navrhujeme:

- *jednostranný - popri ceste III/2178 od športového areálu ku cintorínu,*
- *jednostranný - popri ceste III/2179 z centra do Kevíc, po ľavej strane cesty,*
- *min. jednostranné chodníky v nových obytných územiach (min. š=2,0 m),*
- *vybudovať multifunkčné rekreačné trasy, resp. náučné chodníky - napr. popri potoku Dolinka.*

B.13.1.9 Negatívny vplyv dopravy na životné prostredie, hluková záťaž z dopravy, eliminácia negatívnych účinkov

Vzhľadom na to, že riešené územie leží mimo hlavných komunikačných ťahov, nie je zaťaženie hlukom a vibráciami z dopravy také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach. Účinky hluku možno zmierniť stavebnými úpravami objektov použitím zvukovoizolačných okien a dverí, omietok, zmenou dispozície, oplatením, resp. výsadbou izolačnej zelene. Stavby neumiestňovať v OP ciest III/2178 a III/2179.

B.13.1.10 Ochrana vodohospodárskych záujmov vzhľadom na dopravnú infraštruktúru

Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenie riadnej údržby vodných tokov je potrebné nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie, resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu navrhovať:

- *ako dopravné a technické riešenie, ktoré bude prednostne využívať už vybudované mostné objekty,*
- *križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s príslušnými STN,*
- *za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh umiestnenia je potrebné ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasiť so správcom vodného toku.*

B.13. 2 VODNÉ HOSPODÁRSTVO**B.13.2.1 Vodohospodárska problematika katastrálneho územia**Zdroje vody a ich ochrana

V katastri obce Bodorová sa nachádzajú 2 vrty pitnej a úžitkovej vody.

Zásobovanie pitnou vodou – súčasný stav

Obec Bodorová má vybudovaný rozvod pitnej vody od r.1991. Zásobovanie pitnou vodou obce je verejným vodovodom, ktorý je napojený na skupinový vodovod Čepčín, ktorého prevádzkovateľom je Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s. Martin. Tento vodovod je zásobovaný z vodných zdrojov Trstenec a Sokol s min. výdatnosťou 5,4 l/s, z ktorých sa v súčasnosti využíva len prameň Trstenec. Na skupinový vodovod Čepčín je v súčasnosti napojených 6 obcí, ktoré sú rozdelené do 2 skupín podľa toho, z ktorého vodojemu sú zásobované.

Z prameňov voda gravitačne priteká do vodojemu "Polerieka" v obci Abramová s objemom 100 m³, ktorý leží v nadmorskej výške 530 m n.m. (max. hladina je na úrovni 531,80 m n. m. a minimálna na úrovni 527,7 m n. m.). Z tohto vodojemu sú zásobované obce Abramová a Ondrašová. Ďalšia skupina obcí Ivančiná - Dvorec, Veľký Čepčín, Malý Čepčín a Bodorová, sú zásobované vodou z vodojemu "Čepčín" v obci Abramová s objemom 300 m³, ktorý leží v nadmorskej výške 520 m n. m. max. hladina je na úrovni 522,80 m n. m. a minimálna na úrovni 519,50 m n. m.). V prípade potreby je možné zásobovanie aj z vodojemu "Polerieka".) Zásobným potrubím DN 150 je voda z vodojemu gravitačne dopravovaná do obce.

Dĺžka existujúcej vodovodnej siete v obci Bodorová je 1,979 km, na ktorú je napojených 54 vodovodných prípojk s celkovou dĺžkou 0,505 m.

Pitnou vodou je zásobovaných 100% obyvateľov obce.

V r.2018 bola ročná spotreba vody v obci (vyfakturovaná) 74,3 l/os/deň - z toho pre obyvateľov 65,9 l/os/d.

Zásobovanie pitnou vodou – navrhovaný stav

Návrh koncepcie zásobovania pitnou vodou vychádza z „Programu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca“, kap. 8.1.1 technická správa – časť vodovody, rešpektuje existujúci systém zásobovania pitnou vodou z verejného vodovodu v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s.

Predložená potreba pitnej vody pre návrhový rok 2038 je vyčíslená podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 684/2006 Z.z. z 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických

požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií. Na verejný vodovod bude napojený bytový fond, zariadenia občianskej vybavenosti, služby a výroba,...

Pre výpočet potrieb pitnej vody sa vychádzalo z rozdelenia špecifickej potreby vody:

Tab. č. 21 Celková potreba pitnej vody

		Počet		Špecif. potreba vody	Denná potreba vody	
		2020	2040		2020	2040
						l/os
A. Bytový fond – Q _{p1}						
Obyvatelia						
	Bodorová	232	360	135	31 320	48 600
				Q _{p1} =	31 320	48 600
B. Občianska a technická vybavenosť – Q _{p2}						
Obecný úrad	zamestnanci	2	2	60	120	120
	stoličky	60	60	5	300	300
Denný stacionár	zamestnanci	-	3	60	-	180
	klienti	-	10	25	-	250
Dom smútku	stoličky	-	50	5	-	250
Obchodné prevádzky						
	zamestnanci	2	4	60	120	240
Pohostinské služby,						
	zamestnanci	-	2	300	-	600
	stoličky	-	50	25	-	1 250
Stravovacie a ubytovacie služby						
	zamestnanci	-	5	300	-	1 500
	stoličky	-	50	25	-	1 250
	lôžka	-	50	135	-	6 750
Iné služby						
	zamestnanci	-	10	60	-	600
Výrobné a nevýrobné služby						
Areál bývalého HD v Bodorovej	malé výrobné služby	1	3	80	80	240
	malé nevýrobné služby	1	3	60	60	180
				Q _{p2} =	680	13 710
C. Poľnohospodárska výroba – Q _{p3}						
SHP Kevice	zamestnanci			Vlastná studňa		
	zvieratá - kone	6	15			
	- ovce do 1. r. života	240	400			
	- sliepky	15	50			
	- holuby	30	50			
	- morky	-	50			
	- hovädzí dobytok	-	2			
Agroprodukt	zamestnanci	4	4	60	240	240
	zvieratá - husi, kačky, sliepky	300	300	0,75	225	225
	zvieratá - ovce, kozy	10	10	8	80	80
ÚKSUP	zamestnanci	10	10	60	600	600
				Q _{p3} =	1 145	1 145

	Počet		Špecif. potreba vody	Denná potreba vody	
	2020	2040		2020	2040
			l/os	l/deň	l/deň
SPOLU					63 455

Posúdenie akumulácie (r.2040)

Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 684 zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií, platí:

Priemerná denná potreba vody Q_p :

$$Q_p = Q_{p1} + Q_{p2} + Q_{p3} = 48\,600 + 13\,710 + 1\,145 = 63\,455 \text{ l/deň} = 63,455 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Maximálna denná potreba vody Q_m :

$$Q_m = (Q_{p1} + Q_{p2}) \times k_d + Q_{p3} = (48\,600 + 13\,710) \times 2,0 + 1\,145 = 125\,765 \text{ l/deň} = 125,765 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Maximálna hodinová potreba Q_h :

$$Q_h = Q_m \times k_h = (125\,765/24) \times 1,8 = 9\,432,38 \text{ l/hod} = 2,620 \text{ l/s}$$

Ročná potreba vody Q_r :

$$Q_r = Q_p \times 365 = 63,455 \times 365 = 23\,161 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Minimálna potreba objemu akumulácie (60% z Q_m) :

$$V = 125\,765 \times 0,6 = 75\,459 \text{ l} = \text{cca } 75 \text{ m}^3$$

kde: k_dkoeficient dennej nerovnomernosti

k_h koeficient hodinovej nerovnomernosti

Existujúca kapacita vodojemu postačuje aj na predpokladaný nárast spotreby pitnej vody

Navrhujeme rozšírenie vodovodnej siete profilom DN 100 HDPE s maximálnou snahou zokruhovat' rozvody. Na vodovodoch budú navrhnuté podzemné hydranty DN80, ktoré budú plniť funkciu vzdušníka a kalníka.

B.13.2.2 Vodné toky a plochy

Územie obce Bodorová patrí z hydrologického hľadiska do povodia vodohospodársky významného vodného toku Váh.

Pri navrhovaní rozvoja obce je potrebné rešpektovať platné zákony - v súčasnosti: zákon o vodách č.364/2004 Z. z a príslušné platné normy - v súčasnosti STN 73 6822 Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi, STN 75 2102 Úpravy riek a potokov a pod. Okrem toho rozvojové aktivity musia byť v súlade so Zákonom č.7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a je potrebné dodržať ochranné pásma vodných tokov - min. 6 m od vodohospodársky významného toku Dolinka a min. 4 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze vodných tokov, obojstranne.

a) Vodné toky

Cez katastrálne územie obce preteká vodohospodársky významný tok IV. rádu - **Dolinka** (starší názov Závodie) - hydrologické poradie 4-21-05-063, tvorí západnú hranicu obce, na riešenom území výrazne meandruje. Nie je regulovaný. Do vodného toku Dolinka sa vlieva napriamený a zregulovaný pravostranný prítok **Kevický potok**, ktorý tvorí hranicu medzi katastrami Bodorová a Kevice, ďalším pravostranným prítokom je bezmenný potok v južnej časti obce, ktorý z časti tvorí hranicu medzi k. ú. Bodorová a Turčiansky Michal.

Pre vodný tok Dolinka bola spracovaná mapa povodňového rizika a ohrozenia v rámci spracovania plánu manažmentu povodňového rizika (SVP š.p.), v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia, ktoré budú postupne realizované v závislosti od zabezpečenia finančných prostriedkov (*stanovisko SVP š.p. č.j. CS SVP OZ PN 6987/2019/2 CZ 29722/2019/220 zo dňa 17.09.2019*).

b) Podzemná voda

Z hydrogeologických regiónov v okrese Turčianske Teplice sa v riešenom území nachádza 1 a uvádzame ho s bilančným množstvom podzemnej vody za rok 2012:

- QP 033 paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny, povodie Turiec, využiteľné množstvá: 887,53 l.s⁻¹, odber: 45,34 l.s⁻¹.

Monitorovanie chemického stavu podzemnej vody sa realizuje na dvoch úrovniach, a to: základné monitorovanie a prevádzkové monitorovanie. Záujmové územie (SHMÚ, 2010) patrí do kvartérneho útvaru č. SK1000500P a do nasledovných predkvartérnych útvarov: SK200190FP, SK200200FP, SK200210FP. V rámci kvartérneho útvaru č. SK1000500P boli prekročené medzné hodnoty nasledovných ukazovateľov:

- Základné fyzikálno –chemické ukazovatele: Fe, Fe²⁺, H₂S, CHSKMn, Mn, NH₄⁺, NO₃-
- Všeobecné organické látky: TOC
- Stopové prvky: Al
- Chlórované rozpúšťadlá: DCE 1,1; PCE
- Polyaromatické uhľovodíky: BZP, fluórantén, naftalén, pyrén
- Pesticídy: Metamitron

Časť podzemných vôd spĺňajú v obci Bodorová kategóriu A - najlepšia kvalita zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu. Časť podzemných vôd v obci Bodorová sú v kategóriu E – charakterizované nadlimitnými koncentráciami NO₃ a PO₄ z poľnohospodárskej činnosti. (RÚSES Okr. Turčianske Teplice 2013).

c) Minerálne vody

Do k. ú. Kevice zasahuje OP 2 stupňa prírodného minerálneho zdroja stolových vôd, ktorý sa nachádza v k. ú. Socovce. Ochranné pásma boli vyhlásené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 662/2004 Z.z. dňa 25.11.2004.

d) Citlivé a zraniteľné oblasti

Nariadenie vlády SR č. 174/2017 Z.z. ustanovuje citlivé a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Podľa tohto nariadenia sú:

- a) za citlivé oblasti citlivé oblasti podľa § 33 vodného zákona sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd na území SR, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiaducemu stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd - **citlivou oblasťou je celé územie okresu Turčianske Teplice,**
- b) za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané pozemky v obciach, ktorých zoznam je uvedený v prílohe č. 1 tohto nariadenia. **K. ú. Bodorová je zraniteľnou oblasťou.**

B.13.2.3 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Zneškodňovanie odpadových vôd - súčasný stav

Obec Bodorová nemá v súčasnosti vybudovanú splaškovú kanalizačnú sieť. V súčasnosti sú splaškové vody s jednotlivých objektov odvádzané do žump, prípadne malých domových ČOV, čo je nevyhovujúci stav.

Zneškodňovanie odpadových vôd - navrhovaný stav

V rámci Plánu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca z roku 2002 sa v obci uvažuje s vybudovaním systému splaškovej kanalizačnej siete.

V rámci "Plánu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca" z roku 2002 sa v obci uvažuje s vybudovaním systému splaškovej kanalizačnej siete. Odpadové vody z miestnej časti Kevice budú odvádzané gravitačne do Diakovej, ktorá je miestnou časťou obce Malý Čepčín. V obci Bodorová bude vybudovaný systém splaškovej kanalizácie a odvedené odpadové vody budú otekať gravitačne do obce Malý Čepčín odkiaľ budú prečerpávané na čistiareň odpadových vôd pre Turčianske Teplice.

Navrhovaná gravitačná kanalizačná sieť v obci Bodorová bude z potrubia s vnútorným priemerom DN 300, z materiálu PVC, resp. PP.

Dažďové vody budú odvádzané najmä do vsakov, mimo verejnú splaškovú kanalizáciu, ktorá je dimenzovaná len na odvod splaškových vôd.

Odtokové množstvá splaškových odpadových vôd, návrh v roku 2040:

Priemerný denný prietok splaškových odpadových vôd Q_{24} :

- je totožný s priemernou dennou potrebou vody (v zmysle STN 756101)

$$Q_{24} = 63,455 \text{ m}^3/\text{deň} = \mathbf{0,734 \text{ l/s}}$$

Maximálne denné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{h\max} = Q_{S,\text{priem}} \times k_d = 0,734 \times 6,9 = \mathbf{5,068 \text{ l/s}}$$

Minimálny prietok splaškových vôd $Q_{\min}$:

$$Q_{h\max} = k_{h\min} \times Q_{24} = 0 \times 0,734 = \mathbf{0 \text{ l/s}}$$

Ročné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{\text{rok}} = Q_{V,\text{priem}} \times 365 = 63,455 \times 365 = \mathbf{23\,161 \text{ m}^3/\text{deň}}$$

Odvádzanie dažďových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Dažďové vody sú odvádzané plytkými rigolmi len v niektorých úsekoch, väčšinou sú likvidované vsakovaním na pozemkoch okolo jednotlivých stavieb, alebo sú vyvedené na terén. Tento stav je nevyhovujúci a nezodpovedá environmentálnym stratégiám.

Je potrebné, aby dažďové vody boli v maximálnej možnej miere zadržané tak, aby voda neodchádzala z daného územia a to infiltráciou do podlažia, prípadne záchytnými drénmi; podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej vody.

Dažďové vody zo striech objektov budú prednostne likvidované priamo na priľahlých pozemkoch vsakovaním do podlažia.

Veľkosť zrážkového odtoku bude stanovená na základe predpokladu ustáleného stavu dažďového odtoku na návrhový dažďový prietok podľa rovnice :

$$Q_d = q_{15} \times S \times \Psi \quad [l.s^{-1}]$$

q_{15} - výdatnosť 15-min. náhradného dažďa $[l.s^{-1}.ha^{-1}]$

(pre Turčianske Teplice uvažujeme hodnotu $152 l.s^{-1}.ha^{-1}$)

S - veľkosť odvodňovanej plochy $[ha]$

Ψ - súčiniteľ odtoku, ktorého hodnoty závisia od spôsobu zastavania, druhu a sklonu povrchu

Hydromeliorácie

V k. ú. Bodorová a Kevice sa nenachádzajú žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p. V k. ú. je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

Ochranné pásma

- rešpektovať pásma ochrany vodovodných a kanalizačných potrubí v zmysle platného zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách (v súčasnosti zákon č.442/2002 Z. z.) - OP je 1,5 m od vonkajšieho pôdorysu potrubia na obidve strany do DN 500 mm,
- pri súbahu viacerých vedení technickej infraštruktúry rešpektovať ustanovenia platných STN (v súčasnosti STN 73 60 05 – Priestorová úprava vedení technickej infraštruktúry),
- v zmysle platného zákona o vodách (v súčasnosti § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. zákona o vodách) a platnej vykonávacej STN (v súčasnosti STN 75 2102 Úprava riek a potokov) sa požaduje zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Dolinka min. 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne a pri ostatných vodných tokoch 4 m od brehovej čiary obojstranne,
- v ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacim vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí. Vyžaduje sa prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity, pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných tokoch sú pozemky do 10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary, pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

B.13.3 ENERGETIKA**B.13.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou**

Pre spracovanie návrhu elektrifikácie boli ako podklad použité Prieskumy a rozboru pre ÚPN-O Bodorová (10/2019) ako aj konzultácie s príslušným odborom Stredoslovenská distribučná a.s., Žilina.

Obec je v súčasnosti plynofikovaná, čo má vplyv aj na predpokladanú potrebu elektrickej energie v návrhovom období (r.2040).

A) Súčasný stav

Predmetom tejto časti je zdokumentovanie a zhodnotenie zásobovania elektrickou energiou obce Bodorová. Obec bola elektrifikovaná už v r.1935. Obec je zásobovaná elektrickou energiou z VN linky č. 208.

Trasy rozvodov sekundárneho napätia sú situované v krajniciach miestnych komunikácií, zelených pásoch, resp. v predzáhradkách. Rodinné domy sú napojené prevažne vzdušnými prípojkami, novšie objekty podzemnými prípojkami.

Vzhľadom na vzrastajúci dopyt po elektrickej energii môžeme konštatovať, že dnešné rozvody nie sú postačujúce a bude potrebné ich posilniť a rozšíriť. Problémom sú aj zastaralé trafostanice.

Napätové sústavy

VN : 3x50Hz, 22kV

NN : 3+PEN, 50Hz, 230/400V-TN-C

Primárne vedenie VN 22kV

V súčasnosti je obec Bodorová zásobovaná hlavnou zásobovacou linkou č 208 cez vzdušné prípojky do distribučných trafostaníc 22/0,4kV.

Napájacie body sú najčastejšie vyústené odbočnou konzolou z hlavnej trasy na prípojkovú časť, opatrenú úsekovým vypínačom pre individuálne odpájanie každej trafostanice. Distribučný rozvod je vzdušného prevedenia, prevažne na železobetónových stĺpoch. Použité sú prevažne vodiče 35, 50mm² AlFe.

Sekundárne vedenie NN 230/400V

Existujúce NN vedenie je riešené prevažne ako verejná vzdušná sieť na betónových stĺpoch. Prípojky NN z tohto rozvodu sú riešené individuálne ako vzdušné, alebo káblové zemné. Vzhľadom na vzrastajúci dopyt po elektrickej energii môžeme konštatovať, že dnešné rozvody nie sú postačujúce a bude potrebné ich posilniť a rozšíriť.

Navrhujeme vzdušné vedenia nahradiť podzemnými káblovými.

Trafostanice

V k. ú. obce sa nachádzajú 3 transformačné stanice. Jedna trafostanica sa rekonštruovala z mrežovej na jedno-stĺpovú. Zvyšné dve trafostanice sú staré, bude potrebné uvažovať s ich výmenou za kioskové.

Tab. č. 22 **Existujúce trafostanice v k. ú. obce Bodorová**

číslo	názov:	Odhadovaný výkon /kVA:	typ:	vlastník
TS1	208/ts/bodorova_obec.1	160	mrežová	SSE
TS2	208/ts/bodorova_pd	250	1-stĺpová	SSE
TS3	208/ts/kevice	100	4-stĺpová	SSE

Spolu je pre obec v 3 trafostaniciach inštalovaný výkon cca 510 kVA.

Energetická bilancia obce - súčasný stav

Obec Bodorová je plynofikovaná a vykurovanie ako aj príprava teplej úžitkovej vody je v prevažnej miere riešené zemným plynom. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť sa jedná o dvojcestné zásobovanie energiou.

Predpokladaný max. súdobý výkon cca 400 kVA.

B) Navrhovaný stav

Obec Bodorová má v súčasnosti vybudovaný plynový rozvod. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť navrhujeme dvojcestné zásobovanie energiou.

Tab. č. 23 **Základné východiskové údaje o riešenom území**

vstupné údaje	Etapizácia		
	stav r.2019	návrh r.2040	výhľad po r.2040
Trvalo obývané byty/b.j. – ks	72		
Výstavba nových bytov - ks	-	70	27
celkom bytov v r.2040	-	142	169
elektrické vykurovanie bytov - /ks	2*		
vykurovanie bytov plynom - /ks	33*	43	51

*údaje zo SODB 2011

Tab. č. 24 **Prepočet elektrického príkonu podľa druhu odberu v kW**

Druh odberu		kW		
		stav r.2019	návrh r.2040	výhľad po r.2040
A	Bytový fond b.j.	72b.j.	142	27
	- elektrický vyk. b.j.	2b.j.	2	
	- návrh elektric. vyk. b.j.	-	5	
	- zostatok	70	135	
	Spolu :	195 kW	405 kW	

Druh odberu		kW		
		stav r.2019	návrh r.2040	výhľad po r.2040
B	Občianska vybavenosť			
	- OcÚ	10	10	
	- obchody	10	12	
	- pohostinstvá, stravovanie	-	20	
	- dom smútku	-	12	
	- iné služby	-	10	
	- verejné osvetlenie	-	20	
	Spolu :	2	3	
C	Výroba	22 kW	87 kW	
	Súčasný výkon celkom A+B+C	140 kW	180 kW	

Transformačné stanice 22/0,4 kV

Vzhľadom na návrh rozšírenia obytných plôch, služieb a výroby, občianskej vybavenosti a rekreácie, navrhujeme posilnenie distribučnej siete o novonavrhované trafostanice (viď tab. č. 25) tak, aby jednotlivé výbežky od zdroja neprekračovali 350 m.

Navrhujeme všetky vzdušné prípojky ku trafostaniciam nahradiť podzemnými káblovými prípojkami ako aj príslušné trafostanice za kioskové do 630 kVA.

Tab. č. 25 Navrhované transformáčné stanice 22/0,4 kVA

číslo	Odhadovaný výkon /kVA	typ
TS 4	do 630	kiosková
TS 5	do 630	kiosková
TS 6	do 630	kiosková
TS 7	do 630	kiosková

Uvedené transformáčné stanice ako aj ich napojenie zemnými káblami VN sa budú budovať postupne podľa požiadaviek na pribúdajúce odbery elektrickej energie. VN trasy navrhujeme prednostne umiestniť popri komunikáciách.

Distribučné sekundárne rozvody

Novonavrhované sekundárne rozvody pre bytovú sféru, občiansku vybavenosť, výrobu a služby budú budované ako jednoduchá podzemná sieť.

Existujúce sekundárne vzdušné rozvody v obci ako aj vzdušné rozvody verejného osvetlenia navrhujeme postupne nahradiť káblovými trasami v zemi.

Demontáž (prekládka) vzdušných vedení VN:

Všetky vzdušné vedenia VN v existujúcom obytnom území, tak isto aj v navrhovaných plochách výstavby navrhujeme preložiť do zeme a umiestniť tak, aby neobmedzovali naplánovaný rozvoj obytného územia. V súlade s platnými zákonmi, pri zmene, je potrebné riešiť zmenu na podzemné káblové vedenia, uložené popri cestách, v súlade s ÚPN-O obce Bodorová.

Verejné osvetlenie

Rozvod verejného osvetlenia je namontovaný prevažne na stĺpoch vzdušnej sekundárnej siete (stĺpy NN distribučného rozvodu SSD a.s.). Vodiče sú prevažne AlFe. Rozvody sa budú postupne dobudovávať podľa potreby plánovanej výstavby.

Verejné osvetlenie bude potrebné v budúcnosti zrekonštruovať (sčasti bolo rekonštruované v r.2008), vymeniť svietidlá za LED osvetlenie, vzdušné vedenia nahradiť podzemnými káblovými a osadiť nové stĺpy.

Ochranné pásma**a) Pre jednotlivé vzdušné holé vedenia:**

je stanovený nasledovný rozsah ochranných pásiem, v súlade s platnými právnymi predpismi, kde ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti, meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča); vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí:

- 22 kV holé vzdušné vedenie..... 10 m
- 22 kV vzdušné vedenie so zakl. izoláciou 4 m
- 22 kV závesné káblové vedenie..... 1 m

b) Pre trafostanice:

- s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
- s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení

B.13.3.2 Zásobovanie zemným plynom

Energetická koncepcia Slovenskej republiky, ktorej súčasťou je zásobovanie zemným plynom, navrhuje efektívne využitie existujúcich rozvodov pre všetky formy spotreby zemného plynu. Rozvojový program počíta so zvyšovaním podielu zemného plynu na energetickej bilancii pri zachovaní relácie ceny zemného plynu oproti ostatným primárnym zdrojom. Využitie plynu je vhodné aj z dôvodu minimálneho dopadu na životné prostredie.

Zásobovanie zemným plynom – súčasný stav

Obec Bodorová je v súčasnosti plynofikovaná. Plynom je obec zásobovaná z RS 600 v k.ú. Malý Čepčín, ktorá slúži aj pre zásobovanie obcí Veľký a Malý Čepčín. V k.ú. obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť, prevádzkovaná SPP-D:

- STL plynovod z materiálu PE s maximálnym prevádzkovým tlakom do 300 kPa

Plynofikácia obce je na rôznej úrovni. Vyplýva to jednak z dopytu obyvateľov a jednak z charakteru osídlenia. Nedostatkom sa javia chýbajúce rozvody v nových oblastiach zastavaného územia IBV. Podľa SDOB 2011 bolo v obci evidovaných 33 bytov napojených na plyn, t.j. cca 45,8 % z trvale obývaných bytov, okrem nezistených. ZPN sa používa okrem domácností aj v objektoch občianskej vybavenosti.

Zásobovanie zemným plynom – navrhovaný stav

ÚPN-O navrhuje zásobovanie obce aj zemným plynom. Navrhované rozšírenie rozvojových plôch IBV si vyžiada aj rozšírenie plynovodného potrubia. Lokality riešené v prielukách zastavaného územia, budú zásobované plynom z navrhovaného NTL plynovodu DN 110 PE, napojeného na existujúcu sieť.

Využitie zemného plynu sa navrhuje komplexne (vykurovanie, príprava teplej úžitkovej vody, varenie). Navrhujeme budúce komplexné potreby tepelnej energie riešiť jednak palivom zemný plyn, jednak s využitím nových trendov v systéme zásobovania územia teplom, hlavne systém tepelných čerpadiel, slnečných kolektorov, elektrického ohrevu objektov, prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

Novonavrhované plynové rozvody navrhujeme umiestniť vo verejných plochách, chodníkoch a zelených pásoch.

Navrhovaná konfigurácia trás dáva predpoklad na bezproblémovú prevádzku.

Nápočet potreby zemného plynu podľa TP 702 07:

a) Rodinné domy(varenie, vykurovanie, príprava TÚV)

Predpokladáme 30% rodinných domov plynofikovaných :

t.j. plánované RD 97x 30% =	29 rodinných domov na plyn
spolu:	29
	$29 \times 1,5 = 43,5 \text{ m}^3/\text{hod}$
	$29 \times 3500 = 101.500 \text{ m}^3/\text{rok}$

Pre kategóriu maloodber (firmy a organizácie s ročným odberom do 60.000 m³) sa nápočet odberu plynu vypočítal na základe prepočtu max. hodinového odberu plynu a ročného odberu v závislosti od uvedeného účelu využitia zemného plynu.

Poznámka:

Pri navrhovanom dvojcestnom zásobovaní energiami (ZPN+ elektrická energia) pre IBV, občiansku vybavenosť a výrobu pre budúcich odberateľov, budú rozhodujúce ekonomické faktory vzhľadom na aktuálnu a budúcu cenovú reláciu dodávateľov energií.

V rámci riešenia ÚPN-O navrhujeme doplniť sieť plynovodov na celom území obce s maximálnou možnosťou zokruhovať rozvody. Predložený návrh počíta so 30% plynofikáciou vzhľadom na novodobé alternatívne a obnoviteľné zdroje energií.

Ochranné a bezpečnostné pásma

V území je potrebné dodržať ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov v znení platného zákona o energetike.

B.13.3.3 Zásobovanie tepelnou energiou

Riešené územie patrí do oblasti s vonkajšou výpočtovou teplotou -15°C v krajine s intenzívnymi vetrami. Dĺžka vykurovacieho obdobia trvá cca 230 dní s priemernou vonkajšou teplotou vzduchu $+2,8^{\circ}\text{C}$. Priemerná ročná teplota vzduchu je $+7,4^{\circ}\text{C}$, priemerná teplota v najchladnejšom mesiaci je $-3,3^{\circ}\text{C}$.

Zásobovanie tepelnou energiou – súčasný stav

Zásobovanie obce Bodorová je zabezpečované decentralizovaným spôsobom prevažne zemným plynom, v menšej miere elektrickou energiou, resp. tuhým palivom. Teplo sa pripravuje lokálne v domových kotolniach spaľovaním plynu, uhlia a dreva, elektrickými kotlami alebo elektrickými priamo výhrevnými telesami. V území sa nenachádza väčší zdroj tepla, ktorý by prevzal funkciu centrálného tepelného zdroja.

Objekty občianskej vybavenosti sú vykurované - obecný dom - plynom, obchod - elektrické vykurovanie, hasičská zbrojnica - drevom v krbovej peci. Okolo polovice všetkých rodinných domov je napojených na plyn (45,8%).

Tab. č. 26 Vykurovanie obývaných bytov (SDOB 2011)

médium	b.j.	%
Elektrina	2	3,6
Plyn	33	60,0
Pevné palivo	19	34,6
iné	0	0
žiadny	1	1,8
Spolu	55	100

Zásobovanie tepelnou energiou – navrhovaný stav

Zásobovanie teplom má tiež značný vplyv na životné prostredie a stupeň znečistenia ovzdušia. Rozvoj zásobovania teplom musí vychádzať z energetickej koncepcie SR, UPN VUC Žilinského kraja, z koncepcie územného rozvoja obce a tiež z hodnotenia prínosu pre životné prostredie. Rozvoj zásobovania teplom je potrebné uskutočňovať v zmysle platnej legislatívy (§ 31 zákona č.657/2004 o tepelnej energetike, v znení zákona č.99/2007 Z.z., a zákona č.184/2011 Z.z.) a v súlade s dlhodobou koncepciou Energetickej politiky SR.

Je potrebné vytvárať priaznivé podmienky a podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov v systémovej energetike s vylúčením negatívneho dopadu na charakter krajiny. Navrhujeme budúce potreby tepelnej energie na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie riešiť jednak palivom zemný plyn, jednak s využitím nových trendov v systéme zásobovania územia teplom, hlavne systém tepelných čerpadiel, slnečných kolektorov, elektrického ohrevu objektov, prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

B.13.3.4 Napojenie územia na telekomunikačné a informačné siete**Poštová prevádzka**

V obci sa nenachádza samostatná poštová prevádzka. Najbližšia pošta sa nachádza v obci Malý Čepčín.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Telekomunikačné a informačné siete

Obec je napojená na digitálnu telefónnu ústredňu, ktorá patrí do UTO Martin. Ústredňa sa nachádza v obci Malý Čepčín.

Územie je pokryté signálom všetkých mobilných operátorov Orange, T-Mobile, O2 a Telekom, v k. ú. sa nenachádzajú žiadne vysielacie.

Pokrytie internetom je zabezpečené cez občianske združenie OZ mc free net Malý Čepčín, ale aj od iných dodávateľov.

Vzdušné vedenie v obci je potrebné nahradiť podzemným vedením.

Miestny rozhlas

Miestny informačný systém je zameraný na dôležité obecné informácie, správy a oznámenia. Jeho nositeľom je aj miestny rozhlas. Ústredňa je situovaná na obecnom úrade. Z nej sú vyvedené vzdušné vývody smerujúce do obce. Do miestnej časti Kevice je trasa vedená popri potoku Dolinka, čo je nevyhovujúci stav. Rozvod tvoria prevažne samostatné oceľové stožiare s konzolami a izolovanými vodičmi a smerovými reproduktormi. Signál pokrýva celé súčasné zastavané územie. Rozvody sú staré, súčasný stav nevyhovuje požiadavkám na nové technológie.

Je potrebné jeho rozšírenie do všetkých novonavrhovaných lokalít a uvažovať o zmene na bezdrôtový systém. V prípade rekonštrukcie je potrebné trasu do časti Kevice preložiť a situovať popri ceste III. triedy.

Tranzitné siete

Obcou neprechádzajú žiadne tranzitné siete.

B.13.3.5 Požiadavky civilnej ochrany

- spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva riešiť v zmysle platného znenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva (v súčasnosti zák. č.42/1994 Z.z., úplné novelizované znenie zák.č.47/2012 Z.z.) a vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. (novelizovaná vyhl.č.399/2012 Z.z.) o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,
- spôsob a rozsah ukrytia zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti právnických a fyzických osôb riešiť v zmysle platného znenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva (v súčasnosti zák. č.42/1994 Z.z., úplné novelizované znenie zák.č.47/2012 Z.z.) a vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. (novelizovaná vyhl.č.399/2012 Z.z.) o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany,
- technický prostriedok pre varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb (siréna) podľa vyhlášky MV SR č.388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov sa nachádza na hasičskej zbrojnici a jej dosah je 1.500 m
- v záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

B.14 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Stále intenzívnejšie negatívne prejavy a dôsledky zmeny klímy vyvolali aj na Slovensku potrebu identifikovať a navrhnuť preventívne adaptačné opatrenia, ktorými by sa v budúcnosti mali minimalizovať nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v jednotlivých oblastiach prírodného a sociálneho prostredia. V tejto súvislosti MŽP SR vypracovalo „Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“, prijatú uznesením vlády SR č.148/2014. V r.2017 vypracovalo MŽP jej aktualizáciu, prijatú uznesením vlády SR č.478/2018. Aplikáciou príslušných navrhnutých adaptačných opatrení má aj územný plán obce vytvoriť základné územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie.

Z navrhovaných opatrení sú pre riešené územie aktuálne nasledovné adaptačné opatrenia pre sídelné prostredie :

Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vln horúčav

- koncipovať urbanistickú štruktúru sídla tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov, cyklistov v meste,
- zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napr. vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách,
- vytvárať trvalé resp. dočasné prvky tienenia na verejných priestranstvách a budovách,
- zabezpečiť ochladzovanie interiérov budov,
- zabezpečiť, aby dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra boli prispôsobené klimatickým podmienkam,
- zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň v sídlach,
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do priľahlej krajiny; podporiť zriadenie sídelných lesoparkov,
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín; prispôbiť výber drevín pre výsadbu klimatickým podmienkam, pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi,
- podporovať vertikálne zazelenenie a zvýšiť podiel zelených striech a fasád,
- zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí dopravných komunikácií,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch,
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce.

Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)

- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napr. ochranou a výsadbou vetrolamov a živých plotov,
- zabezpečiť a podporovať výsadbu spoločenstiev drevín a aplikáciu prenosných zábran v územiach mimo z. ú. sídiel pre zníženie intenzity víchric a silných vetrov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

- zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach,
- podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov,
- zabezpečiť a podporovať zvýšené využívanie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajiny pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov,
- minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla,
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržovanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách sídiel,
- zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej "sivej" vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd a koreňových čistiarní,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu, revitalizáciu a budovanie vodných plôch a mokradí.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

- zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
- zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy,
- zabezpečiť zadržiavanie strešnej vody, napr. strešnými alebo dažďovými záhradami,
- zabezpečiť budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí,
- diverzifikácia odvádzania dažďovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade),
- zabezpečiť dostatočnú kapacitu prietoku kanalizačnej sústavy,
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.

B.14.1 Ochrana ovzdušia

Riešené územie sa nachádza cca 24,0 km južne od priemyselnej aglomerácie Martin – Vrútky. Nenachádzajú sa v ňom žiadne významnejšie zdroje (veľké ani stredné) znečistenia ovzdušia. Kvalita ovzdušia v obci nie je ovplyvnená prevádzkovateľmi vyžadujúcimi integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania - IPKZ (<http://ipkz.enviroportal.sk>). V širšom okolí (územie okresu Martin) sú činné prevádzky priemyselnej výroby emitujúce do ovzdušia znečisťujúce látky. *Zdrojom znečistenia ovzdušia sú skôr lokálne kúreniská* (hlavne počas zimnej vykurovacej sezóny a zhoršených rozptylových podmienok) a sčasti aj cesta III/2178 prechádzajúca cez obec – vzhľadom však na to, že nejde o hlavný ťah, frekvencia na nej nevytvára významné zhoršenie ovzdušia riešeného územia.

Na zlepšenie kvality ovzdušia navrhujeme:

- *rešpektovať všetky legislatívne predpisy v oblasti ochrany ovzdušia*
- *podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov*
- *komunikácie na území obce riešiť so spevneným, bezprašným povrchom*
- *zabezpečiť kropenie ciest a vysušených depónií vyťaženého materiálu z hľadiska ochrany ovzdušia a vplyvu na zdravie obyvateľstva najmä v období zvlášť nepriaznivých podmienok (suchých a teplých dní). Zdravotné riziká sú pri emisiách tuhých znečisťujúcich látok do voľného ovzdušia v danej lokalite pri dodržaní technologických postupov krátkodobo prípustné.*
- *v existujúcich prevádzkach výroby neumiestňovať výrobné prevádzky produkujúce zápach a exhaláty*
- *v riešenom území, vo väzbe na obytné územie, nebudovať poľné hnojiská ani iné prevádzky a zariadenia, ktoré by zápachom obťažovali uvedené územie*
- *pri umiestňovaní prevádzok v navrhovanom areáli výroby a služieb dôsledne rešpektovať a realizovať legislatívu v oblasti pred účinkami zápachu pred prípadnými negatívnymi vplyvmi, ktorými sa zabezpečí ochrana okolitej obytnej zóny*

B.14.2 Ochrana povrchových a podzemných vôd

Voda je nenahraditeľnou zložkou životného prostredia všetkých rastlinných a živočíšnych ekosystémov a mnohých technologických procesov. Škody na životnom prostredí spôsobuje nielen jej nerovnomerný výskyt v priestore a čase, ale aj jej kvalita. Výskyt vody ovplyvňujú prírodné podmienky. Jej kvalitu ovplyvňuje predovšetkým ľudská činnosť v území s negatívnym alebo pozitívnym dopadom.

Preto je správanie sa človeka pri nakladaní s vodami legislatívne usmerňované. Hlavným právnym predpisom je zákon č. 364/2004 Z. z. v znení novelizácie č. 384/2009 Z. z. O vodách – vodný zákon, v znení neskorších predpisov.

Ochrana množstva vôd, kvantitatívna ochrana, je založená na zvyšovaní akumulácie schopnosti krajiny a na kontrole dodržiavania vypočítaných hodnôt pre odoberané množstvá vôd. Za tým účelom sa stanovujú limity využívania zásob podzemných vôd (ekologické limity), ako aj záväzné minimálne prietoky.

B.14.2.1 Legislatívna ochrana vôd

Ochrana vodného bohatstva vyplýva zo zákona č. 364/2004 Z. z. O vodách – vodný zákon v znení neskorších predpisov a delí sa podľa stupňa a spôsobu ochrany na :

- ✓ **všeobecnú ochranu**, platnú pre celé územie SR. Predstavuje povinnosť vyžiadania povolenia vodohospodárskeho orgánu pri nakladaní s vodami podľa § 8 vodného zákona. *V katastrálnom území obce sa jedná o povolené odbery,*
- ✓ **širšiu, regionálnu ochranu** – realizovanej formou chránených vodohospodárskych oblastí. Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. *V k. ú. Bodorová sa nenachádza.*
- ✓ **sprísnenú, špeciálnu ochranu** – pre využívané vodné zdroje na pitné účely, vyplýva z § 30, § 31 zákona č. 384/2009 Z. z. a realizuje sa formou stanovenia pásom hygienickej ochrany (PHO) pre všetky využívané zdroje pitnej vody a § 65 odst. 13 Národnej rady SR č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 241/1988 Z. z. a realizuje sa formou vyhlásenia ochranných pásom (OP). *V katastrálnych územiach obce sú evidované 2 vrty pitnej a úžitkovej vody. Do k. ú. Kevíce zasahuje PHO 2 stupňa prírodných stolových vôd Socovce. Na území nie sú vyhlásené PHO.*

B.14.2.2 Zdroje znečistenia vôd

S ochranou a kvalitou vôd úzko súvisia zdroje znečistenia vôd. Zdrojom znečistenia vôd v území sú bodové a plošné znečistenia. Rozhodujúcimi zdrojmi bodového znečistenia sú vypúšťané odpadové vody, komunálne, ale aj priemyselné. Zdroje plošného znečistenia sú ťažšie identifikovateľné než bodové, ale ich účinky sú rovnako dlhodobé a ťažko odstrániteľné. Najväčšími zdrojmi plošného znečistenia sú: poľnohospodárske družstvo, poľné hnojiská, odkaliská a rozptýlené skládky, kontaminované závlahové, ale i zrážkové vody.

Znečistenie povrchových vôd

Podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 174/2017 Z.z. sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.:

- § 1 Za citlivé oblasti sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.
- § 2 (1) Za zraniteľné oblasti sa ustanovujú pozemky poľnohospodársky využívané v katastrálnych územiach obcí, ktorých zoznam je uvedený v prílohe č. 1. Územie obce Bodorová je zaradené do predmetného zoznamu.

Znečistenie podzemných vôd

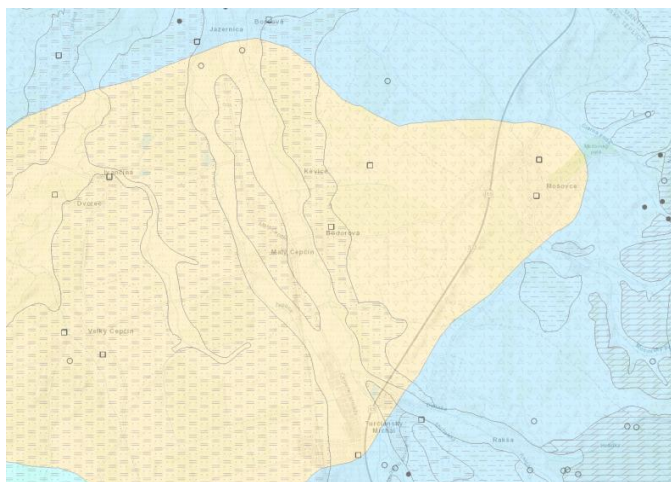
Podzemné vody sú ohrozované nekontrolovateľnými zdrojmi znečistenia ako priesaky z poľných hnojísk, žump, skládok odpadov, rizikové sú najmä divé skládky odpadu. Monitoring podzemných vôd zabezpečuje MŽP SR prostredníctvom Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ). Systematické sledovanie kvality podzemných vôd v rámci národného monitorovacieho programu prebieha na SHMÚ od roku 1982. Monitorovacie programy v roku 2006 prešli zmenami, ktoré vyplynuli z požiadaviek príslušnej legislatívy EÚ, najmä smernice 2000/60/EC tzv. Rámcovej smernice o vode (RSV). V súlade so stratégiou pre implementáciu RSV v SR bol vypracovaný Program monitorovania stavu vôd na rok 2010, v ktorom boli zapracované požiadavky na zabezpečenie získania všetkých informácií o stave vôd.

Do roku 2006 boli monitorovacie objekty rozdelené do 26 vodohospodársky významných oblastí (aluviálne náplavy riek, mezozoické a neovulkanické komplexy). V súlade s požiadavkami RSV sa nedelilo územie SR pre účely monitorovania na vodohospodársky významné oblasti a od roku 2007 je toto členenie vykonávané na základe ohraničenia útvarov podzemných vôd. Monitorovanie chemického stavu podzemnej vody sa realizuje na dvoch úrovniach, a to: základné monitorovanie a prevádzkové monitorovanie. Záujmové územie (SHMÚ, 2010) patrí do kvartérneho útvaru č. SK1000500P a do nasledovných predkvartérnych útvarov: SK200190FP, SK200200FP, SK200210FP. V rámci kvartérneho útvaru č. SK1000500P boli prekročené medzné hodnoty nasledovných ukazovateľov:

- základné fyzikálno –chemické ukazovatele: Fe, Fe₂₊, H₂S, CHSKMn, Mn, NH₄₊, NO₃.
- všeobecné organické látky: TOC
- stopové prvky: Al
- chlórované rozpúšťadlá: DCE 1,1; PCE
- polyaromatické uhľovodíky: BZP, fluórantén, naftalén, pyrén
- pesticídy: Metamitron

Zobrazenie najdôležitejších kvalitatívnych a geochemických charakteristík podzemných vôd prvého zvodneného kolektora, plošne sú v nej vyjadrené kritéria: kvalitatívne – trieda kvality je vyjadrená farbou plochy.

Časť podzemných vôd spĺňajú v obci Bodorová kategóriu A - najlepšia kvalita zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu. Časť podzemných vôd v obci Bodorová sú v kategóriu E – charakterizované nadlimitnými koncentráciami NO₃ a PO₄ z poľnohospodárskej činnosti.

obr. Hydrogeochemická mapa SR (1:50 000) – obec Bodorová

Legenda k obrázku:

žltá - pre podzemné vody sú charakteristické najmä nadlimitné koncentrácie NO₃ a PO₄ z poľnohospodárskej činnosti, na niektorých odberových miestach zaznamenané nevyhovujúce obsahy ChSK, O₂ a Al.

modrá - podzemné vody najlepšej kvality - zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu.

*Zdroj: Hydrogeochemické mapy [online]. Bratislava: ŠGÚDŠ, 2008. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/hydrochem>.

B.14.3 Ochrana územia pred povodňami

Vodohospodársky významný tok Dolinka je súčasťou spracovaného plánu manažmentu povodňového rizika, v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia, ktoré budú postupne realizované v závislosti od zabezpečenia finančných prostriedkov (*stanovisko SVP š.p. č.j. CS SVP OZ PN 6987/2019/2 CZ 29722/2019/220 zo dňa 17.09.2019*).

Vzhľadom na možné prívalové dažde a povodne v rámci zastavaného územia obce je potrebné rešpektovať pri rozvoji územia :

- Povodňový plán záchranných prác obce, 2012
- zákon č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami
- výstupy zo "Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy" (MŽP, 2014 a 2018)
- pri umiestnení stavieb v rekreačnom území, napr. prvkov drobnej architektúry, plôch pre nenáročné rodinné športovanie, náučného chodníka, ap. - tieto umiestňovať nad hladinu Q₅₀ - ročnej veľkej vody

Všetky novonavrhované plochy s obytnou, výrobnou a rekreačnou funkciou boli v ÚPN-O umiestnené mimo inundačných území Q₁₀₀ - ročnej vody (podľa aktuálnych máp povodňového ohrozenia).

ÚPN-O navrhuje opatrenia na spomaľovanie odtoku povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia:

- protipovodňové opatrenie PO 01 (zasakovací pás) v extraviláne,
- zadržanie dažďovej vody v území v čo najväčšej možnej miere zasakovaním, využívať pri tom inovačné technológie a postupy zabezpečujúce vsakovanie,
- spevnené plochy (parkoviská) realizovať s priepustnými povrchmi
- stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov
- realizovať ekostabilizačné opatrenia uvedené v Krajinnoeologickom pláne a premietnuté do návrhu ÚPN-O Bodorová

B.14.4 Ochrana pôdy

Väčšina tunajších pôd bola ovplyvnená činnosťou človeka. Nesystémové úpravy v krajine, ako napr. likvidácia rozptýlenej zelene, neopodstatnené melioračné úpravy a rekultivácie, narušili vodný režim v krajine (vysoký výpar, pokles hladiny podzemných vôd, urýchlenie odtoku vody) a podporili negatívny vplyv vodnej a veternej erózie, a tiež zasoľovanie pôd.

Z uvedeného dôvodu je nevyhnutná ochrana a kultivácia pôdneho krytu, ktorá vyplýva aj zo vstupu Slovenskej republiky do európskych štruktúr. Obec sa preto musí pri výkone činností v oblasti ochrany pôd riadiť platnou legislatívou.

Podľa zákona č. 57/2013 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území.

Kontaminácia pôdy

Potenciálne nebezpečenstvo kontaminácie pôdy predstavujú skládky odpadu. V riešenom území ŠGÚDŠ neeviduje nelegálne skládky.

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných a antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastností, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplyvať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy. Monitoring pôd zabezpečuje Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôd. Sústreďuje sa na monitoring tých prvkov, ktoré sú rizikové z hľadiska bioty ako i zdravia človeka

Na základe výsledkov z monitoringu v okr. Turčianske Teplice možno konštatovať:

- z hľadiska obsahu arzénu v pôdach väčšia časť územia (centrálna oblasť) patrí k mierne zaťažením pôdam. Hodnoty As v pôdach sa pohybujú v hodnote 5,3 do 9,9 mg/kg. Okrajové časti regiónu na západnej i východnej hranici majú vyššie hodnoty As v pôdach. Tu sa jeho hodnoty môžu pohybovať do výšky 24,3 mg/kg
- z hľadiska obsahu zinku v pôde celá centrálna časť okresu (niva rieky Turiec) leží v pásmach s obsahom Zn od 10 do 50 mg/kg. Tieto zóny sú na západe i východe ohraničené zónami s výskytom obsahu Zn od 50 – 90 mg/kg. Samotné mesto Turčianske Teplice leží v zóne s obsahom Zn od 50 – 70 mg/kg
- podobná je situácia aj v oblasti zaťaženia pôd olovom, kde celá niva Turca leží v zónach s obsahom Pb od 25 do 75 mg/kg a táto zóna je po oboch stranách lemovaná zónou s obsahom Pb 30 – 48 mg/kg. Lokálne v okrajových častiach možno nájsť lokality aj s obsahom 48 – 70 mg/kg
- z hľadiska výskytu ortute v pôde takmer celé územie leží v zóne s obsahom Hg od 0,03 – 0,08 mg/kg, v okrajových zónach môžu hodnoty dosiahnuť aj hodnotu do 0,14, ojedinele až do výšky 0,25 mg/kg
- obsah kadmia nie je vysoký. Takmer celé územie leží v zóne s obsahom Cd v pôdach s nižším obsahom ako je 0,1 mg/kg. Okrajové zóny okresu môžu dosahovať hodnoty 0,3 až 0,6 mg/kg

Na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží SR v k. ú. obce nie je evidovaná žiadna environmentálna záťaž.

Erózia pôdy

Pôdna erózia sa v našich pôdno-klimatických podmienkach najčastejšie vyskytuje ako vodná a veterná erózia pôdy. Samotný erózný proces zahŕňa čiastkové subprocessy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresiách). Vodná erózia plošným splachom sa v území takmer nevyskytuje. Erózia pôdneho krytu vodným tokom sa vyskytuje v území, kde je intenzívne obrábaná poľnohospodárska pôda - zasahuje do blízkosti vodného toku Dolinka, hlavne v k. ú. Kevice.

B.14.5 Hluk

Vzhľadom na to, že riešené územie leží mimo hlavných komunikačných ťahov, nie je zaťaženie hlukom a vibráciami z dopravy také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach. Účinky hluku možno zmierniť stavebnými úpravami objektov použitím zvukovoizolačných okien a dverí, omietok, zmenou dispozície, oplotením, resp. výsadbou izolačnej zelene. ÚPN-O navrhuje stavby neumiestňovať v OP ciest III/2178 a III/2179.

B.14.6 Elektrosmog

Elektrosmog je každé elektromagnetické žiarenie, ktoré je umelo človekom vyrobené a teda nie prírodného charakteru. Zvyčajne je elektrosmog rozdelený do dvoch typov:

- nízkofrekvenčný elektrosmog do 1MHz (trakčné vedenie železníc, vysokonapäťové vedenie, transformátory, úsporné žiarovky, spotrebná elektronika ...),
- vysokofrekvenčný elektrosmog 1 MHz a viac (mobilné telefóny, základňové stanice BTS, rozhlasové a televízne vysielacie, Wi-Fi, Bluetooth, satelity, radary ...).

Každé elektromagnetické žiarenie sa skladá z elektrických a magnetických zložiek.

Elektromagnetické pole pochádza z káblov, nie zo stožiarov elektrického vedenia. Najvyššia úroveň polí je na strane prostredných vodičov v kábloch. Ako ďaleko sú polia šírené, závisí na napätí linky (elektrické pole) a prúdu, ktorý káblom preteká (magnetické pole). Čím vyššie je napätie alebo prúd, tým ďalej sa polia šíria. Jediný spôsob, ako získať spoľahlivú predstavu o veľkosti polí z vysokonapäťových rozvodov je meranie.

Úrovně magnetického poľa pravdepodobne klesajú na úrovni asi 50 metrov od 22 kV, 25 m od vedenia 11 kV. Veľké elektrické pole okolo napájacích káblov priťahuje všetky druhy vzdušných znečisťujúcich častíc, vrátane tých škodlivých. Elektrické pole sa výrazne znižuje takmer všetkými stavebnými materiálmi, s výnimkou klasického skla. Stromy a kríky tiež znižujú elektrické polia.

V návrhu územného plánu sa rešpektujú ochranné pásma elektrických vedení, ktoré zabezpečujú aj ochranu pred žiarením. V prípade návrhu a realizácie výstavby v ochrannom pásme elektrického vedenia je nutné realizovať jeho prekážku.

B.14.7 Nakladanie s odpadmi

Obec Bodorová nemá spracovaný Program odpadového hospodárstva a riadi sa aktuálnym Krajským programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja.

Na území obce je zavedený separovaný zber odpadu (papier, sklo, plasty) - nádoby sa nachádzajú na 1 mieste, na dvore obecného úradu - zber sa realizuje v prvú sobotu v mesiaci.

Zber, odvoz a uloženie odpadu z obce Bodorová zabezpečuje zmluvný dodávateľ – spoločnosť VEPOS Horného Turca n. o., Horná Štubňa.

Zneškodňovanie odpadov zo žump zabezpečujú Technické služby Turčianske Teplice, v ojedinelých prípadoch Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s. Martin a súkromník.

Obec nemá vybudované zberné zariadenie na separovaný odpad (zhromažďovanie, predbežné triedenie, dočasné uloženie odpadu na účely prepravy do zariadenia na spracovanie odpadov) - zberný dvor.

Obecné kompostovisko sa nachádza v k. ú. Malý Čepčín, v mieste bývalej bane.

V katastrálnom území Bodorová a Kevice neexistuje Štátny geologický ústav Dionýza Štúra žiadne skládky odpadov.

Navrhujeme:

- umiestniť zberné zariadenie na separovaný odpad (zhromažďovanie, predbežné triedenie, dočasné uloženie odpadu na účely prepravy do zariadenia na spracovanie odpadov) - zberný dvor v ploche občianskej vybavenosti OV 01, príp. na ploche VS01.

B.15 VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V katastrálnom území obce sa nenachádza prieskumné územie, chránené ložiskové územie ani dobývací priestor.

Nenachádzajú sa tu lokality, ani nie sú dotknuté záujmy chránené banskými predpismi.

B.16 VYMEDZENIE PLOCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V katastrálnom území obce si zvýšenú ochranu vyžadujú plochy súvisiace s návrhom ochrany území stanovených v RÚSES, zapracovaných v KEP a s následným prevzatím do návrhu ÚPN – O Bodorová. Jedná sa o územia, ktoré sú súčasťou samostatnej kapitoly:

- ✓ biokoridory regionálneho významu
- ✓ genofondové lokality

Tieto ekologicky hodnotné územia je potrebné chrániť pred poškodením, nevhodnými zásahmi, zničením – napr. odvodnením, zasypaním, ap.

V riešenom území je potrebné rešpektovať chránené územia podľa osobitných predpisov - vymedzené plochy vyžadujúce si zvýšenú ochranu - riziká stavebného využitia územia:

- 1) katastrálne územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Prevažná časť zastavaného územia a západná časť extravilánu je zaradená medzi územia so stredným radónovým rizikom. Nízke radónové riziko pôsobí na východ od zastavaného územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

B.17 VYHODNOTENIE DÔSLEDKOV STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE**B.17.1 Predmet stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde v ÚPN-O BODOROVÁ**

V k. ú. obce Bodorová sú zábery PP riešené v zastavanom území obce a v priamom dotyku s ním. Rozvoj obce nie je možný bez toho, aby sa zaberali aj osobitne chránené pôdy, vzhľadom na fakt, že v takmer celom zastavanom území a na plochách v priamej nadväznosti na zastavané územie sa vyskytujú hlavne tieto pôdy. Navrhované rozvojové plochy priamo nadväzujú na doterajšiu zástavbu.

B.17.1.1 Použité podklady

- Zákon č.220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení jeho novelizácie č.57/2013 Z.z.
- Nariadenie vlády SR č.58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva SR č.508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva SR č.59/2013 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- urbanistické riešenie ÚPN-O Bodorová
- mapové podklady s vyznačenými hranicami a 7 miestnym kódom BPEJ

B.17.1.2 Pôdne pomery a kvalita pôdy

Pôdy, dotknuté navrhovaným záberom, sú na rovine. Z hľadiska hodnotenia typologicko-produkčných kategórií prevládajú v riešenom území stredne produkčné pôdy. V záberoch pre nepoľnohospodárske využívanie sú zastúpené orné pôdy, trvalé trávne porasty a záhrady.

Pôdne pomery

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfogenetickú i agronomickej kategorizácie pôd. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou (zdroj: www.vupop.sk).

V riešenom území sa nachádzajú prevažne nasledovné pôdne typy na poľnohospodárskej pôde:

- **čiernice** (v starších klasifikáciách: lužné pôdy) sú pôdy s tmavým humusovým horizontom, vyskytujúce sa prevažne v nivách vodných tokov, menej na pahorkatinách na miestach ovplyvnených vyššou hladinou podzemnej vody,
- **pseudogleje** (v starších klasifikáciách: oglejené pôdy) sú pôdy s tenkým svetlým humusovým horizontom, pod ktorým je vyluhovaný eluviálny horizont a hlboký B horizont s výrazným oglejením, ktoré sa vyskytuje aj v eluviálnom horizonte. Celý profil je sezónne výrazne prevlhčený v dôsledku nízkej priepustnosti B horizontu pre vodu,
- **kambizeme**: sú pôdy s rôznym hrubým svetlým humusovým horizontom pod ktorým je B horizont zvetrávania skeletnatých substrátov s rôznou, väčšinou s vyšším obsahom skeletu,
- **luzizeme** (v starších klasifikáciách: illimerizované pôdy) sú pôdy na sprašových a im podobných hlinách s tenkým svetlým humusovým horizontom, väčšinou aj s eluviálnym (vyluhovaným horizontom, vždy s hlbokým B horizontom nahromadenia ílu),
- **rendziny**: charakteristické pôdy na vápencoch a dolomitoch, väčšinou s tmavým humusovým horizontom pod ktorým je substrát alebo B horizont zvetrávania.

Charakteristika pôd na základe bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek

BPEJ	Popis pôdnych typov
0720003	čiernice typické, prevažne karbonátové, na rovine, bez skeletu, hlboké, ťažké (ilovitohlinité) pôdy,
0720043	čiernice typické, prevažne karbonátové, na rovine stredne až silne skeletovité, plytké, ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0733062	čiernice (typ) plytké na aluviálnych sedimentoch, na rovine, bez skeletu, hlboké, ťažké (ilovitohlinité) pôdy,
0764003	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, na rovine, bez skeletu, hlboké, ťažké (ilovitohlinité) pôdy,
0764203	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, na miernom svahu bez skeletu, hlboké ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0787043	rendziny typické a rendziny kambizemné, na rovine stredne skeletovité a stredne hlboké ťažké (ilovitohlinité) pôdy,

BPEJ	Popis pôdnych typov
0787243	rendziny typické a rendziny kambizemné, na miernom svahu stredne skeletovité s rôznou hĺbkou pôdy
0792683	rendziny typické, na svahoch slabo skeletovité s rôznou hĺbkou hlboké ťažké (ilovitohlinité) pôdy,
0820013	čiernice typické, prevažne karbonátové, na rovine slabo skeletovité, hlboké, ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0833062	čiernice (typ) plytké na aluviálnych sedimentoch, na rovine stredne až silne skeletovité, plytké stredne ťažké pôdy (hlinité)
0857202	pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na miernom svahu bez skeletu, stredne ťažké pôdy (hlinité)
0857203	pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na miernom svahu bez skeletu, hlboké ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0858673	luvizeme pseudoglejové a pseudogleje, na svahoch stredne skeletovité s rôznou hĺbkou hlboké ťažké (ilovitohlinité) pôdy
0864203	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, na miernom svahu bez skeletu, hlboké ťažké pôdy (ilovitohlinité)

*Zdroj: KEP obce Bodorová, 2019

Bonita pôdy

Poľnohospodárske pôdy v Turčianskej kotline sú v rámci Slovenska hodnotené ako stredne produkčné pôdy. Z hľadiska kvality pôd, vyjadrenej BPEJ, sú tu pôdy zaradené do skupiny 4. – 9.

Pôda a jej ochrana

Väčšina tunajších pôd bola ovplyvnená činnosťou človeka. Nesystémové úpravy v krajine, ako napr. likvidácia rozptýlenej zelene, neopodstatnené melioračné úpravy a rekultivácie, narušili vodný režim v krajine (vysoký výpar, pokles hladiny podzemných vôd, urýchlenie odtoku vody) a podporili negatívny vplyv vodnej erózie, a tiež zasoľovanie pôd.

Z uvedeného dôvodu je nevyhnutná ochrana a kultivácia pôdneho krytu, ktorá vyplýva aj zo vstupu Slovenskej republiky do európskych štruktúr. Obec sa preto musí pri výkone činností v oblasti ochrany pôd riadiť platnou legislatívou.

Medzi najkvalitnejšiu pôdu v súlade s Nariadením vlády SR č.58/2013 Z. z. patrí v k. ú.:

- Bodorová pôda BPEJ: 0720003, 0720043, 0820013,
- Kevice pôda BPEJ: 0720003, 0720043, 0764003, 0764203, 0829003, 0857202, 0857203.

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v k. ú. Bodorová (*zdroj : www.katasterportal.sk, 2019)

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v %
orná pôda	190,2	75,90
záhrady	3,55	1,31
lúky a pasienky-TTP	56,82	21,00
Poľnohospod. pôda spolu	250,57	92,60
lesná pôda	-	-
vodné plochy	2,34	0,86
zastavané plochy	15,43	5,70
ostatné plochy	2,28	0,84
Celkom	270,62	100,0

Z uvedeného percentuálneho členenia je možné vyčítať charakteristické ukazovatele :

- poľnohospodárske využitie krajiny (%poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery).....92,59%
- stupeň zornenia (% ornej pôdy z celkovej výmery poľnohosp. pôdy).....75,90%
- stupeň zatravnienia (% TTP z celkovej výmery poľnoh. pôdy).....22,68%

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v k. ú. Kevice (*zdroj : www.katasterportal.sk, 2019)

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v %
orná pôda	191,78	86,79
záhrady	1,76	0,74
lúky a pasienky-TTP	27,42	11,38
Poľnohospod. pôda spolu	220,96	91,75
lesná pôda	7,19	2,99
vodné plochy	1,05	0,44
zastavané plochy	10,73	4,45
ostatné plochy	0,89	0,37
Celkom	240,82	100,0

Z uvedeného percentuálneho členenia je možné vyčítať charakteristické ukazovatele :

- poľnohospodárske využitie krajiny (%poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery).....91,75%
- stupeň zornenia (% ornej pôdy z celkovej výmery poľnohosp. pôdy).....86,79%
- stupeň zatrávnenia (% TTP z celkovej výmery poľnoh. pôdy).....12,41%
- lesné pozemky sa podieľajú na celkovej výmere katastrálneho územia.....2,99%

Hydromelioračné zariadenia

V k. ú. sa nenachádzajú žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p.

V k. ú. je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka, vyznačené v grafickej časti.

B.17.1.3 Zdôvodnenie urbanistického riešenia z hľadiska uplatnenia zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy

Pri spracovaní návrhu urbanistickej koncepcie, funkčnej a priestorovej optimalizácie územia boli stanovené zásady, zohľadňujúce:

- historický vývoj obce, pri rešpektovaní jej prirodzenej vývojovej kontinuity, funkčné a kompozičné predpoklady,
- limity využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny, dosiahnutie a udržanie ekologickej stability, zachovania diverzity a rozmanitosti prírodného prostredia,
- technické limity územia a s nimi súvisiace obmedzenia,
- vytvorenie predpokladov, zabezpečujúcich vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine,
- vytvorenie ponuky využiteľných voľných plôch, napomáhajúcej rozvoju všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne obce.

V súlade s celkovou koncepciou rozvoja obce, boli rozvojové plochy situované v rámci zastavaného územia obce využitím voľných, nezastavaných prieluk a v priamej nadväznosti na zastavané územie.

Poľnohospodárska pôda v zastavanom území ako aj v priamom dotyku so z. ú. je zaradená medzi chránenú najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu. Návrh rozvoja obce na chránenej poľnohospodárskej pôde vyplýva zo skutočnosti obmedzených rozvojových možností, resp. že nechránená pôda sa nachádza v záplavovom území. V obci je záujem o výstavbu rodinných domov a rekreačných objektov, ale stavebné pozemky sú k dispozícii v obmedzenom množstve.

V zmysle platného zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (v súčasnosti §13 a §14 zákona č.220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, v znení jeho novelizácie č.57/2013 Z.z.), sa musí dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami jej ochrany pri každom obstarávaní a spracovaní územnoplánovacej dokumentácie.

Pri urbanistickej koncepcii návrhu rozvoja územia boli uvedené zásady rešpektované nasledovne:

- zábery poľnohospodárskej pôdy pre rozvoj obce v návrhovom období boli navrhnuté v odôvodnenom a nevyhnutnom rozsahu,
- pre výstavbu je navrhnuté využiť prednostne prieluky v zastavanom území a extenzívne využívané poľnohospodárske pôdy,
- nie je narušená ucelenosť honov a nie je sťažené obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- v návrhu sú riešené prístupy a poľné cesty na poľnohospodársku pôdu mimo zastavaného územia obce.

B.17.1.4 Územné vymedzenie záberov poľnohospodárskej pôdy

Vyhodnotenie navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je vypracované podľa vyhl. č. 508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z.o ochrane a využívaní PP v znení neskorších predpisov.

Predmetom vyhodnotenia záberov poľnohospodárskej pôdy sú lokality, vyplývajúce z urbanistického návrhu, ktoré sú v grafickej časti vyznačené vo výkrese č.6. **Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch.**

Výkres č.6 je v územnom rozsahu v M = 1: 5 000. Plochy sú označené poradovými číslami záberov č.1 – č.22 s vyznačením skupiny kvality poľnohospodárskej pôdy, aktuálneho 7 miestneho kódu BPEJ.

V tabuľkách – **Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde** sú vyhodnotené lokality, ktoré si vyžadujú záber poľnohospodárskej pôdy podľa návrhu ÚPN-O Bodorová.

Pri výpočte záberov v lokalitách, určených pre výstavbu, sa výmera záberov znižuje v zmysle regulatívov záväznej časti na jednotlivé funkčné plochy.

PREHLAD STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE

Žiadateľ: Obec Bodorová
Spracovateľ: Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová
Dátum: Október 2020

Kraj: Žilinský
Okres: Martin
Obec: Bodorová

Kat. územie: KEVICE

Číslo lokality	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromeliorač. zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Časová etapa realizácie	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990
			Spolu v ha	Z toho					
				Kód/skupina BPEJ	Výmera v ha				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
01	ZU 01	0,59	0,10	0857203/5	0,10	FO	áno(časť)	I.	nie
02	DP 03	0,01	0,01	0857203/5	0,01	TURIEC AGRO, s.r.o Turčiansky Ďur	nie	I.	nie
03	ZU 02	0,34	0,17	0857203/5	0,17	FO	nie	I.	áno
04	OV 04	0,13	0,13	0857203/5	0,13	FO	nie	I.	áno
05	ZU 02	0,59	0,30	0857203/5 0764003/5	0,11 0,19	FO	nie	I.	áno
06	ZU 02	0,16	0,08	0764003/5	0,08	TURIEC AGRO, s.r.o Turčiansky Ďur	nie	I.	nie
07	ZU 02	0,96	0,48	0857203/5	0,48	FO	nie	I.	áno
08	ZU 03	0,46	0,23	0857203/5	0,23	SHP - Ruttkay	nie	I.	áno
09	ZU 04 + ZV 01	2,85	1,71	0857203/5 0720003/4	0,34 1,37	AGROFARMA TURIEC, s.r.o. Martin	nie	I.	nie
10	ZU 03	0,54	0,27	0857203/5 0720003/4	0,20 0,07	FO	áno(časť)	I.	nie
SPOLU		6,71	3,48		3,48				

Celkový predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Kevice cca **3,48 ha**.

Kat. územie: BODOROVÁ

Číslo lokality	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Časová etapa realizácie	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990
			Spolu v ha	Z toho					
				Kód/skupina BPEJ	Výmera v ha				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
11	BI 03	1,10	0,55	0720003/4	0,55	FO	áno	I.	nie
12	RU 01	1,53	0,15	0720003/4 0733062/7	0,09 0,06	AGROTRADE GROUP, s.r.o. Rožňava	áno	I.	nie
13	SP 01	0,22	0,22	0733062/7	0,22	FO	nie	I.	áno
14	SP 02	0,89	0,89	0733062/7	0,89	AGROTRADE GROUP, s.r.o. Rožňava	nie	I.	nie
15	BI 02	12,18	7,30	0720003/4 0857203/5	6,72 0,58	AFG, s.r.o. Turčianske Teplice	áno	I.	nie
16	ZV 02	0,21	0,21	0720003/4	0,21	FO	áno		nie
17	ZV 03	0,40	0,40	0720003/4	0,40	AFG, s.r.o. Turčianske Teplice	áno		nie

Číslo lokality	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Časová etapa realizácie	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990
			Spolu v ha	Z toho					
				Kód/skupina BPEJ	Výmera v ha				
18	BI 05	0,34	0,17	0720003/4 0820013/5	0,07 0,10	PD Mošovce	nie	I.	áno
19	BI 05	0,16	0,08	0820013/5	0,08	AGROTRADE GROUP, s.r.o. Rožňava	áno (časť)	I.	áno (časť)
20	BI 07	2,39	1,43	0720003/4	1,43	FO	áno (časť)	I.	nie
21	VS 01+ ZI 02	2,67	2,46	0820013/5 0720003/4 0857203/5	0,60 0,38 1,48	FO	áno (časť) nie nie	I.	nie
22	DP 04	0,04	0,04	0857203/5	0,04	AFG, s.r.o. Turčianske Teplice	nie	I.	nie
SPOLU		22,13	13,9		13,9				

Celkový predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy je v k. ú. Bodorová cca **13,9 ha**.

Celkový predpokladaný záber PP v oboch k. ú. je 17,38 ha.

Poznámka:

Podľa Prílohy č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. (účinnosť od 1.4.2013) o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sú pôdy zaradené do BPEJ v k. ú. Malý Čepčín, ktoré sú v tabuľke hrubo vyznačené, uvedené v Zozname najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy, podľa ktorého podliehajú odvodom za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Vysvetlivky:

Funkčné využitie: BI - obytné územie (rodinné domy), DP - plochy dopravy, OV - občianska vybavenosť, RU – rekreačné územie, SP - plochy športu, VS - výroba a služby, ZI - zeleň izolačná, , ZU - zmiešané územie, ZV - zeleň verejná

B.17.2 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na lesných pozemkoch v ÚPN-O BODOROVÁ

V k. ú. obce Bodorová nepríde k záberom lesnej pôdy.

B.18 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Navrhovaná koncepcia rozvoja obce, prezentovaná v územnom pláne, vychádza z požiadaviek formulovaných v schválenom Zadaní pre ÚPN obce Bodorová. Navrhované funkčné a priestorové využívanie územia bolo pri procese návrhu posúdené zo všetkých rozhodujúcich hľadísk, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu výsledného riešenia vo vzťahu jednak ku krajine a kultúrohistorickému dedičstvu, či životnému prostrediu ako aj k budúcim „užívateľom“. V neposlednom rade prihliada na komplexnosť a vzájomný súlad navrhovaného riešenia.

Environmentálny aspekt

Navrhované riešenie funkčného využitia a jeho budúce dôsledky nebude mať, z hľadiska environmentálneho, negatívny vplyv na riešené územie. Pri tvorbe koncepcie boli vyhodnotené a zohľadnené všetky možné vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu životného prostredia. Návrh ÚPN rešpektuje kosť Regionálneho územného systému ekologickej stability, vrátane navrhovaných nových prvkov miestneho územného systému a premieta ju do záväznej časti dokumentácie, rešpektuje všetky chránené územia regionálneho aj miestneho významu. Do záväznej časti boli zapracované jednak výstupy z Krajinnoekologického plánu, ako aj rôzne opatrenia na zmiernenie rôznych stresových javov v krajine.

Realizáciou navrhovanej kanalizácie, ďalšou plynofikáciou, dôsledným zberom druhotných surovín, zneškodňovaním odpadov, výsadbou nových línií a plôch zelene, ap. dôjde k zlepšeniu životného prostredia.

Ekonomický aspekt

Navrhované komplexné riešenie bude mať pre obec z dlhodobého hľadiska v konečnom dôsledku pozitívny ekonomický prínos. Územie priamo nadväzujúce na z. ú. obce navrhujeme efektívne dostávať, čo bude mať vplyv na ekonomiku a efektívnosť dopravnej a technickej infraštruktúry, čo sa prejaví v nákladoch na investície a prevádzku územia. Navrhované plochy zmiešaného územia (bývanie + občianska vybavenosť a služby) umožnia umiestniť nové prevádzky a služby a tým zabezpečiť obci ďalší ekonomický rast a zároveň ponúknuť ďalšie nové pracovné príležitosti priamo v obci.

Sociálny aspekt

Navrhovaným posilnením urbanizačnej osi v centre obce o územie s polyfunkčným využitím sa posilnia sociálne a kultúrne väzby medzi obyvateľmi. Vytvorením nových verejných priestorov v existujúcom ako aj navrhovanom obytnom území, vybudovaním a úpravou nových oddychových plôch v zeleni, bude do istej miery ovplyvnená aj úroveň sociálneho prostredia s priamym dopadom na obyvateľov aj na budúcich návštevníkov obce.

Územno-technický aspekt

Navrhované riešenia z hľadiska územno-technických dôsledkov, ktoré vychádzajú z koncepčných rozvojových zámerov, ovplyvnia riešenia v danej lokalite a to hlavne vzhľadom na dopravnú a technickú infraštruktúru a optimálne umiestnenie objektov vo funkčných plochách, hlavne obytných, resp. zmiešaného územia (bývanie + občianska vybavenosť). V neposlednom rade sa posilnia urbanizačné zámery v ťažiskovej polohe obce. Priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia koncipované a zaregulované v územnom pláne sa prejaví aj zväčšením rozsahu zastavaných plôch a dobudovaním dopravnej a technickej infraštruktúry.

Záver

Z hľadiska dopravnej dostupnosti, dostatku pracovných príležitostí v neďalekom okresnom meste Martin a blízkych Turčianskych Tepliciach, môžeme obec zaradiť do oblasti priaznivej na bývanie. Z hľadiska výskytu negatívnych prvkov v životnom prostredí ide o územie bez výskytu pôsobenia negatívnych javov. Súčasná ekologická kvalita krajiny obce Bodorová, sa po realizácii opatrení navrhovaných v ÚPN-O zlepší. Celkovo možno územie obce zaradiť do oblasti s vysokým potenciálom na funkciu bývania.

Vytvorenie ponuky využiteľných plôch napomôže rozvoju všetkých funkcií - bývania s občianskou vybavenosťou (priaznivé dôsledky na vývoj počtu obyvateľov obce, vekovú štruktúru, spokojnosť obyvateľov), výroby a služieb (priaznivý vplyv na zamestnanosť a rozpočet obce), športu a verejnej zelene (priaznivý vplyv na atraktivitu obce pre obyvateľov a návštevníkov, vytvorenie podmienok pre zdravý životný štýl obyvateľov).

Navrhovaná koncepcia riešenia nebude mať za následok zhoršenie životných podmienok obyvateľov a po jej realizácii bude mať také dôsledky, ktoré vo všetkých posudzovaných aspektoch pozitívne ovplyvnia obytné prostredie.

Celkovo možno navrhované riešenie hodnotiť ako vhodné a primerané.

C. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

Pri spracovaní ÚPN-O Bodorová boli k dispozícii nasledovné podklady, z ktorých boli čerpané a následne zapracované relevantné doplňujúce údaje do riešenia:

- Zadanie Územného plánu obce Bodorová, schválené uznesením OZ v Bodorovej č. 12/2020/3. zo dňa 20.02.2020
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice, ESPRIT B. Štiavnica, 2013
- Krajinno-ekologický plán obce Bodorová, Ing. P. Baláž PhD. a kolektív, 10/2019
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Uznesenie vlády SR č.148/2014, 26.03.2014 a je aktualizácia z r.2017
- Cyklostratégia „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“, Ing. arch. Kubina, 02/2014
- Stratégia rozvoja CR ŽSK pre roky 2007- 2013
- stanoviská dotknutých orgánov a organizácií, doručené po oznámení o začatí obstarávania ÚPN - O Bodorová
- stanoviská dotknutých orgánov a organizácií doručené k Zadaniu ÚPN - O Bodorová

D. DOKLADOVÁ ČASŤ

Dokladová časť je samostatnou prílohou územnoplánovacej dokumentácie "Územný plán obce Bodorová".

E. ZÁVÄZNÁ ČASŤ RIEŠENIA

Návrh záväznej časti riešenia a Schéma záväznej časti riešenia sa nachádza na nasledujúcich stranách.